

acompanyar

GLOSSARI BÀSIC PER A PERSONES AFECTADES PER L'HIV/SIDA

Xavier Moral

bDNA

cèrvix

llaç vermell

fusió

aciclovir

eosinòfil

rash*

GLOSSARI BÀSIC
PER A PERSONES
AFECTADES
PER L'HIV/SIDA

Xavier Moral

© autor: Xavier Moral

© d'aquesta edició: Generalitat de Catalunya.
Departament de Sanitat i Seguretat Social

Primera edició: Barcelona, juliol de 2002

Tiratge: 500 exemplars

Dipòsit legal: B-35.572-2002

Coordinació editorial: Secció de Publicacions

Revisió lingüística: Secció de Normalització Lingüística

Disseny gràfic: Víctor Oliva, dissenyador 2002

Impressió: Treballs Gràfics, S.A.

SUMARI

Presentació _____	5
Corpus terminològic A-Z _____	7
Taula d'equivalències anglès-català _____	139
Taula d'equivalències castellà-català _____	153
Taula d'equivalències francès-català _____	167
Abreviacions més comunes _____	181
Afixacions més comunes _____	185
Organitzacions no governamentals de servei sobre la sida a Catalunya _____	189
Bibliografia _____	193

**Abreviacions utilitzades
en aquest glossari**

<i>adj</i>	adjectiu
<i>en</i>	anglès
<i>es</i>	castellà
<i>f</i>	substantiu femení
<i>fr</i>	francès
<i>loc</i>	locució
<i>m</i>	substantiu masculí
<i>m i f</i>	substantiu masculí i femení
<i>v</i>	verb
veg.	vegeu

Els estrangerismes apareixen indicats amb un asterisc (*).

De l'experiència pròpia com a persona afectada per l'HIV, i a partir de l'atenció i relació amb altres persones en situació similar a la meua, sovint he vist com sorgien preguntes sobre què volia dir tal terme o tal altre que el metge ens deia en el curs d'una visita o que podia llegir en un prospecte o revista. Va ser així que vaig començar a confeccionar una relació de termes que em semblaven els més usuals i vaig pensar que podia ser oportú de donar-los una forma més completa i estructurada perquè també pogués ser útil a altres persones. Particularment, a gent que comença a introduir-se en la comprensió d'aquest munt de paraules especialitzades que, en un primer moment, poden provocar fins i tot desorientació i dificultar l'adopció de decisions, fet tan important com freqüent a l'hora d'assumir la pròpia malaltia i el tipus de tractament a seguir.

Delimitar l'abast del camp terminològic específic de l'HIV i la sida no és fàcil. Moltes de les paraules que hi són habituals ho són també, alhora, d'altres especialitats o àmbits sanitaris, tret, és clar, dels aspectes relatius directament a la ciència de l'HIV o els tractaments antiretrovirals fins ara disponibles. És per això que aquest treball no pretén ser exhaustiu i que moltes paraules bàsiques no hi figuren si no hi tenen una relació molt especial o un ús molt habitual en el medi sanitari o la literatura clínica sobre HIV/sida. Tot i així, he procurat abastar alguns camps semàntics per tal d'evitar consultes paral·leles en altres obres que podrien fer perdre el que per a mi és molt important: la utilitat d'aquest treball en aquell precís moment en què es necessita. I és que, d'altra banda, moltes paraules es poden trobar amb tota normalitat en un diccionari general, una enciclopèdia o un diccionari especialitzat de medicina, encara que amb una redacció de les definicions no específicament orientada ni relacionada amb la casuística de l'HIV i la sida com aquí he intentat.

Per consegüent, un glossari com aquest pot ser útil en la mesura que es basa en la idea de recollir el vocabulari bàsic i usual amb què moltes persones HIV+ es veuen familiaritzades, ja sigui mèdic, farmacològic, com també social, associatiu o legal, que també he procurat de recollir mínimament. Per tant, aquest opuscle no és un diccionari, ni una obra de caràcter terminològic; tampoc no pretén normalitzar o prioritzar uns termes enfront d'uns altres, per bé que com és natural hi trobareu les formes correctes quan aquestes existeixen. L'únic objectiu és facilitar la comprensió de termes, d'expressions i sigles que, tant en català com en anglès (i les seves equivalències) s'han convertit en una mena d'estàndard al si de la mateixa comunitat de persones afectades i del medi sanitari, com de la literatura ingent que sobre HIV/sida apareix diàriament en portals d'Internet, congressos, publica-

cions, etc., i que, com la mateixa sida, sovint no coneixen fronteres i són d'ús comú arreu del món.

Val la pena de recordar un cop més que qualsevol informació recollida aquí no pretén mai de substituir la relació que puguem tenir amb el nostre metge o metgessa, infermer o infermera, sinó que vol contribuir a millorar-la i fer-la més àgil i conscient. Si amb això es pot assumir i entendre millor la pròpia malaltia, i se'n deriva una millor gestió i presa de decisions, aleshores la utilitat d'aquest treball haurà estat aconseguida.

Per acabar, em cal fer un breu capítol d'agraïments per les aportacions i el suport de molta gent. Entre tants, d'Albert Jiménez o Joan Colom (del Departament de Sanitat) o del Rubèn Tosoni i l'Associació Gais Positius, que m'han animat tothora a anar completant aquest treball i a publicar-lo. Però d'una manera especial, vull donar les gràcies a Santi Pau per la seva contribució al format i l'estructura de l'obra, i a Jérôme Derulle-Dosda per les equivalències i fonts documentals en francès. A ells dos, i a la Míriam, la Núria i la Laura, companyes de feina que m'han aguantat i disculpat la dedicació a aquest treball, m'agradaria dedicar-los aquesta publicació com a amic que se'ls estima, perquè m'hi han donat més que un simple suport material. I també, evidentment, vull dedicar-la a tothom qui, afectat com jo o no, treballa cada dia per ajudar a superar l'HIV i la sida.

Xavier Moral

A a

---

abacavir *m*

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. També és conegut pel seu nom comercial Ziagen. L'abreviatura comuna és ABV.
en abacavir *es* abacavir *fr* abacavir

abrasió *f*

Ferida superficial produïda per fricció, com la que es pot produir en un coit, que pot permetre la transmissió de l'HIV en el cas que un dels participants sigui HIV+.
en abrasion *es* abrasión *fr* abrasion

absorció *f*

Acció d'absorbir. Habilitat gastrointestinal per absorbir els components d'un medicament per ser metabolitzats i transmesos a la sang on han d'acomplir la seva funció. Les interaccions medicamentoses o amb l'alimentació poden alterar una bona absorció dels medicaments i fer disminuir l'eficàcia dels tractaments antiretrovirals.
en absorption *es* absorción *fr* absorption

ABT-378/r

Nom provisional amb què és conegut el medicament inhibidor de la proteasa compost de lopinavir, més una petita dosi de ritonavir. És produït per Abbott i comercialitzat amb el nom de Kaletra.

ABV

Abreviatura comuna de l'abacavir. Vegeu **abacavir**.

Ac

Abreviatura corresponent al terme anticòs. Vegeu **anticòs**.
en AB *es* Ac *fr* Ac

accés avançat *m*

Moment en què un nou medicament ART és adoptat com a tractament per aconseguir, com més aviat millor, el màxim benefici per a la persona d'acord amb la seva història clínica.
en early access *es* acceso temprano

accés expandit *m*

Procediment d'accés a un nou medicament quan aquest és facilitat per la mateixa indústria farmacèutica i encara no és comercialitzat.
en expanded access *es* acceso expandido

aciclovir *m*

Medicament indicat per al tractament de l'herpes simple i l'herpes zòster, que sovint afecten les persones HIV+. S'administra per via oral, tòpica (cutània) o per injecció. És comercialitzat amb el nom de Zovirax. La seva abreviatura comuna és ACV.
en acyclovir *es* aciclovir *fr* aciclovir

àcid fòlic *m*

Vitamina del grup B. Es troba àmpliament en fulles verdes de les

plantes, al fetge i al llevat de cervesa. En l'organisme és transformat en àcid folínic i en medicina és emprat en el tractament d'anèmies. En el tractament de la toxoplasmosi es poden produir mancances d'aquest àcid, que s'han de compensar amb l'administració de medicaments.

en folic acid es ácido fólico fr acide folique

àcid úric m

Compost cristal·lí altament insoluble, producte final del metabolisme de les purines, que es troba a la sang i a l'orina. L'augment d'àcid úric a la sang provoca gota. Vegeu també **urea**.

en uric acid es ácido úrico fr acide urique

acidòfil -a adj

Dit del bacteris que es troben en el iogurt i que ajuden a la restauració de la flora intestinal (bacteris normals que viuen en els budells), la qual pot haver sofert una alteració per culpa d'una malaltia o l'ús d'antibiòtics. Prendre acidòfils ajuda a prevenir la candidosi.

en acidophilus es acidófilo fr acidophile

acidosi làctica f

Possible efecte col·lateral d'alguns antiretrovirals (IP, DDI, etc.). Autointoxicació orgànica per alteració de l'equilibri de l'àcid làctic en l'organisme. Tipus d'acidosi metabòlica força freqüent, d'etiologies molt diverses, caracteritzada per l'increment d'àcid làctic present en músculs esquelètics i altres teixits o òr-

gans per una oxigenació insuficient. Provoca debilitat, malestar general, mal de cap, angúnies, vòmits... Vegeu també **mitocondri** i **toxicitat mitocondrial**.

en lactic acidosis es acidosis láctica fr acidose lactique

acoblament m

En el procés de replicació de l'HIV, moment en què les noves partícules d'RNA viral, després de l'acció de l'enzim proteasa, s'acoblen per formar nous virions que surten de la cèl·lula CD4 per infectar-ne d'altres.

en assembly es acoplamiento fr bourgeonnement

acompanyament m

Acció d'ajudar una persona HIV+ acompanyant-la a fer visites mèdiques o altres tràmits per a la millor gestió de la seva malaltia. *Li va caldre acompanyament per rebre el diagnòstic de seropositiviu.*

en accompagnement es acompañamiento fr accompagnement

acompanyant m i f

Persona que fa voluntariat en una organització de lluita contra la sida l'acció de la qual consisteix a acompanyar persones seropositives quan aquestes ho sol·liciten. *Es visitava a l'hospital de dia amb un acompanyant.*

en buddy es acompañante fr accompagnant, bénévolé

acompanyar v

Fer costat a una persona afectada per l'HIV, infectada, o bé del seu entorn afectiu, per tal d'ajudar-la a superar moments difícils o dolorosos, o en la

gestió de la seva malaltia.
en (to) buddy *es* acompanyar
fr accompagner

ACTG

Sigla corresponent a l'anglès Aids Clinical Trials Group. Xarxa de centres implicats en la participació, seguiment, seguretat i eficàcia dels assaigs clínics de tractaments ART en experimentació.

actiu -iva *adj*

Dit del medicament o substància que en les proves de laboratori (per exemple, *in vitro*) és capaç d'actuar contra un microorganisme (bacteri, fong, virus, etc.) o d'inhibir-lo.
en active *es* activo *fr* actif

activisme *m*

Acció de lluita contra la sida que es duu a terme des d'associacions no professionals, i sense ànim de lucre, per tal de millorar les condicions de les persones HIV+, l'accés a noves teràpies i la sensibilització social envers els problemes que es generen entorn de la sida en general per tal de trobar-hi solució.

en activism *es* activismo *fr* activisme

activista *m* i *f*

Persona que mena la seva acció de la lluita contra la sida en algun dels seus diferents fronts ja sigui social, legal, mèdic, sanitari de recerca, etc., per tal d'aconseguir millors condicions per a les persones HIV+, i habitualment mitjançant alguna associació.

en activist *es* activista *fr* activiste

activista *adj*

Dit de la persona que d'una mane-

ra notòria emprèn accions en la lluita contra la sida.

en activist *es* activista *fr* activiste

activitat *f*

Capacitat d'un medicament de controlar o inhibir l'acció patògena. L'activitat ve determinada per estudis de laboratori mentre que l'eficàcia del medicament es valora a partir de la seva aplicació clínica en pacients. *El nou fàrmac demostra in vitro activitat enfront de l'HIV.*

en activity *es* actividad *fr* activité

acupuntura *f*

Pràctica de la medicina tradicional xinesa consistent en la introducció, a diferents profunditats, d'agulles llargues i fines en determinats punts del cos on romanen un temps per provocar una reacció que alleugereixi el dolor o aconseguir finalitats terapèutiques. De vegades, a aquesta pràctica s'aparella la de la moxibustió.

en acupuncture *es* acupuntura
fr acupuncture

adefovir *m*

Medicament antiviral d'ampli espectre, actiu contra l'hepatitis B, les soques del virus herpes, el CMV i el virus d'Epstein-Barr. S'utilitza com a profilaxi del CMV. També s'experimenta com a ART nucleòtid inhibidor de la transcriptasa inversa.

en adefovir *es* adefovir *fr* adéfovir

aden-, adeno-

Formes prefixades que signifiquen gangli o glàndula.

adenopatia *f*

Nom genèric amb què hom designa

diverses afeccions que afecten els ganglis limfàtics, els quals augmenten de volum.

en adenopathy *es* adenopatía

fr adénopathie

adenovirus *m*

Grup de virus format de DNA de cadena doble i virió nu, que es multiplica al nucli de les cèl·lules infectades i que infecta l'aparell digestiu, les vies respiratòries i el fetge de persones i animals.

en adenovirus *es* adenovirus *fr* adé-novirus

adherència *f*

veg. **adhesió al tractament**.

adhesió al tractament *f*

Grau d'observació i compliment regular de les pautes terapèutiques prescrites en el tractament antiretroviral relatives a la presa horària de medicaments, les interaccions medicamentoses, els tipus d'ingestes i altres factors, que poden incidir en el manteniment al plasma d'una correcta pressió per a la supressió viral o el manteniment de la càrrega viral en nivells controlats.

en compliance, adherence *es* adhesión al tratamiento *fr* adhésion au traitement.

adip-, adipo-

Formes prefixades que signifiquen greix.

adjuvant *adj*

Dit del medicament o substància que s'afegeix a un altre perquè n'augmenti o es vegi modificada l'acció, i, en el cas de vacunes, faci augmentar la resposta immunològi-

ca de l'organisme.

en adjuvant *es* adyuvante *fr* adjuvant

ADN

veg. **DNA**.

ADN viral

veg. **DNA viral**.

AE

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *adverse event*. Vegeu **efecte advers** o **efecte col·lateral**.

aerosol *m*

Preparat terapèutic consistent a mantenir, mitjançant una suspensió gasosa, el principi actiu en partícules col·loïdals líquides o sòlides, que se solen administrar en forma d'esprai.

en aerosol *es* aerosol *fr* aérosol

afàsia *f*

Trastorn o pèrdua de la capacitat d'expressar-se o de comprensió oral, que provoca incomunicació a través de la paraula, l'escriptura o la mímica.

en aphasia *es* afasia *fr* aphasie

afecció *f*

Manera genèrica de referir-se a qualsevol manifestació de l'alteració d'algun element o funció de l'organisme humà, sense considerar-ne les causes. Malaltia.

en affection *es* afección *fr* affection

afectat -ada *adj*

Dit de la persona a qui la infecció per l'HIV/sida concerneix d'una manera especial, directament o indirecta, ja sigui com a persona HIV+, o bé sigui com a parella, convivent, familiar o algú de l'entorn afectiu o amical d'una algú HIV+, malgrat no ser ella HIV+.

en concerned *es* afectado *fr* concerné

afta *f*

Petita lesió de tipus ulcerós que es produeix a la boca (llavis, llengua, etc.) i que dificulta la ingesta d'aliments. La gran profusió i agrupació d'aftes poden tenir un pronòstic greu. En persones HIV+ se sol observar en el decurs de la primoinfecció, però també en alguns casos de manera recidivant i sense que hi hagi causa coneguda. Col·loquialment, manera de referir-se a l'aftosi.

en aphtha es afta fr aphte

aftosi *f*

Afectació crònica caracteritzada per la presència d'aftes amb caràcter recidivant, és a dir, que es produeixen a intervals més o menys recurrents. També s'anomena estomatitis aftosa. Vegeu també **estomatitis**.

en aphthosis es aftosis fr aphtose

Ag

Abreviatura corresponent al terme antigen. Vegeu **antigen**.

en AG es Ag fr Ag

Agenerase

Nom comercial amb què és distribuït l'inhibidor de la proteasa amprenavir, produït per Glaxo Wellcome. La seva abreviatura comuna és APV.

en Agenerase es Agenerase fr Agénérase

agèusia *f*

Absència o pèrdua total en la percepció o sentit del gust. Aquesta alteració pot ser produïda en prendre medicaments, si bé és habitualment reversible en aturar-ne la presa. Vegeu també **disgèusia**.

en ageusia es ageusia fr ageusie

agut –uda *adj*

Dit d'un procés o fase relativament curt i breu que es caracteritza, però, per una expressió sobresortint i altament manifesta. Per exemple, en el primer període de la infecció per l'HIV es produeix una fase aguda amb un gran augment de la càrrega viral, que minva al cap de poc temps. Vegeu també **infecció aguda**.

en acute es agudo fr aigu

AIDS

Sigla corresponent a l'anglès *acquired immuno-deficiency syndrome*. Vegeu **sida**.

en AIDS es SIDA fr SIDA

albúmina *f*

Grup de proteïnes àcides, hidrosolubles. Estan relacionades amb l'equilibri hídric i el transport de substàncies com la bilirubina, els fàrmacs, etc., pel corrent sanguini. L'albúmina també es troba a la llet o als ous, i en nombrosos fluids biològics.

en albumin es albúmina fr albumine

alcohol *m*

Substància líquida incolora, volàtil, inflamable, que s'obté per destil·lació o bé per la fermentació de sucres. També s'aplica a la beguda que conté alcohol. El consum de begudes alcohòliques pot interaccionar nocivament si alhora se segueix un tractament farmacològic (per exemple, amb antibiòtics). Així mateix, el consum abusiu d'alcohol perjudica a la llarga òrgans vitals com el fetge, òrgan important en

l'èxit d'un tractament ART.
en alcohol *es* alcohol *fr* alcool

aleatoritzar *v*

Establir aleatòriament grups o cohorts per tal d'obtenir-ne mostres sense la interferència de variables externes a l'estudi proposat. Vegeu també **assaig clínic aleatoritzat**.
en (to) randomize *es* aleatorizar *fr* randomiser

algorisme *m*

Procediment que consisteix a establir una seqüència ordenada de situacions segons el resultat de la qual caldrà procedir en un sentit o en un altre, a fi d'arribar a determinar un diagnòstic o un procediment terapèutic, i que serveix de referència per a l'acció clínica.
en algorithm *es* algoritmo *fr* algorithme

alimentació parenteral *f*

Acció de donar nutrients necessaris al cos, que per diverses causes no es pot produir per via oral amb deglució dels aliments, sinó per una via diferent de la digestiva, que pot ser intramuscular, subcutània o, més habitualment, intravenosa, gràcies a preparats nutricionals específicament dissenyats per a aquesta finalitat.
en parenteral nutrition *es* alimentación parenteral *fr* alimentation parentérale.

al·lèrgia *f*

Alteració de les reaccions de l'organisme deguda a la presència d'un element patògen, o també a la seva gran sensibilitat a un medicament. Les manifestacions al·lèrgiques són

diverses: coïssors, granissades, vermells, inflamacions, etc.

en allergy *es* alergia *fr* allergie

al·lèrgic – *a* *adj*

Causat per una al·lèrgia o relatiu a aquesta. Dit de la persona que té una hipersensibilitat o al·lèrgia a alguna substància, que pateix al·lèrgia. *Ser* al·lèrgic *a* un antibiòtic.
en allergic *es* alérgico *fr* allergique

al·lopatia *f*

Pràctica terapèutica basada en l'administració al malalt de remeis que produeixen efectes contraris als produïts per la malaltia. És un terme oposat a homeopatia. És també una manera de referir-se a les pràctiques de la medicina tradicional occidental o clàssica.

en allopathy *es* alopatia *fr* allopathie

al·lucinació *f*

Percepció irreal que hom té d'un objecte o d'una situació. Les al·lucinacions són un possible efecte col·lateral d'algun tractament ART, per exemple a l'inici del tractament amb Sustiva.

en hallucination *es* alucinación *fr* hallucination

ALT

Sigla de l'anglès *alanine aminotransferase*. Tipus de transaminasa. Vegeu **GPT**.

en ALT *es* ALT *fr* ALAT, GPT

AMD-3100

Inhibidor de la fusió, actualment en experimentació, que bloqueja el co-receptor CXCR-4 dels limfòcits CD4. S'administra per injecció. És produït per AnorMED.

amebosi *f*

Malaltia parasitària provocada per l'ameba *Entamoeba histolytica*, que afecta principalment els budells i el còlon, i provoca diarrees cròniques en persones immunocompromeses, ja que en d'altres (portadores sanes) ni tan sols es produeixen manifestacions clíniques.

en amebiasis *es* amebiasis *fr* amibiase

amfotericina B *f*

Medicament antifúngic.

en amphotericin B *es* anfotericina B *fr* amphotéricine B

amilasa *f*

Enzim secretat per les glàndules salivals o pel pàncrees per ajudar a digerir els aliments. L'augment d'amilases al plasma pot ser indicatiu d'una pancreatitis. El dDI pot produir com a efecte col·lateral una pancreatitis o un augment notori d'amilases.

en amylase *es* amilasa *fr* amylase

aminoàcid *m*

Substància orgànica, unitat estructural fonamental de pèptids i proteïnes, precursora de determinades hormones. El cos humà fa servir 20 dels 80 aminoàcids que hi ha al medi natural.

en amino acid *es* aminoácido *fr* acide aminé, amino-acide

aminotransaminasa *f*

veg. **transaminasa**.

amprenavir *m*

Inhibidor de la proteasa produït per Glaxo Wellcome i comercialitzat amb el nom d'Agenerase. La seva abreviatura comuna és APV.

en amprenavir *es* amprenavir *fr* amprénavir

anabolisme *m*

Dins del metabolisme, conjunt de processos assimilatius o reaccions de síntesi per produir i mantenir matèria corporal per al manteniment dels òrgans i teixits.

en anabolism *es* anabolismo *fr* anabolisme

anafilaxi *f*

Tipus de reacció al·lèrgica immediata, de base humoral, que es caracteritza per una contracció muscular i augment de la permeabilitat dels capil·lars.

en anaphylaxis *es* anafilaxis *fr* anaphylaxie

anal *adj*

Relatiu o pertanyent a l'anus o a la zona propera a l'anus. Dit de la pràctica sexual en què l'anus és un dels elements de la relació; en el cas de relació coital no protegida (sense preservatiu) i amb microlesions pot suposar una via de transmissió de l'HIV.

en anal *es* anal *fr* anal

anàleg *m*

Compost químic d'estructura semblant a la d'un altre. Els inhibidors de la transcriptasa inversa poden ser anàlegs de nucleòsids o de nucleòtids.

en analog *es* análogo *fr* analogue

anàleg nucleòsid *m*

veg. **nucleòsid**.

anàleg nucleòtid *m*

veg. **nucleòtid**.

analgèsic *m*

Medicament que suprimeix o alleugerir la sensació de dolor. Hi ha els

anomenats analgèsics menors que actuen sobre el sistema nerviós central per calmar el dolor i fer abaixar la febre a més de tenir efectes antiinflamatoris (per exemple, l'aspirina o el paracetamol), i els analgèsics majors, la majoria derivats de la morfina, que actuen sobre el centre del dolor, si bé produeixen habituació.

en analgesic es analgésico fr analgésique

anàlisi de sang f

Examen de les parts i/o constituents de la sang, a partir d'una mostra extreta, que s'expressen numèricament com a prova diagnòstica de l'estat de salut de la persona. L'amplitud de l'anàlisi varia segons els interessos de les possibles afeccions o constants que es vulguin observar. També s'anomena col·loquialment analítica.

en blood test es anàlisis de sangre fr bilan sanguin

anàlisi d'esput f

Examen de les secrecions patològiques de l'aparell respiratori que s'expulsen amb la tos, que es realitza com a prova diagnòstica de la tuberculosi.

en sputum test es anàlisis de esputo fr analyse de sécrétion buccale

analítica f

Terme col·loquial per referir-se a una anàlisi de sang.

androgen m

Qualsevol de les hormones sexuals d'acció masculinitzant secretades pels testicles; per exemple, la testosterona.

en androgen es andrógeno fr androgène

androgen -ògena adj

Dit de la substància que comporta l'aparició de caràcters sexuals masculins o que produeix òrgans masculins. Relatiu o pertanyent als caràcters masculins.

en androgenous es andrógeno fr androgénique

anèmia f

Condició que es dona quan la sang no transporta prou oxigen per alimentar els teixit per manca de glòbuls vermells o hemoglobina. Síntomes comuns de l'anèmia són el cansament, el mal de cap o les dificultats respiratòries. Un dels efectes col·laterals de l'AZT és l'anèmia.

en anemia es anemia fr anémie

anestèsia f

Supressió de la sensibilitat al dolor i de la sensibilitat tàctil, que pot ser induïda artificialment (amb fàrmacs anestèsics o també per acupuntura) de manera local en el teixit o òrgans a tractar, o bé general a tot el cos, amb finalitats quirúrgiques o terapèutiques.

en anesthesia es anestesia fr anesthésie

angiogènesi f

Desenvolupament del sistema vascular. Els tumors i les lesions per sarcoma de Kaposi provoquen angiogènesi.

en angiogenesis es angiogénesis fr angiogénèse

angoixa f

Estat anímic, malestar profund, que

pot ser tant físic com psíquic, determinat per la impressió d'un perill imminent i la sensació d'impotència de fer-hi front. Estat que sol produir-se com a conseqüència d'un diagnòstic de seropositivitat o infecció per HIV.

en anguish, anxiety *es* angustia

fr angoisse

anilingus *m*

Pràctica sexual consistent en l'estimulació de l'anús o de la zona perianal amb la llengua i els llavis. Pot ser causa de la transmissió d'hepatitis, berrugues i, en cas de lesions sagnants o microlesions, també de l'HIV.

en anilingus *es* anilingus *fr* anilingus

anònim –a *adj*

Que no té nom o que aquest no s'hi fa constar per preservar absolutament la privadesa de la persona, per raons d'ordre social o moral. Tot i que en tota atenció clínica és present el principi de confidencialitat, algunes persones se senten més segures si l'atenció es fa amb caràcter anònim. *La prova de detecció d'anticossos pot ser anònima.*

en anonymous *es* anónimo

fr anonyme

anonimat *m*

Situació en què el nom de la persona no és conegut o no és requerit per tal d'evitar-ne la identificació personal. L'anonimat és una de les mesures que es prenen per tal d'afavorir la realització de proves de detecció de l'HIV en persones susceptibles de ser seropositives, i que tenen dificul-

tats de demanar-les en els seus medis habituals de relació sanitària per qüestions d'ordre social o moral.

en anonymity *es* anonimato

fr anonyme

anorèxia *f*

Debilitat o pèrdua de les ganes de menjar que provoca, com a conseqüència, també pèrdua de pes. Acompanya sovint diverses malalties digestives com ara l'hepatitis o altres trastorns que es poden produir com a efectes col·laterals de la medicació antiretroviral. També pot ser resultat de trastorns psíquics d'ansietat o depressió.

en anorexia *es* anorexia *fr* anorexie

anorèxia mental *f*

Refús a alimentar-se relacionat amb un estat psíquic particular, sovint depressió o ansietat.

en anorexia nervosa *es* anorexia mental *fr* anorexie mentale

anorgàsmia *f*

Absència d'orgasme o incapacitat d'experimentar-lo en les relacions sexuals malgrat respondre a l'estimulació sexual. Pot ser efecte col·lateral de la medicació ART.

en anorgasmia *es* anorgasmia

fr anorgasmie

ansietat *f*

Estat anímic d'excitació o d'intranquil·litat relacionat amb accions de futur que han d'afectar la persona, tant positivament com negativament. Vegeu també **angoixa**.

en anxiety *es* ansiedad *fr* anxiété

ansiolític *m*

Fàrmac que actua sobre el sistema

nerviós central per calmar o suprimir l'excitació o intranquil·litat pròpia d'un estat d'angoixa o d'ansietat.
en anxiolytic *es* ansiolítico *fr* anxiolytique

antiàcid *m*

Fàrmac o substància que s'administra per neutralitzar el grau d'acidesa a l'estómac.

en anticid *es* antiácido *fr* antiacide

antibiòtic *m*

Substància química produïda per microorganismes com a resultat d'una biosíntesi específica, capaç, a baixes concentracions, d'inhibir el creixement d'altres microorganismes o d'eliminar-los, especialment bacteris. Els antibiòtics es fan servir per curar malalties i infeccions.

en antibiotic *es* antibiótico *fr* antibiotique

antibiòtic -a *adj*

Relatiu o pertanyent als antibiòtics.

en antibiotic *es* antibiótico *fr* antibiotique

anticodó *m*

Compost format per una seqüència de nucleòtids d'RNA o d'DNA, complementària a una altra seqüència d'RNA o d'DNA (viral), que bloqueja l'inici de la síntesi proteica i evita la formació de nous HIV i la infecció d'altres limfòcits CD4, alhora que queda marcada per a la seva destrucció per enzims cel·lulars.

en antisense drug *es* antisentido *fr* antisens

anticòs *m*

Proteïna sintetitzada per les cèl·lules plasmàtiques com a resposta a la

presència de determinats antigens o elements estranys a la sang. La infecció per l'HIV provoca la creació d'anticossos a la sang per part de l'organisme, que són detectables gràcies al test ELISA i a la transferència Western (els més usuals), i que serveixen per determinar el serostat i saber si una persona és seropositiva. També se sol representar amb la sigla Ac.

en antibody *es* anticuerpo *fr* anticorps

antidepressiu *m*

Fàrmac que s'administra per alleugerir un estat de depressió en la persona.

en antidepressant *es* antidepressivo *fr* antidépresseur

antifúngic *m*

Medicament per combatre una infecció fúngica, per exemple, el fluconazole.

en antifungal *es* antifúngico *fr* antifongique

antifúngic -a *adj*

Dit del medicament o acció capaç d'inhibir o combatre una infecció causada per fongs, com per exemple la candidosi.

en antifungal *es* antifúngico *fr* antifongique

antigen *m*

Substància que l'organisme reconeix com a estranya (per exemple, l'HIV) que pot induir una reacció, com és ara la creació d'anticossos per combatre'n la presència. Es representa amb la sigla Ag.

en antigen *es* antígeno *fr* antigène

antigen HLA *m*

Antigen d'histocompatibilitat. Estructura específica existent a la superfície de les cèl·lules amb caràcter antigènic, és a dir, que permet la captació d'antigens. També es coneix com a HLA (de *human lymphocyte antigen*) o sistema HLA.

en HLA *es* HLA *fr* molécule HLA

antigenèmia *f*

Presència d'antigens a la sang.

en antigenemia *es* antigenemia *fr* antigénémie

antihistamínic *m*

Fàrmac o substància que actua contràriament a la histamina, que se sol emprar principalment en processos al·lèrgics.

en antihistamine *es* antihistamínico *fr* antihistaminique

antilipèmic *m*

Medicament o substància que té la propietat de fer minvar el nombre de greixos o lípids (colesterol, triglicèrids) a la sang.

en antilipemic, lipid lowering agent *es* hipolipemiente *fr* hypolipidé-miant

antimicrobià *m*

Substància o organisme que actua contra els microbis.

en antimicrobial *es* antimicrobiano *fr* antimicrobien

antioxidant *m*

Substància que impedeix o retarda l'oxidació.

en antioxidant *es* antioxidante *fr* antioxydant

antipirètic *m*

Medicament o pràctica que combat

la febre o la rebaixa, per vasodilatació, alentiment del metabolisme, narcosi del SNC, o bé actuant sobre el centre de termoregulació del cos.

en antipyretic *es* antipirético *fr* antipyrétique

antiprotozoari *m*

Medicament que actua contra els protozoous i en combat les infeccions.

en antiprotozoal *es* antiprotozoario *fr* antiprotozoaire

antiretroviral *m*

Fàrmac, teràpia o substància amb capacitat d'inhibir la reproducció d'un retrovirus com l'HIV o de combatre'n l'acció. També s'expressa amb les sigles ART.

en antiretroviral *es* antirretroviral *fr* antirétroviral

antisentit *m*

Tipus de medicament en estudi per bloquejar el procés de replicació de l'HIV. Vegeu **anticodó**.

en antisense *es* antisentido *fr* antisens

antisida *adj*

Dit de la persona, col·lectiu, acció, fàrmac, etc., destinat a combatre la sida, l'HIV i altres efectes que es relacionen amb l'epidèmia.

en antiaids *es* antisida *fr* antisida

antiviral *m*

Fàrmac, teràpia o substància amb capacitat inhibidora de la reproducció d'un virus o de combatre'n l'acció nociva.

en antiviral *es* antiviral *fr* antiviral.

anus *m*

Orifici final del tracte gastrointestinal per on són expulsades les matè-

ries fecals de l'organisme.

en anus *es* ano *fr* anus

AR-177

Medicament antiretroviral inhibidor de la integrasa, actualment en experimentació. També és anomenat zintevir. És produït per Aronex Pharmaceuticals.

en L-756,423 *es* L-756,423

fr L-756,423

ARC

Sigla de l'anglès *aids-related complex*, equivalent a complex relacionat amb la sida. Vegeu **complex relacionat amb la sida**.

ARN

veg. **RNA**.

ARN viral

veg. **RNA viral**.

arsenal terapèutic *m*

Conjunt de medicaments disponibles per al tractament d'una afecció.

en armamentarium *es* arsenal *fr* arsenal thérapeutique

ART

Sigla corresponent a l'anglès *antiretroviral therapy*, teràpia antiretroviral. veg. **antiretroviral**.

en ART *es* ARV *fr* antirétroviral

-asa

Forma sufixada per designar els enzims; per exemple, integrasa, transcriptasa, proteasa, etc.

asimptomàtic -a *adj*

Dit de la persona infectada per l'HIV que no presenta simptomatologia física externament i aparentment visible, o cap malaltia o infecció oportunista relacionada amb la davallada de defenses i el desenvolupament de la sida.

en asymptomatic *es* asintomático

fr asymptomatique

aspergil *m*

Tipus de fong que pot afectar els pulmons i que provoca l'anomenada aspergil·losi. Els aspergils es troben àmpliament difosos en el medi ambient, inclòs el medi hospitalari. Afecta especialment persones immunodeprimides amb neutropènia prolongada. La infecció per aspergils es pot estendre per mitjà de la sang i provocar lesions en altres òrgans o teixits com la pell, les sines nasals, el cor, els ronyons, el sistema nerviós central, el tub digestiu i, ocasionalment, l'ull.

en aspergillus *es* aspergilo *fr* aspergille

aspirina *f*

Medicament de base d'àcid acetilsalicílic que es prescriu normalment per alleugerir estats de dolor, mals de cap o reduir la febre.

en aspirin *es* aspirina *fr* aspirine

assaig amb cegament *m*

Assaig clínic aleatoritzat en què els pacients que hi prenen part es distribueixen en dos grups, un dels quals pren la medicació a experimentar i l'altre un medicament placebo, sense saber, però, de quin grup són; assignació, però, que sí que es coneguda pel metge investigador.

en blinded trial *es* ensayo ciego *fr* essai aveugle

assaig amb cegament doble *m*

Assaig clínic aleatoritzat en què els pacients que hi prenen part es distribueixen en dos grups, un dels

quals pren la medicació a experimentar i l'altre un placebo sense saber de quin grup són; circumstància, d'altra banda, també desconeguda per al metge investigador.

en double-blinded trial *es* ensayo a doble ciego *fr* essai double-aveugle

assaig clínic m

Estudi practicat en pacients per avaluar l'eficàcia d'un medicament, que compta amb un protocol on s'especifiquen metodologia, durada, nombre de pacients, tipologia i objectius. Ha de comptar amb l'aprovació del comitè ètic de cada hospital i de l'agència del medicament. La participació en un assaig clínic depèn de criteris d'inclusió / exclusió i els resultats han de fer-se públics. Els participants estan coberts amb una assegurança davant de possibles efectes adversos i han de donar el seu consentiment informat. Un assaig clínic es pot correspondre amb una o més de les quatre fases tipificades d'experimentació d'un nou fàrmac.

en clinical trial *es* ensayo clínico *fr* essai clinique

assaig clínic aleatoritzat m

Estudi en què els pacients que hi prenen part tenen unes característiques de partida comunes o força similars per a l'assaig clínic d'un nou medicament o proposta terapèutica, i en el qual la distribució dels participants es fa de manera aleatòria per evitar la creació d'aprehensions davant el medicament que es vol experimentar.

en randomized controlled trial *es* estudio clínico aleatorizado *fr* étude randomisée

assaig randomitzat m

veg. **assaig clínic aleatoritzat**.

assaig sense cegament m

Assaig clínic en què els participants, l'investigador o l'avaluador coneixen l'assignació de tractaments que són objecte d'estudi.

en open trial *es* ensayo abierto *fr* étude ouverte

AST

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *aspartate aminotransaminase*. Tipus de transaminasa. Vegeu

GOT.

astènia f

Sensació de debilitat o cansament generalitzat a tot el cos. Pot ser conseqüència de trastorns físics o psíquics. En el segon cas sol produir-se cap al tard, mentre que en el primer cap al matí.

en asthenia *es* astenia *fr* asthénie

atàxia f

Manca de coordinació motora deguda a una falla de la sensibilitat profunda conscient o del sistema cerebel·lós. També pot ser deguda a lesions polineurítiques que afectin la sensibilitat o la motilitat -o totes dues facultats alhora- de múltiples nervis (atàxia perifèrica).

en ataxia *es* ataxia *fr* ataxie

atazanavir m

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, produït per Bristol-Myers Squibb, que en fase experimental era conegut com a BMS-

232632. Sembla especialment indicat per a persones amb alts índexs de greixos a la sang.

en atazanavir *es* atazanavir *fr* atazanavir

atovaquona f

Medicament antiprotozoari que s'administra per via oral en el tractament de la pneumònia per *Pneumocystis carinii*, i també en el tractament de *Toxoplasma gondii*. Sol ser de molt bona tolerància.

en atovaquone *es* atovaquona *fr* atovaquone

ATP

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *adenosine triphosphate*. Vegeu **trifosfat d'adenosina**.

atròfia f

Involució d'una cèl·lula, òrgan o teixit per causes fisiològiques o per causes patològiques.

en atrophy *es* atrofia *fr* atrophie

AUC

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *area under the curve* (àrea sota la corba). Mètode de mesura de l'exposició total del virus a un fàrmac o

bé de l'efecte total d'un medicament sobre l'HIV. S'expressa mitjançant un gràfic, que indica l'evolució dels nivells corresponents d'una dosi d'un medicament al plasma fins a arribar a la C_{màx}. (càrrega màxima, en l'eix vertical) relacionats amb la càrrega viral durant un període de T_{màx}. (temps màxim, en l'eix horitzontal). L'àrea compresa entre aquest gràfic i l'eix horitzontal és l'AUC.

en AUC, area under the curve

es AUC, ABC, área bajo la curva

fr AUC, aire sous la courbe

autovacunació f

Procés terapèutic en experimentació pel qual es pretén que el mateix sistema immunitari sigui capaç de controlar l'HIV, sense davallades de defenses, a partir de retirades de la medicació i l'exposició temporal a l'HIV de l'organisme.

en autovaccination *es* autovacunación *fr* autovaccination

AZT

Abreviatura comuna de la zidovudina. Vegeu **zidovudina**.

B b

---

bacil *m*

Bacteri recte i cilíndric en forma de bastó. Bacil de Koch.

en bacillus *es* bacilo *fr* bacille

bacterièmia *f*

Presència de bacteris a la sang.

en bacteremia *es* bacteriemia *fr* bactériémie

bacteri *m*

Mena de microorganismes unicel·lulars, ni animals ni vegetals, de formes molt variades que poden viure en medis com el terra, l'aigua o en organismes vius, o com a paràsits de l'ésser humà. Són causa de múltiples malalties.

en bacteria *es* bacteria *fr* bactérie

bàlsam *m*

Planta o substància feta a base d'olis o resines vegetals, que conté àcids aromàtics amb propietats terapèutiques com a calmant.

en balsam *es* bálsamo *fr* baume

barrera hematoencefàlica *f*

Mecanisme protector que impedeix el pas de la majoria de compostos de molècules grans de la sang al líquid encefaloraquídi i al teixit cerebral. De la mateixa manera impedeix l'entrada de determinats medicaments ART.

en blood brain barrier *es* barrera hematoencefàlica *fr* barrière hématoencéphalique

basal *adj*

Dit de l'anàlisi practicada per saber les condicions fisiològiques existents en el moment d'iniciar un procés terapèutic i poder-les comparar amb altres posteriors.

en baseline *es* basal *fr* initiale

basòfil *m*

Leucòcit de nucli únic i lobulat, amb granulacions al citoplasma. Representen entre un 0 i un 1% dels leucòcits, i tenen poca rellevància.

en basophil *es* basófilo *fr* basophile

bDNA

Sigla de l'anglès *branched-DNA* (DNA ramificat). Mètode de mesurament de la càrrega viral, diferent de la PCR, basat en l'amplificació genètica del DNA viral. És més fiable i menys susceptible a contaminacions de les mostres. És fabricat per l'empresa Chiron. Els resultats expressen el nombre de partícules virals per m³ de plasma.

berruga *f*

Tumoració epidèrmica, petita, causada pel virus del papil·loma humà. Les berrugues són transmissibles. Vegeu també **condiloma**.

en wart *es* verruga *fr* verrue

berruga acuminada *f*

Cadascun dels petits elements papulosos que s'ajunten com els grans d'una móra. La seva localització preferent a les mucoses i parts genital i

perianal en facilita la transmissió per via sexual. Vegeu també **condiloma**.

en verruca acuminata, genital wart
es verruga acuminada *fr* verrue acuminée

BIA

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *bio impedance analysis*. Mètode de mesura de la composició de la massa corpòria especialment pel que fa a la massa muscular i les masses greixoses, mitjançant l'administració de descàrregues elèctriques indolores (de 800 microampers a 50 kilohertz), amb electrodes aplicats a peus i mans.

en BIA *es* BIA *fr* analyse de bioimpédance

BID

Sigla corresponent a la locució llatina *bis in die*. Vegeu **bis in die**.

bili-

Forma prefixada que significa bilis o relacionat amb la bilis.

bilirubina *f*

Pigment del fel, de color vermell, que es troba al fetge, la sang o l'orina. Resulta de la degradació de l'hemoglobina. Prové de la sang i és conjugada al fetge d'on se secreta per mitjà de la bilis al tracte intestinal. Una taxa elevada de bilirubina és indicativa d'afecció hepàtica.

en bilirubin *es* bilirrubina *fr* bilirubine

bilirubinèmia *f*

Presència de bilirubina a la sang circulant.

en bilirubinemia *es* bilirrubinemia
fr bilirubinémie

bilis *f*

Líquid clar, groguenc i amargant produït pel fetge i que es concentra a la vesícula biliar. Conté colesterol, bilirubina, moc, lecitina, sals biliars i electrolits. Té un paper important en l'absorció dels greixos. La seva alteració és indicativa d'afecció del fetge i pot provocar icterícia (fel sobreixit).
en bile *es* bilis *fr* bile

bio-

Forma prefixada que significa vida.

biodisponibilitat *f*

Proporció del principi actiu d'un compost farmacèutic que s'absorbeix i arriba al corrent sanguini per tal de poder actuar.

en bioavailability *es* biodisponibilidad *fr* biodisponibilité

biòpsia *f*

Extracció d'una mostra de teixit orgànic viu per sotmetre'l a examen microscòpic i determinar si hi ha cap patologia o malaltia. Les biòpsies són una pràctica corrent en dermatologia i en el diagnòstic d'hepatopatologies, per bé que es tracta d'una pràctica invasiva.

en biopsy *es* biopsia *fr* biopsie

bioquímica *f*

Anàlisi que s'efectua per expressar els valors dels elements bioquímics presents a la sang com ara enzims, àcids, greixos, potassi, calci, sodi, etc., que completa l'hematòcrit i l'hemograma.

en biochemistry panel *es* bioquímica *fr* bilan biochimique

bis in die*

Locució llatina que significa dues vegades al dia. En el cas de prescrip-

ció de medicaments equival a una presa cada 12 hores.

en BID, bis in die *es* bis in die

fr deux fois par jour

bisexual *adj*

Dit de la persona que sent poder satisfier els seus desigs sexuals (o llibidinositat) amb persones de tots dos sexes i menar-hi una relació afectiva. La persona bisexual tant pot ser masculina com femenina.

en bisexual *es* bisexual *fr* bisexuel

biteràpia *f*

Tractament antiretroviral basat en l'administració conjunta de dos medicaments ART per combatre l'HIV. Actualment les biteràpies estan cada cop més en desús tret de casos particulars per qüestions de tolerància o altres motius. Vegeu també **teràpia combinada**.

en bitherapy *es* biterapia *fr* bithérapie

blister

veg. **envàs retractilat**.

BMS-232632

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, produït per Bristol-Myers Squibb i comercialitzat amb el nom d'atazanavir.

en atazanavir *es* atazanavir *fr* atazanavir

boqueres *f pl*

Trastorn o infecció produïda als angles de la boca amb la formació de crostes, fissures i talls que en dificulten l'obertura. Pot ser un efecte col·lateral d'alguns antiretrovirals (especialment el DDC). També s'anomena quilitis angular.

en perleche *es* boqueras *fr* perlèche

broncoscòpia *f*

Examen que es fa de l'interior dels pulmons per mitjà d'una endoscòpia o la introducció d'un tub al seu interior, i poder així diagnosticar amb una visualització directa una patologia o el seu estat.

en bronchoscopy *es* broncoscopia

fr bronchoscopie

bronquitis *f*

Inflamació de la mucosa dels bronquis, que provoca tos, expectoracions, sense febre i sovint amb símptomes d'afecció del tracte respiratori superior.

en bronchitis *es* bronquitis *fr* bronchite

C c

CAC

Sigla de centre d'atenció continuada. Ambulatori mèdic, amb horari d'atenció continuada durant les 24 hores del dia tots els dies de la setmana.

calci m

Element químic, de color blanc. És present en tots els organismes i sovint en forma part de les estructures òssies, dentàries, etc. Intervé en els processos de creixement i de capacitat del sistema nerviós i muscular. La manca o pèrdua de calci pot produir trastorns com l'osteoporosi. Les principals fonts de calci en l'alimentació són els lactis i les verdures. Un tractament antiretroviral perllongat pot comportar una progressiva pèrdua de calci i derivar en osteoporosi. El símbol químic és Ca.

en calcium es calcio fr calcium

càlcul m

Cos compacte i dur, de composició, volum i aspecte variable, col·loquialment anomenat pedra, que es forma al ronyó o al sistema urinari com a resultat de la solidificació i precipitació de sals minerals contingudes en els líquids de l'organisme (principalment saliva, bilis i orina). Un dels efectes col·laterals de l'indinavir és la formació de pedres al ronyó si no hi ha una bona i ben

continuada diuresi. També s'anomena col·loquialment pedra. Vegeu també **còlic** i **litiasi**.

en calculus es cálculo fr calcul

Can Ruti

Designació col·loquial de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, a Badalona, on hi ha una de les principals unitats de tractament de l'HIV/sida a Catalunya, i hi tenen la seu el CEESCAT, l'IRSI-Caixa i l'ONG Fundació de Lluita Contra la Sida.

càncer m

Creixement tumoral i anormal d'un teixit que envaeix i destrueix altres teixits i òrgans veïns, i dona lloc a metastasis (aparició d'altres tumors del mateix tipus pel cos a distància de l'originari).

en cancer es càncer fr cancer

càndida f

Tipus de fong que pot produir infeccions en la pell i les mucoses, principalment a la boca, la faringe, els intestins i l'aparell genital. *Candida albicans* és el tipus més freqüent de càndida i la que més sovint afecta les persones VIH+. *Tenir càndides*

en candida es càndida fr candida

Candida albicans* f

Càndida. Element que provoca la micosi anomenada candidosi. Vegeu **càndida** i **candidosi**.

candidosi *f*

Infecció produïda per la proliferació de cànrides, especialment per la *Candida albicans*, gènere de fong que forma part de la flora normal de la pell i de les mucoses, principalment a la boca, la faringe, els intestins i l'aparell genital. Se sol manifestar quan l'organisme pateix un desequilibri a causa d'un antibiòtic o de condicions de debilitat com la produïda per un estat d'immunodepressió com el que indueix l'HIV.

en candidiasis *es* candidiasis *fr* candidose

CAP

Sigla de centre d'atenció primària. Ambulatori mèdic on es rep l'atenció per part del metge generalista o de capçalera, que està facultat per fer receptes i altes i baixes laborals.

en health centre, ambulatory *es* ambulatorio *fr* dispensaire

càpsida *f*

Membrana o cobertura proteica del nucli d'un virió, que protegeix l'RNA o el DNA que conté al seu interior, formada per l'acoblament de diverses unitats morfològiques, en nombre constant per a cada tipologia de virus, anomenades capsòmers. Pot tenir forma simètrica, helicoidal o cúbica.

en capsid, envelope *es* cápside *fr* capside

càpsula *f*

Petit embolcall cilíndric o esfèric, soluble i de gelatina dura format per dues parts acoblades, dins del

qual es posa la medicació per prendre-la per via oral atès el seu mal gust o mala olor.

en capsule *es* cápsula *fr* gélule, capsule

caquèxia *f*

Malestar general i malnutrició. Pèrdua de pes general i desgast corporal com a resultat d'una mala alimentació o de la fase terminal d'una afecció greu com la sida, de la qual és una de les malalties definitòries. Vegeu també **Wasting syndrome**.

en cachexia *es* caquexia *fr* cachexie

carcinogen -ògena *adj*

Dit de la substància o agent que pot causar càncer.

en carcinogen *es* carcinógeno *fr* carcinogène

carcinoma *m*

Tumor maligne, de tipus epitelial o glandular.

en carcinoma *es* carcinoma *fr* carcinome

carcinoma de cèrvix *m*

Càncer de cèrvix que afecta les dones. És una de les malalties definitòries de la sida.

en cervix carcinoma *es* carcinoma de cèrvix *fr* cancer du col de l'utérus

cardar *v*

Terme col·loquial per referir-se a fer l'acte sexual amb penetració. Vegeu **coit**.

en (to) fuck *es* follar *fr* baiser, niquer

carnitina *f*

Aminoàcid que participa en l'oxidació de greixos de cadena llarga, on fa de transportador de grups acils a

través de la membrana dels mitocondris. També es pot sintetitzar artificialment per ser administrat per a situacions de lipodistròfia i de polineuropatia perifèrica (es coneix com a L-acetilcarnitina).

en carnitina *es* carnitina *fr* carnitine

càrrega viral *f*

Quantitat de virus que hi ha per mil·límetre cúbic de líquid orgànic, com ara la sang, el semen o les secrecions vaginals. Habitualment la càrrega viral serveix per quantificar el nombre d'HIV a la sang mitjançant proves com la PCR o la bDNA. També s'expressa com a nombre de còpies de RNA-VIH per mm³.

en viral load *es* carga viral *fr* charge virale

catabolisme *m*

Dins del metabolisme, conjunt de processos per a la generació i la transmissió de l'energia que el cos necessita.

en catabolism *es* catabolismo *fr* catabolisme

catèter *m*

Aparell que permet l'administració continuada d'un medicament i que se situa al pit. Els catèters són utilitzats per a l'administració de medicació per via intravenosa com, per exemple, en els tractaments del CMV.

en catheter *es* catéter *fr* cathéter

CBC

Sigla corresponent a l'expressió anglesa *complete blood count*, equivalent a hemograma. Vegeu **hemograma**.

CCR5

Estructura proteica que habitualment és a la membrana cel·lular dels limfòcits i que actua com a quimiocina receptora. El CCR5 és un dels coreceptors que utilitza l'HIV, al qual s'acobla la gp120, per fusionar-se i infectar els monòcits (leucòcits mononuclears grans). L'altre receptor necessari per a aquesta funció és el CD4, també anomenat receptor. La funció natural del CCR5 és unir-se a les beta-quimiocines (CC) i als RANTES.

CD4

Tipus de limfòcit o cèl·lula T, dita també col·laboradora o inductora, que l'HIV utilitza per a la seva replicació i que queda destruïda com a conseqüència de la seva acció (lisi). També s'anomena T4.

en CD4 *es* T4 *fr* T4

CD4

Estructura proteínica de la membrana cel·lular dels limfòcits T CD4 que permet l'acoblament de l'HIV i la infecció de la cèl·lula. També s'anomena receptor CD4.

CD8

Tipus de limfòcit o cèl·lula T, anomenada també citotòxica o supressora, que augmenta en nombre a la sang quan l'HIV ataca els limfòcits CD4. També s'anomena T8.

en CD8 *es* T8 *fr* T8

CDC

Sigla de Centers for Disease Control and Prevention. Centre de control epidemiològic als EUA que fa el seguiment de l'evolució de la sida

en aquell país i estableix els principals criteris d'actuació mèdica que són seguits internacionalment. Vegeu també **guidelines i pautes de tractament**.

CEESCAT

Acrònim de Centre d'Estudi de la Sida a Catalunya. Centre per al seguiment i vigilància epidemiològica de la sida a Catalunya, dependent del Departament de Sanitat i Seguretat Social, i que es troba a l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti), a Badalona.

cefalea f

Percepció desagradable que hom experimenta a la part cranial. També se'n diu cefalàlgia. Vegeu **mal de cap**.

en cephalgia *es* cefalea *fr* céphalée

-cel, cel-, celio-

Formes sufixades o prefixades que signifiquen cavitat.

cèl·lula f

Unitat més petita i independent de l'organisme composta de citoplasma i nucli.

en cell *es* célula *fr* cellule

cèl·lula dendrítica f

Cèl·lula que es troba en els teixits limfàtics i s'origina en el moll de l'os. Es caracteritza per una forma en dendrites o branques i per ser una potent estimuladora de la resposta immunològica dels limfòcits T.

en dendritic cell *es* célula dendrítica *fr* cellule dendritique

cèl·lula hoste f

Cèl·lula (CD4) a costa de la qual l'HIV pot acomplir el seu cicle vital

de reproducció.

en host cell *es* célula huésped *fr* cellule hôte

cèl·lula NK f

Tipus de limfòcit sense receptor T que s'anomena cèl·lula assassina natural o *natural killer* (NK).

en NK cell *es* célula NK o asesina *fr* cellule NK o tueuse naturelle

cèl·lula T f

Tipus de limfòcit en la formació del qual intervé el tim (per això s'anomena limfòcit T) i és responsable de la immunitat cel·lular. A diferència de les cèl·lules NK, es caracteritza per tenir un receptor. N'hi ha diversos tipus entre els quals, per la seva relació amb l'HIV, cal esmentar els limfòcits T CD4 i els limfòcits T CD8.

en T-cell *es* célula T *fr* cellule T

cèl·lula T de memòria f

Tipus de limfòcit T que després d'una vacunació o una infecció ha participat en la resposta immunològica de l'organisme, de manera que conserva la capacitat de tornar-se a activar i reproduir-se per combatre els mateixos antígens si es tornen a presentar ja que els pot reconèixer. També s'anomena limfòcit T de memòria.

en memory T-cell *es* célula de memoria *fr* cellule T de mémoire

cèl·lula T verge f

Tipus de limfòcit T produït a la medulla espinal activat per combatre elements patògens els antígens dels quals encara no ha tractat abans el sistema immunitari. Normalment,

després de superada la malaltia, aquestes cèl·lules són eliminades, si bé una part es conserva i manté la capacitat de tornar-se a activar per combatre els mateixos antígens. Aleshores esdevenen les anomenades cèl·lules T de memòria.

en naïve T-cell *es* cèl·lula verge *fr* cellule T naïve

centre alternatiu de detecció m

Centre no pertanyent a la xarxa sanitària, habitualment una associació de lluita contra la sida, on s'ofereix una atenció de tipus paritari i on es pot acudir per a la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV amb caràcter anònim. La seva acció ha de ser autoritzada i és supervisada per l'administració sanitària.

es centro alternativo de detección *fr* centre de dépistage anonyme et gratuit

cèrvix m

Coll de l'úter femení.

en cervix *es* cervix *fr* col de l'utérus

cicle biològic de l'HIV

veg. **cicle de replicació de l'HIV.**

cicle de replicació de l'HIV m

Procés consistent en la multiplicació de l'HIV mitjançant la infecció de limfòcits CD4, en el qual l'RNA i el DNA virals se serveixen del metabolisme cel·lular per a la formació de nous virions. A part de la fusió del virus a la membrana cel·lular, es poden identificar diversos passos segons els enzims que hi intervenen: transcripció inversa, integració, transcripció o traducció, maduració i acoblament. També s'anomena ci-

cle vital de l'HIV, cicle biològic de l'HIV o replicació viral.

en life cycle of HIV *es* ciclo vital del VIH *fr* cycle de reproduction du VIH

cicle vital de l'HIV m

veg. **cicle de replicació de l'HIV**

CIP

Sigla corresponent al *codi d'identificació personal* (de tipus alfanumèric) que consta a la targeta sanitària personal. Aquest codi s'utilitza en la declaració obligatòria de casos de sida i d'infecció per l'HIV a Catalunya al centre epidemiològic CE-ESCAT per tal de preservar la confidencialitat de les dades personals.

ciprofloxacina f

Medicament antibiòtic que s'administra per via oral, en el tractament del MAC i en altres infeccions per bacteris.

en ciprofloxacine *es* ciprofloxacina *fr* ciprofloxacine

cirrosi f

Alteració del teixit fibrós i atròfia de les cèl·lules del fetge, resultat d'un procés inflamatori, que es tradueix en una pertorbació de les funcions hepàtiques i en un impediment del pas de la sang. La cirrosi pot resultar d'una hepatitis C, o d'una altra hepatitis amb caràcter crònic, i és una de les conseqüències amb què es poden trobar persones HIV+ coinfectades.

en cirrhosis *es* cirrosis *fr* cirrhose

cit-, cito-

Formes prefixades que signifiquen cèl·lula.

cito *m*

Forma col·loquial de referir-se al citomegalovirus o a l'afecció provocada per aquest, com és la retinitis per CMV. Vegeu **citomegalovirus**.

citocina *f*

Tipus de proteïna produïda pels glòbuls blancs que actua com a misatge química entre les cèl·lules i n'estimula o inhibeix el creixement, l'especialització o l'activació com a cèl·lules immunitàries per fer front a una determinada infecció o malaltia.

en cytokine *es* citoquina *fr* cytokine

citologia *f*

Coneixement i estudi de l'estructura i del funcionament de les cèl·lules.

en cytology *es* citología *fr* cytologie

citologia *f*

Diagnosi que s'efectua a partir de l'estudi d'una mostra de cèl·lules.

en cytological test *es* citología *fr* examen cytologique

citomegalovirus *m*

Virus de la família dels herpes que, generalment, són poc o gens patògens per a les persones si bé els poden comportar infeccions importants en cas que es trobin en situació immunodeprimida, com és el cas de pacients trasplantats, o bé el cas dels malalts de sida amb un baix recompte limfocitari de CD4 que es poden veure afectats de retinitis (visió borrosa i pèrdua d'agudes visual que pot evolucionar cap a la ceguesa).

en cytomegalovirus *es* citomegalovirus *fr* cytomégalovirus

citoplasma *m*

Part compresa entre la membrana i el nucli cel·lular, en què es troben els altres elements de la cèl·lula, com els mitocondris, el citosol, els ribosomes, els aparells de Golgi, etc.

en cytoplasm *es* citoplasma *fr* cytoplasme

citosol *m*

Part líquida del citoplasma on es troben en suspensió els altres orgànuls cel·lulars.

en cytosol *es* citosol *fr* cytosol

citotòxic -a *adj*

Capaç de matar una cèl·lula o virus. Dit també dels limfòcits T CD8 atesa la seva capacitat d'actuar contra elements patògens.

en cytotoxic *es* citotóxico *fr* cytotoxique

claritromicina *f*

Medicament antibiòtic d'ampli espectre que s'administra per via oral i s'utilitza en el tractament del MAC.

en clarithromycin *es* claritromicina *fr* clarithromycine

clindamicina *f*

Medicament antibiòtic que s'administra per via oral i s'utilitza en el tractament de la toxoplasmosi i de la pneumònia PCP.

en clindamycin *es* clindamicina *fr* clindamycine

clínic -a *m* i *f*

Metge o metgessa que es dedica a la pràctica mèdica (diagnòstic i tractament) a partir del tracte directe amb persones i l'observació directa de les malalties.

en clínician, *physician* *es* clínicu
fr clínicien

Cmàx.

Abreviatura de càrrega màxima, utilitzada per indicar la concentració màxima al plasma d'un medicament en un període de temps determinat corresponent a una dosificació. El Tmàx. (temps màxim) i la Cmàx. serveixen per determinar l'AUC d'un medicament. Vegeu també **Cmín.**, **Tmàx.** i **AUC.**

en Cmax., *peak level* *es* Cmáx.

fr Cmax.

Cmín.

Abreviatura de càrrega mínima, utilitzada per indicar la concentració mínima al plasma d'un medicament en un període de temps concret corresponent a una dosificació, normalment abans de prendre'n una altra dosi. Vegeu també **Cmàx.**, **Tmàx.**, i **AUC.**

en Cmin., *trough level* *es* Cmín.

fr Cmin.

CMV

Abreviatura de citomegalovirus. Vegeu **citomegalovirus.**

còctel *m*

Combinació de dos o més fàrmacs antiretrovirals com a teràpia per combatre el virus de la sida i aturar-ne el procés de replicació.

en cocktail *es* cóctel *fr* cocktail

codó *m*

Triplet de nucleòtids que determina quin aminoàcid es col·loca a la cadena proteínica i en quin punt. Les mutacions específiques de l'HIV en determinats codons de la seva se-

qüenciació proteínica li permeten eludir els efectes dels fàrmacs o el sistema immunitari. Vegeu **resistència.**
en codon *es* codón *fr* codon

cohort *f*

Grup de persones amb característiques comunes que són avaluades durant un període de temps determinat per a un estudi epidemiològic o assaig clínic.

en cohort *es* cohorte *fr* cohorte

coïnfecció *f*

Estat en què l'organisme a més d'estar infectat per l'HIV ho està també pel virus de l'hepatitis A, B o C, encara que sigui en estadi latent.

en coinfection *es* coïnfecció

fr coïnfecction

coit *m*

Acte sexual consistent en l'acoblament de dues persones (una de les quals masculina) mitjançant la introducció del penis d'una d'elles en alguna cavitat de l'altra. Segons la cavitat, el coit pot ser vaginal, anal o oral. Segons la persona (actuant o no amb el penis), el coit pot ser receptiu o insertiu.

en coitus *es* coito *fr* coït

colesterol *m*

Substància greixosa que es troba en la majoria de teixits i líquids de l'organisme com ara el cervell, la sang, etc., que prové dels aliments (colesterol exogen) i que se sintetitza al fetge. Quan el colesterol exogen minva, el fetge en sintetitza de propi (colesterol endogen) si cal. Les taxes altes de colesterol a la sang poden ser un efecte col·lateral de la

medicació antiretroviral. Cal diferenciar, però, entre l'anomenat colesterol bo (HDL o d'alta densitat) i el dolent (LDL o de baixa densitat).
en cholesterol *es* colesterol *fr* cholestérol

còlic *m*

Dolor agut que es produeix de manera intermitent i violenta per contraccions musculars. Es produeix a l'abdomen a causa de la formació de càlculs en algun òrgan que obstrueix la fluïdesa dels seus canals. Segons l'òrgan, el còlic pot ser nefrític (ronyó), intestinal o miserere (obstrucció intestinal), hepàtic o biliar, ovàric, vesicular, etc. Vegeu també **càlcul** i **litiasi**.

en colic *es* cólico *fr* colique

còlic nefrític *m*

Dolor agut produït per contraccions musculars al ronyó, com a conseqüència de la formació d'un càlcul o pedra en aquest òrgan.

en nephritic colic *es* cólico nefrítico *fr* colique néphrétique

colitis *f*

Inflamació del còlon que provoca dolor abdominal i diarrea.

en colitis *es* colitis *fr* colite

col·liri *m*

Preparació farmacèutica, generalment líquida i de caràcter neutre, destinada a ser aplicada a la conjuntiva ocular

en collyrium *es* colirio *fr* collyre

col·lutori *m*

Líquid desinfectant que es fa servir per rentar les mucoses de la boca i la gorja i poder-hi actuar.

en collutory *es* colutorio *fr* collutoire

colonoscòpia *f*

Pràctica diagnòstica consistent en la introducció d'un tub per l'anus per tal de visualitzar-ne directament l'interior.

en colonoscopy *es* colonoscopia *fr* coloscopie

colposcòpia *f*

Pràctica diagnòstica consistent en l'exploració visual del coll uterí per mitjà de la introducció d'un colposcopi.

en colposcopy *es* colposcopia *fr* colposcopie

Combivir

Nom comercial del compost farmacèutic que presenta en una mateixa pastilla 300 mg de zidovudina (AZT) i 150 mg de lamivudina (3TC), tots dos de la família dels anàlegs nucleòsids. És produït per Glaxo Wellcome.

comitè ètic *m*

Grup constituït bàsicament per professionals sanitaris (metges, farmacèutics, personal d'infermeria) i no sanitaris (advocats, usuaris, estadístics, per exemple) que s'ocupa de l'avaluació i aprovació, dels estudis o assaigs clínics que es vulguin emprendre en un hospital, tot atenent qüestions sanitàries, econòmiques, metodològiques, etc., que han de figurar en un protocol, i tenint en compte les implicacions ètiques per als pacients que hi prenguin part, la relació amb les finalitats de la recerca i els beneficis mèdics i socials que se'n puguin derivar.

en ethic committee *es* comité ético
fr comité éthique

compassiu -iva *adj*

Dit de la via d'administració de medicaments ART abans de ser aprovats i comercialitzats en el marc de protocols definits. Vegeu **ús compassiu**.

en compassionate *es* compasivo
fr compassionnel

complement nutricional *m*

Preparat que s'administra com a complement de les dietes habituals de les persones quan presenten determinades mancances proteíniques o vitamíniques, o quan es volen potenciar les proteïnes i vitamines en la seva alimentació ateses altres patologies que en dificulten una correcta absorció i/o metabolització pel cos.

en nutritional supplement *es* complemento nutricional *fr* complément alimentaire

complex relacionat amb la sida *m*

Estadi precedent al de sida declarada en el qual es presenten els primers símptomes. També s'anomena fase simptomàtica de la infecció per HIV. Aquesta expressió està progressivament en desús per la dificultat de destriar netament aquest estadi del de sida declarada.

en AIDS-Related Complex *es* complejo relacionado con el sida *fr* ARC

compliance

veg. **adhesió al tractament**.

en compliance *es* adhesión al tratamiento *fr* compliance

comportament de risc *m*

Manera d'actuar habitual en què es

produeixen situacions de risc de transmissió de l'HIV. Vegeu també **pràctica de risc**.

en risk behaviour *es* conducta de riesgo *fr* comportement à risque

comprimit *m*

Fórmula farmacèutica que s'obté per compressió de granulats o pols. Pot tenir formes variades i una marca per facilitar-ne la partició.

en tablet *es* comprimido *fr* cachet, comprimé

comunitari -ària *adj*

Dit de l'acció, projecte, iniciativa, etc., empresos per la comunitat d'associacions i col·lectius de seropositius i/o afectats per l'HIV/sida.

en communitarian *es* comunitario
fr communautaire

comunitat *f*

Conjunt de persones, entitats o col·lectius de persones seropositives i/o afectades directament o indirecta per l'HIV/sida.

en community *es* comunidad *fr* communauté

concentració hemàtica *f*

veg. **nivell hemàtic**.

en plasma concentration *es* nivel plasmático *fr* concentration plasmatique.

concentració inhibidora *f*

Mètode quantitatiu d'estudi de la sensibilitat d'un bacteri o d'un virus, que permet determinar la concentració hemàtica menor necessària d'un fàrmac per inhibir-ne la replicació. Per sota dels nivells establerts, la replicació viral és possible. Se sol expressar amb la sigla IC seguida d'un

número que indica el nivell de concentració mínim necessari (per exemple, IC50)

en inhibition concentration, IC

es concentración inhibitoria

fr concentration inhibitoire

concentració plasmàtica *f*

veg. **nivell hemàtic**.

en plasma concentration *es* nivel plasmático *fr* concentration plasmatique.

condiloma *m*

Excrecència de la pell (o berruga) que es produeix al voltant de l'anús o dels òrgans genitals externs, causada per infecció del papil·lomavirus. No té caràcter cancerós, i la seva transmissió es pot produir malgrat l'ús de preservatiu. Vegeu també **berruga acuminada**.

en condyloma *es* condiloma *fr* condylome

condó *m*

Expressió col·loquial per referir-se al preservatiu. Vegeu **preservatiu**.

en condom *es* condón *fr* capote

confidencialitat *f*

Manteniment en secret de les informacions i dades personals que identifiquen l'individu. La confidencialitat és un principi a observar en tota pràctica mèdica, si bé en algunes proves com les de detecció d'anticossos aquestes poden ser anònimes com a garantia absoluta de la confidencialitat.

en confidentiality *es* confidencialidad *fr* confidentialité

conjuntivitis *f*

Inflamació de la conjuntiva, membrana mucosa que recobreix i prote-

geix la cara interior de les parpelles de l'ull i les uneix al globus ocular.

en conjunctivitis *es* conjuntivitis

fr conjonctivite

consell assistit paritari *m*

veg. **counselling**.

consentiment informat *m*

Assentiment que dóna una persona a una intervenció terapèutica o exploratòria o bé a la participació en un estudi un cop ha estat informada de les característiques que tenen i de les conseqüències previsible que se'n poden derivar.

en informed consent *es* consentimiento informado *fr* consentement informé

contagi *m*

Transmissió d'una malaltia infecciosa d'un animal o una persona a un altre animal o una altra persona, que es produeix bàsicament per mitjà del medi, d'un objecte infectat, l'aire, etc., prèviament exposat al contacte amb la persona infectada o el germen. Quan el contacte entre persones és de caràcter íntim es parla de contagi directe o més pròpiament de transmissió. En la resta de casos es parla de contagi indirecte. La sida és bàsicament transmissible, si bé es poden produir contagis de l'HIV a partir d'estris sanitaris exposats prèviament al virus i no desinfectats.

en contagion *es* contagio *fr* contagion

contagiós -osa *adj*

Dit d'una malaltia infecciosa que es contagia o s'encomana d'una persona a una altra, sense necessitat que

hi hagi un contacte directe entre totes dues. En aquest cas es parla de contagi directe (íntim) o, més pròpiament, de malaltia transmissible.
en contagious *es* contagioso *fr* contagieux

contraindicació *f*

Condició o circumstància que impedeix l'adscripció d'un determinat tractament a un pacient.

en contraindication *es* contraindicación *fr* contre-indication

control del fons de l'ull *m*

Pràctica mèdica consistent en una exploració i reconeixement del fons de l'ull per determinar si està afectat o no pel citomegalovirus i hi ha, doncs, una possible retinitis (en cas de persones seropositives que sovint n'estan afectades) o bé alguna altra patologia.

en funduscopy *es* control del fondo del ojo *fr* examen du fond d'oeil

convalescència *f*

Període de recuperació de la salut després d'una malaltia. Estat de la persona durant aquest període.

en convalescence *es* convalecencia *fr* convalescence

cony *m*

Col·loquialment vulva.

en cunt, vulva *es* coño *fr* chatte

core* *m*

Terme anglès utilitzat especialment en virologia per referir-se al nucli d'un virus. Proteïna del core.

en core *es* core *fr* core

coreceptor *m*

Estructura proteica que actua com a quimiocina i receptora alhora que

utilitza l'HIV, a més del receptor propi cel·lular, que en permet l'acoblament i facilita la infecció pel virus. Els principals coreceptors són el CCR5 i el CXCR-4.

en receptor site, coreceptor *es* coreceptor *fr* corécepteur

cori-, corio-

Formes prefixades que signifiquen pupila.

corioretinitis *f*

Inflamació de la coroides i de la retina. La corioretinitis pot ser produïda per infecció per CMV. Vegeu també **citomegalovirus** i **retinitis**.

en chorioretinitis *es* corioretinitis *fr* chorioretinite

còrtex *m*

Part externa o perifèrica de determinats òrgans. Còrtex cerebral, còrtex renal.

en cortex *es* córtex *fr* cortex

corticosteroide *m*

Cadascuna de les hormones esteroides secretades per l'escorça o còrtex de les glàndules suprarenals; per exemple, la cortisona. Producte similar produït per síntesi.

en corticosteroid *es* corticosteroide *fr* corticostéroïde

cortisona *f*

Hormona de tipus suprarenal que es fa servir amb finalitats terapèutiques.

en cortisone *es* cortisona *fr* cortisone

counselling* *m*

Conjunt de pràctiques o accions ben diverses amb la finalitat d'orientar, ajudar, informar, assistir una persona, donar-li suport, trac-

tar un estat depressiu, etc.; es dona entre dues persones amb una situació de base similar (paritària), per exemple ser seropositives, per tal que qui rep el counselling pugui arribar a entendre millor, resoldre i afrontar els problemes que l'afecten (personals, socials o psicològics) com a conseqüència de la seva seropositivitat. També rep la denominació de consell assistit paritari.

en counselling *es* counselling
fr counseling

creatinina *f*

Anhídrid de la creatina, la quantitat de la qual mesurada en les analítiques d'orina i sang, serveix per avaluar el funcionament dels ronyons.

en creatinine *es* creatinina *fr* créatinine

cribratge *m*

Recerca sistemàtica indiscriminada aplicada a un conjunt de persones o casos per tal de descobrir-hi els elements afectats per alguna particularitat. En el cas de l'HIV/sida el cribratge s'efectua mitjançant proves de detecció d'anticossos i els qüestionaris de malaltia de declaració obligatòria per permetre establir els grups potencialment més exposats a la transmissió de l'HIV i en quins casos (comportament de risc).

en screening *es* cribado *fr* criblage

cripto-

Forma prefixada que significa amagat.

criptococcosi *f*

Malaltia que afecta la pell, el fetge, la melsa, els pulmons i les articula-

cions, però sobretot el cervell i les meninges. D'origen tropical, provocada pel fong *Cryptococcus neoformans*, és causa freqüent de meningitis en persones amb sida. La simptomatologia és de febre, angünie, vòmits i alteracions de l'estat mental. És una de les malalties definitòries de la sida.

en cryptococcal meningitis *es* criptococosis *fr* méningite

criptosporidiosi *f*

Infecció oportunistada causada pel paràsit intestinal *Cryptosporidium parvum*, transmès per aliments o aigua contaminada per femta animal. Provoca diarrees cròniques importants, sobretot en persones HIV+. És una de les malalties indicatives de la sida.

en cryptosporidiosis *es* criptosporidiasis *fr* cryptosporidiose

criteris d'inclusió / d'exclusió *m pl*

Conjunt de criteris que es tenen en compte a l'hora de permetre la participació d'un pacient en un assaig clínic o protocol, com ara el nombre de CD4, la càrrega viral, les línies de tractaments anteriors seguides, la situació de fracàs virològic, etc.

en entry/exclusion criteria *es* criterios de inclusión/exclusión *fr* critères d'inclusion/d'exclusion

Crixivan

Nom comercial amb què es presenta el medicament indinavir, inhibidor de la proteasa, produït per Merck Sharp & Dohme (MSD). La seva abreviatura comuna és IDV.

crònic -a *adj*

Dit de la malaltia o de la persona que manté una estabilitat en la seva malaltia sense que es produeixin canvis o cap progressió notòria que n'alteri l'estat general de salut.

en chronic *es* crónico *fr* chronique

cronificació de la malaltia *f*

Procés pel qual, mitjançant la teràpia adient, s'aconsegueix que una malaltia estigui en situació controlada i estable durant un període llarg de temps sense que s'hi produeixin alteracions remarcables que afectin l'estat general de salut de la persona afectada.

CRS

Sigla de complex relacionat amb la sida. Vegeu-ne la definició a l'entrada corresponent.

en ARC *es* CRS *fr* ARC

CTL

Sigla de l'anglès *cytotoxic T lymphocyte*, limfòcit citotòxic o limfòcit T CD8. Vegeu **CD8**.

cul *m*

Part inferior i posterior del tronc sobre la qual descansa el cos en seure. Per extensió, també anus.

en ass *es* culo *fr* cul

cultiu *m*

Tècnica de laboratori que consisteix a obtenir i manipular quantitats elevades de microorganismes per poder-los estudiar i veure quina reacció fenotípica (sensibilitat) tenen davant de determinats medicaments amb la finalitat de saber quina teràpia proposar.

en culture *es* cultivo *fr* culture

cultiu *m*

Població microbiana que ha crescut en un medi propiciatori, generalment de glúcids simples, proteïnes o sals minerals inorgàniques.

en culture *es* cultivo *fr* culture

cunnilinció *f*

Estimulació dels genitals femenins per contacte amb la llengua o els llavis. Pot constituir una pràctica de risc de transmissió de l'HIV.

en cunnilingus *es* cunilingus *fr* cunnilingus

cunnilingus *m*

veg. **cunnilinció**.

curar *v*

Assistir un malalt o tractar una malaltia. Guarir. Vegeu **guarir**.

en (to) heal *es* curar *fr* guérir

cut-, cuti-, cuto-

Formes prefixades que signifiquen pell.

cutani -ània *adj*

Relatiu o pertanyent a la pell.

en cutaneous *es* cutáneo *fr* cutané

CV

Sigla de càrrega viral. Vegeu **càrrega viral**.

en VL *es* CV *fr* CV

CXCR-4

Estructura proteica a la superfície d'algunes cèl·lules del sistema immunitari que actua com a quimioquina i receptor. És un dels coreceptors que necessita l'HIV per entrar i infectar els limfòcits T CD4 al qual s'acobla la gp120.

D d

D4T

Abreviació d'estavudina. Vegeu **estavudina**.

dapsona *f*

Antibiòtic utilitzat en el tractament de la pneumònia PCP.

en dapsone *es* dapsona *fr* dapsone

Daraprim

Nom comercial del medicament antiprotozoari pirimetamina, que produeix Glaxo Wellcome, per al tractament de la toxoplasmosi.

DDC

Abreviació de zalcitabina. Vegeu **zalcitabina**.

en ddC *es* DDC *fr* DDC

DDI

Abreviació de didanosina. Vegeu **didanosina**.

en ddi *es* DDI *fr* DDI

debutant *m i f*

Persona seropositiva que, conscient des de fa poc del seu seroestat, inicia el seu nou estil de vida com a HIV+, sovint arran d'algun primer símptoma o infecció oportunista relacionada amb l'HIV, i que comença a seguir un tractament antiretroviral.

es debutante *fr* débutant

debutar *v*

Iniciar-se conscientment com a persona seropositiva, independentment de l'estadi o evolució del curs de la infecció en què es trobi.

es debutar *fr* débiter

defensa *f*

Qualsevol dels mitjans, entre els quals els leucòcits i els limfòcits, amb els quals el cos reacciona i es protegeix de l'acció nociva d'elements estranys o del dany d'infeccions bacteriològiques o virològiques.

en defense *es* defensa *fr* défense

delavirdina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa de tipus anàleg no nucleòsid (NNRTI). També és conegut pel nom comercial Rescriptor, i és produït pels laboratoris Parke-Davis. La seva abreviació comuna és DLV.

en delavirdina *es* delavirdina *fr* delavirdine

demència *f*

Trastorn mental que afecta persones amb sida consistent en el deteriorament i la pèrdua de la capacitat cognitiva, que comporta la desadaptació social de la persona. Es caracteritza per la pèrdua de memòria, de la capacitat de judici, trastorns en el llenguatge i de la personalitat.

en dementia *es* demencia *fr* démence

depre *f*

Terme col·loquial emprat per referir-se a depressió. *Estar depre*.

depressió *f*

Estat mental patològic caracteritzat per l'enfonsament emocional, el descoratjament, la feblesa o l'ansie-

tat. S'hi aparellen altres sentiments com ara el de culpabilitat, el desinterès general, pèrdua de sociabilitat, trastorns alimentaris (pèrdua de gana) o de son, etc. Moltes vegades, després d'un diagnòstic d'infecció per l'HIV, es produeix un estat depressiu, motiu pel qual és important una intervenció psicològica o suport emocional.

en depression *es* depresión *fr* dépression

dermatitis *f*

Inflamació de la pell. Dermatosi de caràcter inflamatori, no infecciosa i, per tant, no contagiosa.

en dermatitis *es* dermatitis *fr* dermatite

dermatòleg -òloga *m i f*

Metge especialista en l'estudi i tractament de les afeccions de la pell.

en dermatologist *es* dermatólogo *fr* dermatologue

dermatosi *f*

Infecció de la pell que pot ser de caràcter inflamatori (dermatitis) o no.

en dermatosis *es* dermatosis *fr* dermatose

desinfecció *f*

Procés químic o físic pel qual es lleva qualsevol possibilitat de transmissió de gèrmens (bacteris o virus) en aparells, estris o espais susceptibles d'haver estat en contacte amb l'HIV. Segons el tipus de contacte que hi ha hagut amb parts o líquids orgànics, la desinfecció pot ser de diversos graus: de nivell alt (material en contacte amb mucoses), de nivell mitjà (material en contacte amb la

pell), de nivell baix (sense contacte amb restes de sang o líquids corporals), o ambiental (per a la neteja general d'estris i mobiliari).

en disinfection *es* desinfección *fr* désinfection

Dia Mundial de la Sida

Dia primer de desembre, que l'OMS va instituir oficialment el 1988 com a data per a la sensibilització social sobre totes les qüestions relacionades amb la problemàtica de la sida, i que es commemora arreu del món.

en World AIDS Day *es* Día Mundial del Sida *fr* Journée Mondiale du Sida

diagnosi *f*

Acció d'efectuar el diagnòstic d'una malaltia.

es diagnosis *fr* diagnose

diagnòstic *m*

Determinació o identificació d'una malaltia, o d'un estat patològic, a partir de l'observació dels seus símptomes i dels resultats de les anàlisis i proves que s'efectuen.

en diagnosis *es* diagnóstico *fr* diagnostic

diarrea *f*

Trastorn intestinal que es caracteritza per una major freqüència, fluïdesa i volum de les deposicions. Diversos medicaments ART tenen com a efecte col·lateral provocar diarrees.

en diarrhea *es* diarrea *fr* diarrhée

didanosina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medi-

cament antiretroviral. Generalment és més coneguda com a DDI, o bé pel seu nom comercial Videx. La seva abreviació comuna és DDI.

en didanosine es didanosina fr didanosine

dieta *f*

Règim alimentari amb finalitats terapèutiques o profilàctiques.

en diet es dieta fr diète

dietista *m i f*

Persona versada en l'ús científic d'una dieta o nutrició.

en dietitian es dietista fr diététicien

Diflucan

Nom comercial amb què és produït i distribuït el medicament antifúngic fluconazole per Pfizer.

discriminació *f*

En una societat, acte de considerar una persona o un col·lectiu com a inferior o en termes pejoratius, per raons diverses com pot ser l'afectació per una malaltia, amb la finalitat de separar-la de la societat o negar-li els mateixos drets que a la resta de la gent.

en discrimination es discriminación fr discrimination

disfàgia *f*

Dificultat en la deglució d'aliments deguda a un trastorn del pas dels aliments en un punt situat entre la boca i l'estómac.

en dysphagia es disfagia fr dysphagie

disfunció erèctil *f*

veg. **impotència**.

en erectile dysfunction, impotence es disfunción eréctil fr dysfonctionnement érectile

disgèusia *f*

Alteració en la percepció o sentit del gust. Aquesta alteració pot ser produïda per la presa de medicaments, si bé és habitualment reversible en aturar-ne la presa. Vegeu també **agèusia**.

en dysgeusia es disgeusia fr dysgueusie

dispèpsia *f*

Trastorn de tipus digestiu, que es dona principalment a l'estómac, el qual comporta gasos, pèrdua de la gana, mal alè, angúnies, vòmits i dolor abdominal, sense que s'hi produeixi una lesió orgànica.

en dyspepsia es dispepsia fr dyspepsie

displàsia *f*

Desenvolupament anormal dels teixits, òrgans i cèl·lules pel que fa a la seva forma, grandària i distribució, cosa que es tradueix en malformacions.

en dysplasia es displasia fr dysplasie

dispnea *f*

Dificultat o trastorn en la respiració.

en dyspnea es disnea fr dyspnée

distal *adj*

Dit d'allò que és separat o és lluny de la base. Relatiu o referent a les extremitats del cos. *Parestèsia distal*.

en distal es distal fr distal

dits de zinc *m pl*

Estructura o filament de zinc present a l'interior del *core* de l'HIV important per a la síntesi proteica de l'HIV i en la seva replicació.

en zinc finger fr doigt à zinc

diüresi *f*

Secreció d'orina. Quantitat d'orina secretada.

en diuresis es diuresis fr diurèse

diurètic m

Element o substància amb capacitat de promoure la diuresi, l'eliminació d'orina. *Prendre un diurètic.*

en diuretic es diurético fr diurétique

DLV

Abreviació de delavirdina. Vegeu **delavirdina**.

DMP-450

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació, molt potent i que augmenta considerablement l'activitat d'altres antiretrovirals. És produït per Triangle Pharmaceuticals.

DNA

Sigla de l'anglès *deoxyribonucleic acid*, àcid desoxiribonucleic. Molècula portadora de la informació genètica en els éssers vius. En molècules simples i lliures pot constituir un virus. El DNA i el seu procés de replicació en el nucli de les cèl·lules CD4 és coadjuvant en el procés de replicació de l'HIV.

en DNA es ADN fr ADN

DNA viral

Seqüència de DNA corresponent a l'HIV i diferent del DNA propi de la cèl·lula CD4, després de la retrotranscripció de l'RNA viral i que es replica al nucli cel·lular conjuntament amb el DNA del CD4.

dol m

Aflició causada per la pèrdua o mort d'una persona estimada. Procés de superació de la mort d'una persona estimada.

en mourn es duelo fr deuil

dolor m

Sensació desagradable i molesta en un punt o part del cos.

en pain es dolor fr douleur

dosi f

Quantitat d'un medicament que s'administra a una persona un temps determinat (dosi diària, setmanal, etc.), o en el decurs d'un tractament. La dosi d'un antiretroviral pot variar segons les persones, atès el nivell de control de la malaltia i els efectes col·laterals que s'hi presentin. La dosi també varia segons la presentació del medicament i la via d'administració, o l'edat del pacient, ja que en la sida pediàtrica les dosis han de ser sensiblement inferiors.

en dose es dosis fr dose

DOTC

Medicament antiretroviral inhibidor de la transcriptasa inversa, anàleg nucleòsid, actualment en experimentació.

en dOTC es DOTC

droga f

Substància, que pot ser un medicament o no, que s'utilitza com a estimulador del sistema nerviós per tal d'aconseguir un millor rendiment físic o intel·lectual, o bé l'experimentació de noves sensacions agradoses que modifiquen l'estat psíquic de la persona. El seu consum continuat pot suposar la creació d'una dependència i efectes nocius. Bàsicament, les drogues es classifiquen en estimulants (cocaïna, cafeïna, amfetamina i derivats, tabac), depressores (hipnòtics, sedants, al-

cohol, opiacis...) i psicodislèptiques (fongs al·lucinògens, cànem, mescalina, LSD, etc.).

en drug es droga fr drogue

droga vegetal *f*

Part o substància d'una planta medicinal que es pot utilitzar amb activitat terapèutica. Vegeu també

planta medicinal.

en herbal drug es droga vegetal

fr drogue végétale

drogodependent *m i f*

Persona que té una addicció o dependència envers l'ús d'alguna droga, que fa que no en pugui prescindir sense la realització d'un gran esforç personal que, sovint, requereix l'ajut d'altres persones i el seguiment de teràpies específiques. També se'n diu drogoaddicte i, més impròpiament, toxicòman.

en drug addict es drogodependiente

fr toxicomane

E e

EATN

Sigla d'*European Aids Treatment News*, butlletí que publica periòdicament l'entitat EATG (European Aids Treatment Group), associació no governamental d'abast europeu, d'activisme en la lluita contra la sida, i que és editat en diversos idiomes.

ecografia f

Tècnica de diagnòstic per la imatge que es basa en la visualització d'estructures del cos per mitjà de l'enregistrament d'ones rebudes per reflexió d'ones ultrasòniques adreçades a l'interior de l'organisme. És un tipus de prova àmpliament usat en afeccions del fetge, del pàncrees, del ronyó, de la bufeta, etc.

en echography *es* ecografía *fr* échographie

efavirenz m

Inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid. És produït per DuPont Pharma amb el nom comercial de Sustiva. La seva abreviació comuna és **EFV**.

en efavirenz *es* efavirenz *fr* éfavirenz

efecte advers m

Reacció tòxica a una teràpia mèdica o a un medicament. També se'n diu efecte col·lateral o, més col·loquialment, efecte secundari.

en undesirable effect, adverse event *es* efecto adverso *fr* effet indésirable

efecte col·lateral m

Efecte que sol acompanyar l'acció principal d'un medicament, i que segons la gravetat o nocivitat requereix també un control mèdic que pot comportar, fins i tot, la interrupció del tractament o la retirada del medicament en qüestió. Els medicaments antiretrovirals presenten sovint diversos efectes col·laterals, col·loquialment anomenats efectes secundaris. Poden atènyer diversos graus, des dels més comuns com diarrees, marejos, vertigen, a d'altres que poden afectar seriosament la fisiologia del pacient com la lipodistròfia, augment del colesterol, osteoporosi, polineuropaties, encefalopaties, etc.

en side effect *es* efecto secundario *fr* effet secondaire

efecte placebo m

Efecte psicològic o psicofisiològic inespecífic produït per una substància placebo, pel sol fet de prendre-la, que pot ser favorable o desfavorable, i sense que aquesta hagi de produir cap resultat esperable.

en placebo effect *es* efecto placebo *fr* effet placebo

efecte secundari m

Acció no desitjable, fins i tot nociva, produïda per un medicament o una teràpia. Vegeu **efecte col·lateral**.

en side effect *es* efecto secundario *fr* effet secondaire

eficàcia terapèutica *f*

Capacitat d'un tractament de controlar o inhibir l'acció d'una malaltia, en la seva aplicació clínica en un pacient. L'eficàcia es diferencia de l'activitat d'un medicament en el fet que aquesta es mesura en medis no clínics i de laboratori (per exemple, in vitro).

en therapeutic effectiveness *es* eficacia terapèutica *fr* efficacité thérapeutique

EFV

Abreviació d'efavirenz. Vegeu **efavirenz**.

EIA

Sigla d'enzimoinmunoassaig. Procés de detecció d'anticossos de l'HIV. Vegeu **ELISA**.

ejaculació *f*

Emissió amb força d'un fluid corporal, especialment esperma o semen, per estimulació de l'òrgan genital masculí.

en ejaculation *es* eyaculación *fr* éjaculation

ELISA

Acrònim de l'anglès *enzyme-linked immunosorbent assay*; equivalent a enzimoinmunoassaig (EIA), el qual s'utilitza per a la detecció d'anticossos de l'HIV en la sang. El test ELISA és el més habitualment emprat (si bé no l'únic) en primer terme en les proves de detecció. En el cas de donar resultat seropositiu requereix una confirmació ulterior amb un altre test. Vegeu també **transferència Western**.

EMEA

Acrònim d'*European Medicines Evaluation Agency*, autoritat de nivell comunitari europeu responsable de l'aprovació de nous medicaments, equivalent a l'FDA dels EUA.

-èmia

Forma sufixada que significa que és present a la sang.

emoció *f*

Sentiment que es manifesta momentàniament davant d'un fet, un pensament o un record que pot ser alegre o penós, i que sol anar acompanyat d'altres manifestacions externes com ara excitació, acceleració del pols, plors, rubor, pal·lidesa, rialles, etc., i induir la persona a variar el seu estat d'ànim.

en emotion *es* emoción *fr* émotion

emocional *adj*

Que fa referència o té relació amb les emocions que experimenta una persona. *Suport emocional*.

en emotional *es* emocional *fr* émotionnel

encefalitis *f*

Inflamació del cervell, o d'una part, provocada per un virus, bacteri, fong o un altre microorganisme. Comporta mal de cap, dolor, febre, angúnies, vòmits i trastorns en el sistema nerviós.

en encephalitis *es* encefalitis *fr* encéphalite

encefalopatia *f*

Malaltia de l'encèfal, part del sistema nerviós central continguda en el crani i que comprèn el cervell, el ce-

rebel, la protuberància i el bulb raquidi. La causa de la malaltia pot ser diversa, si bé l'HIV en pot ser una. És una de les malalties definitòries de sida.

en encephalopathy *es* encefalopatia
fr encéphalopathie

endèmic –a *adj*

Relatiu o pertanyent a l'endèmia, que viu a l'interior d'una zona o un organisme determinat, que n'és part consubstancial. Incidència crònica d'una malaltia específica que afecta una població o regió determinada.

La malària és endèmica de les zones pantanoses. Un mal endèmic.

en endemic *es* endémico *fr* endémique

endogen –ògena *adj*

Que prové de dins de l'organisme en qüestió. S'oposa a **exogen**.

en endogenous *es* endógeno *fr* endogène

endoscòpia *f*

Pràctica diagnòstica consistent en la introducció d'un tub a l'interior de l'aparell intestinal (per via oral o anal), a fi de tenir un coneixement per visualització directa d'una patologia o de l'estat d'aquest aparell gastrointestinal.

en endoscopy *es* endoscopia *fr* endoscopie

endovenós –osa *adj*

veg. **intravenós**.

enteral *adj*

veg. **entèric**.

en enteral *es* enteral *fr* entérique

entèric *m*

Revestiment de què disposen deter-

minades fórmules farmacèutiques, que s'administren per via oral, per tal de resistir els sucus gàstrics de l'estómac i que el medicament arribi al budell per a la seva absorció.

en enteric coating *es* enteral *fr* enrobage gastrorésistant

entèric –a *adj*

Relatiu o pertanyent al budell, als intestins. L'alimentació entèrica és l'administrada directament als intestins.

en enteric *es* enteral *fr* entérique

enteritis *f*

Inflamació de l'intestí, especialment el prim. Vegeu també **gastroenteritis**.

en enteritis *es* enteritis *fr* entérite

envàs retractilat *m*

Peça de plàstic que conté separatament i individualment diverses pastilles o comprimits d'un medicament. Una o més peces poden ser envasades en caps per a la seva comercialització.

en blister *es* blíster *fr* blistere

enzim *m*

Cadascun dels biocatalitzadors que intervenen en el metabolisme dels éssers vius accelerant la velocitat de les reaccions químiques cel·lulars, i que l'HIV també utilitza en el seu procés de replicació, com són la transcriptasa inversa, la integrasa o la proteasa.

en enzyme *es* enzima *fr* enzyme

eosinòfil *m*

Leucòcit de més d'un nucli i granulacions al citoplasma, que sol actuar en processos de reacció al·lèrgica o parasitària, en què es produeix con-

tracció de la musculatura i un augment de la permeabilitat capil·lar.

en eosinophil *es* eosinófilo *fr* éosino-phile

epidèmia *f*

Malaltia infecciosa transmissible que afecta un gran nombre de persones en el marc d'un territori o àrea geogràfica determinada.

en epidemic *es* epidemia *fr* épidémie

epidèmic – *a* *adj*

Relatiu o pertanyent a una epidèmia, a les seves causes o efectes.

en epidemic *es* epidémico *fr* épidémique

epidemiòleg – *òloga* *m* i *f*

Professional de l'estudi, tractament i interpretació de dades epidemiològiques.

en epidemiologist *es* epidemiólogo *fr* épidémiologue

epidemiologia *f*

Branca de la ciència mèdica que estudia l'abast, distribució i control d'una malaltia en la població.

en epidemiology *es* epidemiología *fr* épidémiologie

Epivir

Nom comercial de la lamivudina, i que és produït per Glaxo Wellcome. La seva abreviació comuna és 3TC. Vegeu **lamivudina**.

EPO

Sigla corresponent a eritropoetina. Vegeu **eritropoetina**.

eritròcit *m*

Cèl·lula sanguínia, característica dels animals de sang vermella, que no té nucli ni es reproduïx. Es forma al moll de l'os, la seva funció és trans-

portar l'oxigen, i en el seu interior conté hemoglobina. És important, doncs, per a l'oxigenació dels teixits. També s'anomena col·loquialment glòbul vermell.

en erythrocyte *es* eritrocito *fr* érythrocyte

eritropoetina *f*

Glicoproteïna secretada principalment pel ronyó, que estimula la producció de glòbuls vermells, sovint com a conseqüència d'una mancança d'oxigen. També es coneix amb la sigla EPO.

en erythropoietin *es* eritropoetina *fr* érythropoïétine

escàner *m*

Aparell que explora una part del cos, punt per punt, de manera continuada i sistemàtica, utilitzat per obtenir una imatge que serveixi per fer-ne un diagnòstic. També se'n diu TAC.

en scanner, CT scan *es* escáner *fr* scanner

esperança de vida *f*

Consideració que es fa sobre la durada de la vida de les persones, tot atenent indicadors biològics, mèdics i sanitaris.

en life expectancy *es* esperanza de vida *fr* espérance de vie

esperma *m*

Fluid corporal produït per l'home, blanquinós, que és expel·lit en l'ejaculació, compost d'espermatozoides i líquid seminal. També s'anomena semen. És un dels fluids corporals transmissors de l'HIV.

en sperm *es* esperma *fr* sperme

espermaticida *m*

Substància administrada en cremes, pomades, càpsules, etc., que destrueix els espermatozoides i es fa servir com a anticonceptiu. Els espermaticides no eviten la transmissió de l'HIV.

en spermicide *es*espermicida *fr* spermicide

espermicida *m*

veg. **espermaticida**.

espiramicina *f*

Medicament antibiòtic d'ampli espectre, que s'administra per via oral, i s'utilitza en el tractament de criptosporidiosis.

en spiramycin *es*espiramicina *fr* spiramycine

esput *m*

Producte de secreció patològica de l'aparell respiratori que s'expulsa amb la tos. Vegeu també **anàlisi d'esput**.

en sputum *es* esputo *fr* crachat

estadi (clínic) de sida *m*

Estadi evolutiu de la infecció per l'HIV en una persona, determinat sobre la base de paràmetres clínics i immunològics segons unes taules establertes pels CDC, generalment acceptades arreu. Aquests estadis són:

a) asimptomàtic o amb limfadenopatia persistent i generalitzada

A1 (>500 CD4)

A2 (200-500 CD4)

A3 (<200 CD4)

b) simptomàtic, no A i no C (febres, diarrees persistents, displàsia cervical, candidosi, herpes zòster, neuropatia perifèrica...)

B1 (>500 CD4)

B2 (200-500 CD4)

B3 (<200 CD4)

c) amb situacions definitòries de sida (pneumònia, sèpsia per salmonel·la, tuberculosi, toxoplasmosi, histoplasmosi, retinitis, CMV, leucoencefalopatia multifocal progressiva, sarcoma de Kaposi, herpes persistent...)

C1 (>500 CD4)

C2 (200-500 CD4)

C3 (<200 CD4)

estatina *f*

Nom genèric d'un dels tipus de medicaments emprats per reduir els nivells de colesterol i de triglicèrids a la sang.

en statin *es* estatina *fr* statine

estavudina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més coneguda com a D4T, o bé pel seu nom comercial Zerit. La seva abreviació comuna és **D4T**.

en stavudine *es* estavudina *fr* stavudine

esteato-

Forma prefixada que significa greix.

esteatosi hepàtica *f*

Acumulació de greixos al fetge, amb esteatosi (degeneració grassa).

en hepatic steatosis, fatty liver *es* hígado graso *fr* stéatose hépatique

esterilització *f*

Procés de desinfecció d'estrils sanitaris per tal d'evitar la transmissió de qualsevol tipus de germen amb el

seu ús en un pacient.

en sterilization *es*esterilización *fr*stérilisation

estigmatització *f*

Acte d'estigmatitzar, és a dir, infamar, condemnar definitivament i ignominiosament una persona o grup de persones, com és el cas de moltes persones HIV+, recriminades per la suposició d'unes seves conductes anteriors com a drogodependents, orientació sexual o pràctiques socials considerades amorals sense, però, que se'n tingui cap altre coneixement que el de la seva seropositivitat.

en stigmatization *es* estigmatización *fr* stigmatisation

estomatitis *f*

Inflamació de la mucosa bucal. Manera de referir-se a l'aftosi, quan a la inflamació hi va aparellada la presència d'aftes. Vegeu també **afta** i **aftosi**.

en stomatitis *es*estomatitis *fr*stomatite

estrès *m*

Conjunt d'alteracions que es produeixen a l'organisme com a resposta anatòmica i fisiològica inespecífica davant de diferents estímuls repetits com pot ser el fred, la calor, l'alegria, la por, el soroll. Estat de tensió de l'organisme davant d'una situació d'amenaça, una agressió (traumàtica, tòxica, infecciosa, psicològica, etc.).

en stress *es*estrés *fr*stress

estudi multicèntric *m*

Estudi o assaig clínic que es duu a

terme, simultàniament, en diversos centres hospitalaris per aconseguir resultats més amplis, representatius i objectivables. Els estudis multicèntrics, per això, tant poden ser d'abast nacional com internacional. *en* multicentered study *es* estudio multicéntrico *fr* étude sur plusieurs hôpitaux

etambutol *m*

Medicament antibiòtic d'acció micobacteriana que s'administra per via oral per al tractament tant del MAC com de la tuberculosi. També és conegut pel seu nom comercial Myambutol.

en ethambutol *es* etambutol *fr* éthambutol

ètica *f*

Conjunt de coneixements que informen el sentit i adequació del comportament i actituds de les persones, d'acord amb uns valors la perversió o transgressió dels quals es considera contrària al bé humà, col·lectiu o individual.

en ethics *es* ética *fr* éthique

etílic *-a adj*

Que conté alcohol. Relatiu a l'alcohol.

en ethylic *es* etílico *fr* éthylique

etiologia *f*

Estudi de les causes o elements causals d'una malaltia. Es diu de la causa o element causal d'una malaltia.

en etiology *es* etiología *fr* étiologie

excipient *m*

Substància sòlida, químicament i farmacològicament inactiva, que serveix de suport al fàrmac o princi-

pi actiu que constitueix un medicament per garantir-ne l'estabilitat i facilitar-ne l'absorció.

en excipient *es* excipiente *fr* excipient

exogen -ògena *adj*

Que prové de fora de l'organisme en qüestió. S'oposa a **endogen**.

en exogenous *es* exógeno *fr* exogène

exposició a l'HIV *f*

Situació o pràctica en què hi ha hagut la possibilitat d'infecció per l'HIV sense, però, que això impliqui que hi hagi hagut infecció o transmissió del virus.

en exposure to HIV *es* exposición al VIH *fr* exposition au VIH

extracció *f*

Habitualment, presa d'una mostra de sang per ser analitzada (anàlisi de sang) o sotmesa a altres proves (càrrega viral, etc.). Les extraccions es fan preferentment a les primeres hores del matí i en dejú.

en extraction *es* extracción *fr* prise de sang

ex vivo*

Locució llatina que significa a partir de la realitat, prenent la realitat o un ésser viu com a referent.

F f

---

factor de creixement *m*

Substància o molècula que afavoreix una funció fisiològica de proliferació i de maduració cel·lular, com per exemple la interleucina 2, estimuladora de la creació de limfòcits T. A aquesta funció s'hi pot aparellar un procés patològic (febre, etc.).

en growth factor *es* factor de crecimiento *fr* facteur de croissance

factor de necrosi tumoral *m*

Citocina produïda per macròfags que ajuden a activar les cèl·lules T, però que també pot estimular l'activitat de l'HIV. Els nivells d'aquest factor poden ser elevats en persones HIV+ i pot estar relacionat amb el *wasting syndrome*, neuropaties i la demència.

en tumoral necrosis factor (TNF) *es* factor de necrosis tumoral *fr* facteur de nécrose tumorale

factor de risc *m*

Element o circumstància que pot comportar el risc de patir una afecció o de degenerar en una patologia. Els factors de risc poden ser deguts a la conducta personal, l'estil de vida, l'entorn ambiental, etc., com també resultar de l'acció d'un tractament (efecte col·lateral) o bé ser congènits a la persona. Així, l'excés de colesterol és un factor de risc de patologia cardiovascular. Un factor

de risc no vol dir que hagi de ser necessàriament causant d'una afecció, sinó que pot contribuir-hi atès que hi té certa relació.

en risk factor *es* factor de riesgo *fr* facteur de risque

fagocitosi *f*

Procés pel qual els glòbuls blancs envolten i destrueixen partícules forànies del cos, elements patògens, microorganismes, però també aliments que són aleshores digerits.

en phagocytosis *es* fagocitosis *fr* phagocytose

fal·l-, fal·li-, fal·lo-

Formes prefixades que volen dir penis o relacionat amb el penis.

fal·lus *m*

Membre viril masculí en erecció. Símbol mitològic de la fecunditat.

Vegeu **penis**.

en phallus *es* fallo *fr* phallus

fals negatiu *m*

Resultat erroni produït en les proves de detecció dels anticossos de la sida i que estableix la seronegativitat de l'individu.

en false negative result *es* falso negativo *fr* faux négatif

fals –a negatiu –iva *m* i *f*

Persona que obté un resultat com a seronegatiu a partir de la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV, malgrat tenir un serostat positiu.

en false negative *es* falso negativo
fr faux négatif

fals positiu *m*

Resultat de seropositivitat erroni produït en les proves de detecció dels anticossos de la sida.

en false positive result *es* falso positivo
fr faux positif

fals –a positiu –iva *m i f*

Persona que obté un resultat com a seropositiu a partir de la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV, malgrat tenir un seroestat negatiu.

en false positive *es* falso positivo
fr faux positif

famciclovir *m*

Profàrmac que s'administra per via oral, i que en l'organisme es transforma en penciclovir, antivíric actiu contra l'herpes simple i l'herpes zòster.

en famciclovir *es* famciclovir *fr* famciclovir

fàrmac *m*

Substància natural o preparada amb capacitat de modificar l'estat de l'organisme. Vegeu també **medicament**.

en drug *es* fármaco *fr* médicament

farmacèutic –a *m i f*

Persona formada i titulada en farmàcia, que pot dirigir un establiment o oficina de farmàcia, preparar fórmules magistrals i fàrmacs, i dispensar-los. També se'n diu apotecari.

en chemist, pharmacist *es* farmacéutico *fr* pharmacien

farmàcia hospitalària *f*

Establiment on es dispensen de manera gratuïta determinats medica-

ments (com per exemple els antiretrovirals) al si d'un hospital, per a ús dins del mateix hospital o per a pacients tractats en aquell hospital.

en hospital pharmacy *es* farmacia hospitalaria *fr* pharmacie hospitalière

farmaco-

Forma prefixada que significa droga o medicament.

farmacocinètica *f*

Comportament de la trajectòria dels fàrmacs dins l'organisme des de la seva absorció, passant pel seu repartiment (per mitjà de la sang, la limfa, etc.), la seva distribució en els diferents òrgans, modificacions que experimenten (metabolització, per exemple), i seguiment i tipus d'excresció (urinària, sòlida, etc.).

en pharmacokinetics *es* farmacocinètica *fr* pharmacocinétique

farmacodinàmica *f*

Branca de la farmacologia que estudia el mecanisme d'acció dels medicaments i els seus efectes en l'organisme, bé sigui sa o malalt.

en pharmacodynamics *es* farmacodinàmica *fr* pharmacodynamie

farmacognòsia *f*

Estudi de l'origen, constitució i propietats físiques i químiques d'un fàrmac.

en pharmacognosy *es* farmacognosia
fr pharmacognosie

farmacovigilància *f*

Identificació, seguiment i estudi dels efectes adversos que eventualment pot produir un medicament per un ús abusiu, inadequat o crònic en el conjunt de la població.

en pharmacovigilance *es* farmacovigilància *fr* pharmacovigilance

fase 1 f

En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, primer estadi en què s'avalua la tolerabilitat o toxicitat en persones humanes i unes primeres dades farmacocinètiques. S'efectua amb persones voluntàries, i en un nombre reduït de persones. D'un mateix fàrmac hi poden haver diversos assajos clínics de fase 1, corresponents a diferents tipus de dosi.

en phase I *es* fase 1 *fr* phase 1

fase 2 f

En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, estadi que segueix la fase 1, en què s'estudia la seva farmacocinètica i farmacodinàmica enfront de l'element patògen sobre el qual ha d'actuar (l'HIV per exemple), i es precisen millor les dosis possibles d'administració. Es duu a terme en un nombre més gran de persones voluntàries, que són aleatoritzades en un grup experimental i un grup paral·lel o de control.

en phase II *es* fase 2 *fr* phase 2

fase 3 f

En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, tercer estadi (posterior a la fase 2) abans de la seva comercialització. Generalment es fa amb caràcter multicèntric, amb l'objectiu d'establir la relació benefici-risc del fàrmac per al pacient, i la seva eficàcia en comparació amb altres opcions terapèutiques o tractaments. Aquesta fase 3 permet es-

tablir els principals efectes col·laterals que se'n derivin i pel seu caràcter sol ser molt més llarga que les fases 1 i 2, relativament curtes.

en phase III *es* fase 3 *fr* phase 3

fase 4 f

En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, darrer estadi en què se n'avalua l'eficàcia i seguretat a llarg termini, a partir de mostres àmpliament representatives. Sol ser de caràcter multicèntric i efectuar-se en diversos països. En aquesta fase el fàrmac pot haver estat aprovat per l'FDA o l'EMA.

en phase IV *es* fase 4 *fr* phase 4

fase aguda f

veg. **infecció aguda**.

fase intermèdia f

També és anomenada fase o període de latència. Vegeu **període de latència** en la infecció per l'HIV.

en latency period *es* periodo de latencia *fr* période de latence

FDA

Sigla de la Food and Drug Administration. Agència oficial dels EUA responsable de regular i autoritzar la dispensació d'aliments o medicaments destinats a les persones, i de regular i autoritzar els assajos clínics de nous medicaments sobre la base de la seva seguretat (no toxicitat) i eficàcia.

febre f

Augment anormal de la temperatura corporal per damunt del nivell de referència cutània (37°C), indicatiu de la reacció del cos davant d'una malaltia o patologia. Quan l'aug-

ment és superior a 38°C es tracta d'hipertèrmia.

en fever es fiebre fr fièvre

fel *m*

veg. **bilis**.

en gall es hiel fr fiel

fel sobreixit *m*

Manera popular de referir-se a la icterícia. Vegeu **icterícia**.

fel·lació *f*

Pràctica de sexe oral consistent en l'estimulació del membre viril masculí per acció de la llengua o els llavis, i la seva succió. No és considerada una pràctica de risc de transmissió de l'HIV sempre que no es produeixin ferides bucals sagnants (genives, per exemple) ni contacte amb esperma.

en fellatio es felación fr fellation

fenotip *m*

Conjunt de característiques apreciables o comportament que presenta un organisme (per exemple l'HIV) com a conseqüència de la interacció entre el seu genotip i el medi al qual se sotmet (l'acció d'un medicament). Hi poden haver diferències fenotípiques entre virus similars (de la mateixa soca) i amb el mateix genotip, i similituds fenotípiques entre virus de genotip diferent.

en phenotype es fenotipo fr phénotype

fenotipat *m*

Test que es fa per avaluar el comportament (fenotípic) del virus enfront de determinats medicaments, veure'n la sensibilitat in vitro i si es pot establir la creació de resistències

per part de l'HIV, que poden ser classificades com d'alt nivell, mitjanes o de baix nivell. Vegeu també **test de resistències**.

en phenotypic assay, phenotyping es test fenotípico fr test phénotypique

ferro *m*

Element químic, metàl·lic, amb el símbol Fe. És un constituent essencial per a la sang (hemoglobina principalment), ja que s'encarrega del transport d'oxigen als teixits i de l'oxidació. La seva mancança és constitutiva d'anèmia.

en ferrum, iron es hierro fr fer

fer-se la prova *v*

Sotmetre's una persona a la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV per saber el seu serostat i, doncs, si hi ha infecció per l'HIV.

es hacerse la prueba fr faire le test du sida

fetge *m*

Òrgan, annex a l'intestí, de múltiples funcions vitals per al cos, les principals de les quals són l'excreció de bilis, emmagatzemar sang, proteïnes, vitamines, etc., i la funció metabòlica i antitòxica. És un dels òrgans principalment afectats per la infecció de l'HIV, i de vegades ha de suportar situacions de coinfecció amb els virus de l'hepatitis (vegeu coinfecció), a més de ser l'òrgan on es metabolitzen bona part dels medicaments antiretrovirals, que hi poden provocar hepatotoxicitats. Per això, el control periòdic del seu

estat és important en persones HIV+.

en liver *es* hígado *fr* foie

fibrosi *f*

Formació de teixit fibrós quan es pateix un procés patològic, allà on les cèl·lules han estat destruïdes. Per exemple, al fetge la fibrosi es produeix per destrucció de cèl·lules hepàtiques. Quan la fibrosi s'estén, pot desencadenar l'inici d'una cirrosi.

en fibrosis *es* fibrosis *fr* fibrose

fit-, fito-

Formes prefixades que signifiquen planta.

fitoteràpia *f*

Tractament terapèutic de les malalties mitjançant substàncies d'origen vegetal.

en phytotherapy *es* fitoterapia

fr phythothérapie

flebitis *f*

Inflamació d'una part del sistema venós com a conseqüència d'una infecció, intervenció, o a causa d'una via per a infusió de sèrums.

en phlebitis *es* flebitis *fr* phlébite

fluconazole *m*

Medicament antifúngic, per al tractament de diferents tipus de fongs, com les cànides, en l'esòfag, llavis, vagina i altres parts del cos. És comercialitzat amb el nom de Diflucan.

en fluconazole *es* fluconazol *fr* fluconazole

fluid corporal *m*

Líquid que el cos produeix naturalment, com pot ser l'orina, la saliva, el

semen, la sang o les secrecions vaginals, dels quals només els tres darrers són capaços de transmetre l'HIV.

en bodily fluids *es* fluido corporal *fr* fluide corporel

fluid vaginal *m*

veg. **secreció vaginal.**

follar *v*

Terme col·loquial equivalent a cardar. Pràctica sexual consistent en la realització d'un coït. Vegeu **coït.**

en (to) fuck *es* follar *fr* baiser, niquer

fol·licle *m*

Petita cavitat arrodonida, de forma glandular, en un teixit o òrgan, amb funcions secretores o excretores.

Fol·licle dental.

en follicle *es* folículo *fr* follicule

fol·liculitis *f*

Erupció cutània amb segregació de pus, que afecta la cara, el coll, el tronc i les extremitats.

en folliculitis *es* foliculitis *fr* folliculite

fong *m*

Organisme eucariòtic heteròtrof tradicionalment considerat com a vegetal, que es reproduïx per espores, i que viu com a paràsit de plantes o animals i dels humans. Alguns fongs són unicel·lulars, si bé es diferencien dels bacteris pel nucli i l'estructura cel·lular. Molts fongs són patògens per a l'ésser humà.

en fungus *es* hongo *fr* champignon

fórmula leucocítica *f*

Expressió numèrica on es recullen de manera precisa els percentatges i/o nombres absoluts dels diferents tipus de leucòcits en relació amb el

nombre total de defenses (leucòcits) present en el plasma sanguini.
en cell count *es* fórmula leucocitaria
fr formule leucocitaire

fórmula magistral *f*

Preparació farmacèutica, de components i proporcions segons les indicacions estipulades per un metge.
es fórmula magistral *fr* formule magistrale

Fortovase

Nom comercial donat a la producció de saquinavir en la seva formulació de càpsules toves, amb una absorció més gran que les càpsules de la primera formulació de saquinavir, presentades sota el nom comercial d'Invirase, ambdues formulacions produïdes per Roche. La seva abreviatura comuna és **SQV**.

foscarnet sòdic *m*

Medicament per al tractament del citomegalovirus (CMV) i altres infeccions produïdes per herpes simples resistents a l'aciclovir. Normalment és administrat per via intravenosa per mitjà d'un catèter permanent (portacat).
en foscarnet sodium *es* foscarnet sódico *fr* foscarnet sodique

fosfatasa alcalina *f*

Enzim produït al fetge i en altres teixits i ossos, especialment present en aquests darrers, que intervé en la digestió i el metabolisme. Les taxes elevades de fosfatasa alcalina són indicatives d'una disfunció del fetge.
en alkaline phosphatase *es* fosfatasa alcalina *fr* phosphatase alcaline

fòsfor *m*

Element químic, amb el símbol P. Element essencial de la dieta, component de certes proteïnes del sistema nerviós i de la sang. En forma de fosfats constitueix la part mineral dels ossos.
en phosphorus *es* fósforo *fr* phosphore

fosforilació *f*

Addició d'un grup fosfat a una molècula orgànica.
en phosphorylation *es* fosforilación
fr phosphorylation

fotosensibilització *f*

Augment anormal de la sensibilitat de la pell (reacció al·lèrgica) a les radiacions solars a causa de la presència d'alguna substància que actua per fotocatalisi (un medicament antiretroviral, per exemple).
en photosensitivity *es* fotosensibilidad *fr* photosensibilisation

FP-1399

Inhibidor de la fusió, actualment en fase 1 d'experimentació, que s'administra per infusió intravenosa. És produït per Fuji Pharmaceuticals.

fracàs terapèutic *m*

veg. **fracàs virològic**.

fracàs virològic *m*

Situació en què la teràpia prescrita per al tractament antiretroviral perd efectivitat i l'HIV crea resistències a un o més dels fàrmacs administrats fins aleshores, i que comporta un augment de la càrrega viral i possiblement una davallada del nombre de defenses CD4.
en virologic failure *es* fracaso viroló-

gic *fr* échec thérapeutique
fúngic -a *adj*
Relatiu o pertanyent als fongs. Es
diu de la infecció causada per fongs.
en fungal *es* fúngico *fr* fongique

fusió *f*
En el procés de replicació de l'HIV,
primer estadi en què el virus s'aco-

bla a la membrana de la cèl·lula
CD4, per mitjà del receptor i core-
ceptors cel·lulars als quals s'adhereix
la gp120, per tal de penetrar i abo-
car-hi el seu contingut d'ARN, i in-
fectar axí la cèl·lula.

en fusion, attachment, entry *es* fu-
sión *fr* pénétration, fusion

G g

---

gai *m*

Persona homosexual masculina. Paraula d'origen occità d'on va passar al francès, i d'aquesta llengua a l'anglès. Originàriament significava alegre, vistós, manera amb què foren identificades les conductes homosexuals masculines estereotipades als EUA, des d'on se n'ha escampat universalment l'ús. Vegeu també **homosexual**.

en gay es gay fr gay

GAM

Acronim de grup d'ajuda mútua. Vegeu **grup d'ajuda mútua**.

gammaglutamiltransferasa *f*

Tipus d'enzim del fetge. La seva alteració pot ser indicativa d'hepatitis, cirrosi, pancreatitis, etc. És més coneguda habitualment per les sigles GGT.

en GGT es gamma-glutamyl transferasa fr gamma glutamyl transpeptidase

gamma GOT

Expressió utilitzada en els fulls de resultats d'anàlisi de sang. Tipus de transaminases. Vegeu **GOT** i **transaminasa**.

gamma GPT

Expressió utilitzada en els fulls de resultats d'anàlisi de sang. Tipus de transaminases. Vegeu **GPT** i **transaminasa**.

gammaglobulina *f*

Tipus de globulina, amb funcions

d'anticòs. Vegeu **immunoglobulina**.

en gamma globulin es gamaglobulina fr gammaglobuline

ganciclovir *m*

Fàrmac anàleg acíclic de la guanosina que s'utilitza sobretot en el tractament de la retinitis per citomegalovirus en malalts immunodeprimits, com és el cas dels afectats per l'HIV. S'administra per via intravenosa per mitjà d'un catèter permanent o bé amb píndoles de via oral. La presa de ganciclovir pot provocar neutropènia.

en ganciclovir es ganciclovir fr ganciclovir

gangli limfàtic *m*

Engruiximent de forma i grandària variables, situat en el trajecte d'un vas limfàtic o d'un nervi. Dins del gangli hi ha un teixit amb limfòcits i limfoblasts agrupats en nòduls. Tenen una funció important en el procés de formació, maduració i pas a la sang de cèl·lules sanguínies com ara els limfòcits T. Se'n troben en gran nombre al coll, l'aixella o l'engonal, a més d'altres parts del cos.

en ganglion es ganglio fr ganglion

gastroenteritis *f*

Inflamació alhora de les mucoses gàstriques (a l'estómac) i intestinals (dels budells), que pot provocar do-

lor abdominal i diarrea.

en gastroenteritis *es* gastroenteritis
fr gastroentérite

gen *m*

Unitat de DNA en els cromosomes que determina l'estructura d'un enzim o proteïna específica. Els gens regulen el metabolisme de les cèl·lules individuals, com també el desenvolupament i especialització de les cèl·lules del cos i dels teixits. Per això, se'ls considera responsables de la producció dels caràcters o unitats hereditàries.

en gene *es* gen *fr* gène

genèric *m*

Fàrmac produït amb els mateixos principis actius, eficàcia i biodisponibilitat que un altre de comercialitzat anteriorment, un cop les patents de la seva formulació han passat a ser de domini públic. Habitualment sol comercialitzar-se a preus més econòmics.

es genérico *fr* générique

genotip *m*

Constitució genètica d'un organisme determinada per la seqüència de nucleòtids en els seus gens. També dit genotipus.

en genotype *es* genotipo *fr* génotype

genotipat *m*

Test realitzat a partir de mostres de sang per determinar la seqüenciació genètica d'un organisme. El genotipat de l'HIV serveix per saber quines mutacions ha tingut que li confereixen resistència als medicaments antiretrovirals. Vegeu també **test de resistències**.

en genotypic assay, genotyping *es* test genotípico *fr* essai génotypique

gep de búfal *m*

Lipomatosi o acumulació de greix que es produeix al clatell i l'espalla com a conseqüència d'un procés de lipodistrofia.

en buffalo humps *es* joroba de búfalo *fr* bosse de bison

gestió de la malaltia *f*

Conjunt d'actuacions i de presa de decisions encaminades a aconseguir els millors resultats possibles i millor qualitat de vida de la persona HIV+, que al més sovint tenen a veure amb el tipus de teràpia, l'adhesió al tractament, pal·liar els possibles efectes col·laterals i també factors externs o socials condicionants del tipus de vida.

en disease management *es* manejo de la enfermedad *fr* gestion de la maladie

GGT

Sigla corresponent a gammaglutamiltransferasa. Tipus d'enzim del fetge. La seva alteració pot ser indicativa d'hepatitis, cirrosi o pancreatitis, si bé també pot ser conseqüència de la medicació antiretroviral com a efecte col·lateral, per exemple, de la sustiva.

gineco-

Forma prefixada que significa dona o relatiu a la dona.

ginecòleg -òloga *m* i *f*

Metge especialista en ginecologia, en el tractament de l'aparell genital propi de la dona, la seva fisiologia i les seves patologies.

en gynecologist *es* ginecòlogo *fr* gynecologue

glico-

Forma prefixada que fa referència al sucre o sucres, i a la glucosa.

glicèmia *f*

veg. **glucèmia**.

glicoproteïna *f*

Proteïna lligada lateralment a diverses cadenes d'oligosacàrids. La seva abreviatura és gp, que va seguida d'un nombre que n'especifica el pes molecular, 41, 120, 160, etc. La gp41 i gp120 són glicoproteïnes de l'HIV.

en glycoprotein *es* glicoproteïna

fr glycoprotéine

glòbul blanc *m*

veg. **leucòcit**.

en white blood cell *es* glóbulo blanco *fr* globule blanc

glòbul vermell *m*

veg. **eritròcit**.

en red blood cell *es* glóbulo rojo

fr globule rouge

gluc-, gluco-

Formes prefixades que signifiquen dolç, que fan referència al sucre o sucres, i a la glucosa.

glucèmia *f*

Presència de sucre (glucosa) a la sang. També s'utilitza la variant **glicèmia**. Segons que aquesta presència sigui per damunt dels valors de referència es parla d'hiperglucèmia (la qual activa la secreció d'insulina), i si és per sota hipoglucèmia, la qual pot produir un estat de cansament.

en glycemia *es* glucemia *fr* glycémie

glúcid *m*

Nom genèric amb què es denominen les substàncies que són polihidroxialdehids. Els glúcids són un dels principals elements aportadors d'energia a la cèl·lula (vegeu **catàbolisme**), habitualment en forma de glucosa o sucres. Els glúcids també són coneguts més habitualment com a hidrats de carboni perquè en la seva estructura tenen la mateixa proporció d'oxigen i hidrogen que l'aigua.

en glucide *es* glúcido *fr* glucide

GOT

Sigla de la transaminasa glutámico-oxalacètica. Tipus de transaminasa, en grans concentracions en el múscul cardíac. També se sol indicar com a gamma GOT, o AST. Vegeu **transaminasa**.

en SGOT, AST *es* GOT *fr* SGOT, ASAT

gp

Sigla de glicoproteïna. El coneixement i la funció de les glicoproteïnes és important, pel que fa a l'HIV, ja que tenen una funció important en la capacitat d'acoblament i d'inefècció de les cèl·lules CD4. Entre les gp de l'HIV-1 destacables hi ha la gp41, la gp160 i la gp120.

gp120

Glicoproteïna, ja fora o a la superfície de la cobertura proteica estricta de l'HIV-1, que li permet l'acoblament i fusió amb la membrana dels limfòcits T, mitjançant la unió amb el receptor CD4 d'aquestes cèl·lules.

gp160

Glicoproteïna precursora de les altres dues glicoproteïnes de la cobertura proteica de l'HIV-1 (la gp41 i la gp120), indispensables per a la fusió del virus amb els limfòcits CD4.

gp41

Glicoproteïna que, en la membrana proteica de l'HIV-1, conforma una estructura que sustenta la gp120, indispensable per a la fusió del virus amb les cèl·lules CD4.

GPT

Sigla de la transaminasa glutamico-pirúvica. Tipus de transaminasa, en grans concentracions al fetge. També se sol indicar com a gamma GPT, o ALT. Vegeu **transaminasa**.
en SGPT, ALT *es* GPT *fr* SGPT, ALAT

granissada *f*

Erupció cutània, també dita borradura, de vegades acompanyada de picors. Pot produir-se com a efecte col·lateral d'alguns medicaments antiretrovirals (per exemple l'abacavir).

en rash *es* salpullido *fr* rougeur

Granocyte

Medicament per a l'estimulació del moll de l'os en la creació de leucòcits, indicats en casos de neutropènia, que produeix Rhone-Poulenc.

grup d'ajuda mútua *m*

Grup de persones HIV+ que es troba periòdicament per compartir experiències, sentiments, etc., relacionats amb la seva afecció per l'HIV, i amb la seva vida personal, de mane-

ra que els permeti una superació de situacions problemàtiques i un estímul en la gestió de la seva malaltia. Pot ser monitorat per un especialista en sida o un psicòleg, habitualment és limitat i actua sota la premissa de la confidencialitat. També se sol denominar amb les sigles GAM.

en self-help group *es* grupo de ayuda mutua *fr* groupe d'entraide

grup de control *m*

En un assaig clínic, conjunt de pacients que hi participen sense rebre el tractament en experimentació, o que en reben un de placebo, i que en l'inici de l'estudi tenen uns trets similars a la resta de pacients, amb els resultats obtinguts dels quals es compara la seva evolució clínica.

en control group *es* grupo de control *fr* groupe de référence

grup de risc *m*

Epidemiològicament s'havien estudiat les potencialitats de transmissió de la sida a partir dels col·lectius tradicionalment més afectats com els homosexuals, els bisexuals i els toxicòmans UDVI, cosa que comportava de vegades conseqüències d'estigmatització o rebuig social. A partir del canvi de tendències en l'expandiment de la infecció per l'HIV, i la minoració en els col·lectius esmentats, es fa necessari parlar de pràctiques de risc, per referir-se amb propietat a les vies de transmissió de l'HIV, per la qual cosa la terminologia de grup de risc queda molt més restringida i matisada

dins dels estudis epidemiològics.
en risk group es grupo de riesgo
fr groupe à risque

GTT

Sigla corresponent a l'anglès *Glucose Tolerance Test*, equivalent a test de tolerància de la glucosa.

guarir *v*

Fer cessar una malaltia, restituir la salut a un malalt aplicant-hi els remeis i les teràpies convenients, que són retirats un cop assolit l'objectiu. Ara per ara la sida és una malaltia controlable però no guarible.
en (to) heal es curar fr guérir

guidelines* *f pl*

Línies o pautes de referència per a l'actuació clínica en l'atenció de

persones HIV+ o de la sida. Criteris que es consensuen i s'actualitzen periòdicament pels CDC dels EUA (vegeu **CDC**) i que sovint són seguits en molts altres països. Les *guidelines* inclouen pautes de medicació, tipus de medicació i les seves combinacions (vegeu **teràpia combinada**), tipus de teràpia (inici, suspensió, rescat, intensificació, interrupció, etc.), interaccions medicamentàries, etc. Vegeu també **pautes de tractament**.

GW-433908

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació. Produït per Glaxo Wellcome i Vertex.

H h

HAART

Sigla de l'anglès *Highly Active Anti-Retroviral Therapy*, equivalent a teràpia combinada antiretroviral alta-ment activa. Les teràpies HAART combinen inhibidors de la transcriptasa inversa i de la proteasa (més de 3 medicaments) per tal d'aconseguir de reduir la càrrega viral per sota dels nivells de detecció.

en HAART *es* TARSÀ *fr* HAART

HDL

Sigla de l'expressió anglesa *High Density Lipoprotein*, lipoproteïna de densitat alta. Tipus de colesterol també anomenat col·loquialment com a bo. Vegeu també **colesterol**.

hema-, hemato-, hemo-

Formes prefixades que signifiquen sang o relatiu a la sang.

hemàtic -a adj

Relatiu o pertanyent a la sang. D'origen sanguini. *Nivell hemàtic*.

en hematic *es* hemático *fr* hématique

hematòcrit m

Fracció de volum de glòbuls vermells en sang. El nombre de glòbuls vermells o eritròcits s'obté per centrifugació de la sang.

en hematocrit *es* hematocrito *fr* hématocrite

hematologia f

Branca de la medicina dedicada a l'estudi de les malalties de la sang i dels seus òrgans generadors.

en hematology *es* hematología *fr* hématologie

hemocultiu m

Procediment diagnòstic que consisteix a sembrar una petita quantitat de sang del malalt en un medi de cultiu per tal d'observar-hi l'aparició de colònies bacterianes i identificar-ne el tipus de bacteri.

en hemoculture *es* hemocultivo

fr hémoculture

hemofília f

Malaltia hereditària, transmesa per les dones i que afecta els homes, que es caracteritza per una propensió a les hemorràgies, internes o externes, difícils de contenir per manca de la capacitat coagulatòria de la sang. Als inicis de la infecció de la sida força hemofílics es van infectar amb sang contaminada per l'HIV a partir de transfusions, abans que es generalitzés el test de detecció d'anticossos a totes les mostres de sang.

en hemophilia *es* hemofilia *fr* hémophilie

hemofílic -a m i f

Persona afectada d'hemofília.

en hemophilic *es* hemofílico *fr* hémophile

hemograma m

Conjunt de magnituds hematològiques pròpies d'un estudi elemental de la sang, que inclou el recompte d'eritròcits, leucòcits i plaquetes per

litre de sang, la concentració d'hemoglobina i l'hematòcrit.

en complete blood count (CBC)

es hemograma, *fr* hémogramme

hemorràgia *f*

Sortida més o menys copiosa de la sang fora dels vasos sanguinis, com a conseqüència d'una ruptura traumàtica o patològica o de trastorns de coagulació.

en hemorrhage *es* hemorragia *fr* hémorragie

hepa-, hepat-, hepato-

Formes prefixades que signifiquen fetge o relatiu al fetge.

heparina *f*

Producte químic que s'administra com a anticoagulant de la sang, i per evitar l'aparició de trombosis, com a pràctica terapèutica després de l'administració de tractaments intravenosos.

en heparin *es* heparina *fr* héparine

hepàtic -a *adj*

Relatiu o pertanyent al fetge.

en hepatic *es* hepático *fr* hépatique

hepatitis *f*

Inflamació del fetge, gairebé sempre produïda per virus específics (per exemple VHA, VHB i VHC), bé que altres virus també la poden produir, com és el cas de la mononucleosi o el citomegalovirus.

en hepatitis *es* hepatitis *fr* hépatite

hepatitis A *f*

Inflamació del fetge, produïda pel virus A, transmissible per via oral a partir de la ingesta d'aigua o menjar contaminat que ha estat en contacte amb excrecions fecals portadores

del virus. També es pot transmetre per pràctiques sexuals en què hi hagi contacte anal o per compartir xeringues contaminades amb persones UDVI. Pot tenir caràcter epidèmic.

en hepatitis A *es* hepatitis A *fr* hépatite A

hepatitis B *f*

Inflamació del fetge, produïda pel virus B, que es troba en la saliva, la sang i el semen. D'aquí que sigui transmissible per via sexual (contacte sexual) o parenteral (transfusions sanguínies, o per compartir xeringues contaminades amb persones UDVI). Pot no guarir-se i adquirir caràcter crònic.

en hepatitis B *es* hepatitis B *fr* hépatite B

hepatitis C *f*

Inflamació del fetge, produïda pel virus C. De simptomatologia i transmissió similar al virus de l'hepatitis B. Sovint adquireix caràcter crònic, que al llarg dels anys pot generar en alguns casos en cirrosi. També se la considera dins les hepatitis no A, no B.

en hepatitis C *es* hepatitis C *fr* hépatite C

hepatòleg -òloga *m* i *f*

Metge especialista en les malalties del fetge.

en hepatologist *es* hepatólogo *fr* hépatologue

hepatomegàlia *f*

Augment de volum del fetge.

en hepatomegalia *es* hepatomegalia *fr* hépatomégalie

hepatopatia *f*

Malaltia o disfunció que afecta el fetge, com ara una hepatitis, una cirrosi, etc.

en liver pathology *es* hepatopatía

fr pathologie hépatique

hepatotoxicitat *f*

Toxicitat relativa a o que afecta el fetge.

en hepatotoxicity *es* hepatotoxicidad

fr hépatotoxicité

herpes *m*

Infecció cutània que es caracteritza per una erupció de petites vesícules o butllofes transparents, arraïmades i que quan s'assequen formen una crosta, provocada per un virus ADN del grup herpesvirus. L'aparició d'herpes és un dels primers símptomes relacionats amb l'HIV.

en herpes *es* herpes *fr* herpes

herpes zòster *m*

Inflamació aguda d'un o diversos ganglis nerviosos sensitius causada pel mateix virus que la varicel·la, que es caracteritza per l'aparició de vesícules o butllofes arraïmades per la pell seguint el trajecte d'un tronc nerviós relacionat amb el gangli afectat, i que per aquest motiu és especialment dolorosa. Sol ser tractat amb famciclovir o aciclovir.

en shingles, varicella herpes zoster

es herpes zóster *fr* herpes zoster

hidrat de carboni *m*

veg. **glúcid**.

en carbohydrate *es* hidrato de carbono

fr hydrate de carbone

hidroxiurea *f*

Medicament anticancerigen que

s'empra també com a potenciador d'altres medicaments antiretrovirals. Es comercialitza amb el nom d'Hydrea. La seva abreviatura comuna és HU.

en hydroxyurea *es* hidroxiurea

fr hydroxyurée

higiene sexual *f*

Part específica de la higiene que tracta de l'educació sexual i de la conducta i de les relacions sexuals.

en sex hygiene *es* higiene sexual

fr hygiène sexuelle

hiper-

Forma prefixada d'origen grec que indica per damunt de, o que n'hi ha un excés.

hiperglucèmia *f*

Augment dels glúcids a la sang.

en hyperglycemia *es* hiperglucemia

fr hyperglucémie

hiperlipidèmia *f*

Augment dels greixos a la sang.

en hyperlipidemia *es* hiperlipidemia

fr hyperlipidémie

hiperimmune *adj*

Dit de qui té una gran quantitat d'anticossos, més elevada del que és habitual en circumstàncies similars.

en hyperimmune *es* hiperimmune

hiperplàsia *f*

Desenvolupament anormal d'un teixit per augment en excés de cèl·lules sense, però, que tinguin caràcter maligne. També se'n diu hipertròfia.

en hyperplasia *es* hiperplasia

fr hyperplasie

hipertensió *f*

Augment de la pressió sanguínia a l'interior de les artèries.

en hipertension *es* hipertensión
fr hypertension

hipertèrmia *f*

Augment anormal de la temperatura corporal per damunt de 38°C. La hipertèrmia també ha estat un procediment experimental, atès que amb una temperatura excessiva es propicia la mort d'HIV lliures i de cèl·lules infectades per l'HIV.

en hyperthermia *es* hipertermia
fr hyperthermie

hipertròfia *f*

veg. **hiperplàsia**.

en hypertrophy *es* hipertrofia

fr hypertrophie

hiperuricèmia *f*

Augment del nivell d'àcid úric a la sang, que habitualment comporta l'aparició de gota.

en hyperuricemia *es* hiperuricemia
fr hyperuricémie

hipo-, hip-

Formes prefixades que signifiquen per sota, en menys quantitat, mancaça.

hipolipemiant *m*

veg. **antilipèmic**.

en hypolipidemic *es* hipolipemiant

fr hypolipémiant

hipotensió *f*

Disminució de la pressió sanguínia a l'interior de les artèries.

en hypotension *es* hipotensión

fr hypotension

histo-, hist-

Formes prefixades que signifiquen teixit, relatiu als teixits.

histoplasmosi *f*

Infecció oportunista, més pròpia de

l'Amèrica tropical, que es transmet per inhalació d'espores del fong *Histoplasma capsulatum*, que després es reproduïxen a l'interior de les cèl·lules, especialment les del teixit conjuntiu. Pot presentar un quadre de febre, anèmia, leucopènia, desnutrició greu, lesions a la pell i trastorns respiratoris.

en histoplasmosis *es* histoplasmosis

fr histoplasmosse

història clínica *f*

Document en què figura una relació ordenada de dades i fets de salut relacionats amb una persona, obtinguts per entrevistes personals, exploracions físiques del pacient i altres proves diagnòstiques per tal d'aconseguir el millor tractament d'una malaltia que aquest pateixi amb coneixement d'altres antecedents (fins i tot familiars) que poden il·lustrar o ajudar a proposar una teràpia.

en medical history, case history

es historia clínica *fr* dossier médical,

histoire clinique

història natural *f*

Desenvolupament o curs d'una malaltia sense intervenció de cap tractament o teràpia. Bàsicament, la història natural de la infecció per l'HIV consta de 3 episodis:

a) primoinfecció

b) fase asimptomàtica

(de durada variable, 8-12 anys)

c) fase simptomàtica

(ARC i sida declarada)

en natural history of disease *es* his-

toria natural *fr* histoire naturelle

HIV

Sigla de l'anglès *Human Immunodeficiency Virus*, equivalent a la sigla també usada de VIH (corresponent a virus d'immunodeficiència humana), denominació internacionalment acceptada després de la unificació terminològica de virus LAV i de virus HTLV. Retrovirus causant de la sida descobert i descrit el 1983, independentment i simultàniament, per R. Gallo i Luc Montagnier. De gran variabilitat genètica, se n'han descrit dos tipus: l'HIV-1 i l'HIV-2. La seva transmissió es produeix per contacte de sang, semen o secrecions vaginals infectades amb sang del receptor.

en HIV es VIH fr VIH

HIV-1

Tipus d'HIV, principal causant de la sida als països occidentals (llevat de Portugal). Més virulent que l'HIV-2, té una història natural menys llarga que aquest, en què el període de latència és d'uns 10 anys. Va ser aïllat el 1983.

en HIV-1 es VIH-1 fr VIH-1

HIV-2

Tipus d'HIV, menys virulent que l'HIV-1 i que afecta principalment països africans (i també Portugal), amb una història natural més llarga, en què el període de latència és de més anys que l'HIV-1. Va ser aïllat el 1986.

en HIV-2 es VIH-2 fr VIH-2

HIV+

Persona seropositiva. Vegeu **seropositiu**.

en HIV+ es VIH+ fr VIH+, séropositif

HIV-

Persona seronegativa. Vegeu **seronegatiu**.

en HIV- es VIH- fr VIH-, séronégatif

HIVID

Nom comercial del DDC o zalcitabina, produït per l'empresa Roche. La seva abreviatura comuna és DDC.

HLA

Sigla corresponent a l'anglès *Human Lymphocyte Antigen*. Vegeu **antigen HLA** o **sistema HLA**.

holistic –a adj

Relatiu o pertanyent a l'holisme o a la medicina holística.

en holistic es holístico fr holiste

homeopatia f

Sistema terapèutic ideat per Christian Samuel Hahnemann a la fi del segle XVIII, consistent a tractar les malalties bo i emprant, a dosis infinitesimals, substàncies que se suposa que, a dosis més elevades, produïrien en l'home sa els símptomes que es volen combatre. Es basa en el principi *similia similibus curantur*.

en homeopathy es homeopatía fr homéopathie

homoeròtic –a adj

Relatiu a l'homoerotisme, a l'expressió d'afectivitat o desig sexual envers persones del mateix sexe.

en homoerotic es homoerótico fr homoérotique

homoerotisme m

Expressió del desig d'afectivitat o de l'impuls sexual centrat en persones

del mateix sexe, sense implicacions de canvi d'identitat social, ni d'estètica, de la persona.

en homoerotism *es* homoerotismo
fr homoérotisme

homofòbia *f*

Aversió o animadversió irracional envers les persones homosexuals, i també per aquelles coses o elements que les caracteritzen o connoten homosexualitat.

en homophobia *es* homofobia *fr* homophobie

homosexual *m* i *f*

Persona que expressa la seva preferència per persones del mateix sexe, per les quals se sent atreta per la seva bellesa corporal i/o espiritual, i amb qui sent poder satisfer els seus desigs sexuals (o libidinositat) i menar una relació afectiva. La persona homosexual tant pot ser masculina com femenina. En el primer cas també se'n sol dir gai, en el segon, lesbiana.

en homosexual *es* homosexual *fr* homosexuel

homosexual *adj*

Relatiu o pertanyent a les persones homosexuals, al seu ambient i idiosincràsia.

en homosexual *es* homosexual *fr* homosexuel

hormona *f*

Substància química produïda per un òrgan o una part d'aquest, que té un efecte específic (d'estimulació o de supressió) regulador del metabolisme o de l'activitat d'uns teixits determinats, que es transporta per

la sang. Actualment també es disposa d'hormones no produïdes per glàndules orgàniques i amb efectes similars. Es classifiquen segons l'òrgan secretor. Així, hi ha les suprarenals (adrenalina, cortisona), pancreàtiques (insulina), masculines o andrògenes (androsterona, testosterona), femenines (fol·liculina, progesterona), etc.

en hormone *es* hormona *fr* hormone

hospital de dia *m*

Unitat dins d'un hospital a la qual es pot acudir i estar-s'hi només durant el dia, per tal de seguir-hi un tractament i ser atès, sense poder-s'hi quedar a dormir. En l'hospital de dia també es poden tractar algunes urgències, si bé cal tenir en compte que no és obert els caps de setmana. Els grans centres hospitalaris solen tenir un hospital de dia d'HIV.

en day hospital *es* hospital de día
fr hôpital de jour

hospital de referència *m*

Centre hospitalari on la persona HIV+ és atesa i segueix el seu tractament, on li són dispensats els medicaments antiretrovirals, i on es manté la seva història clínica com a seropositiu.

hospitalització a domicili *f*

Forma d'atenció sanitària en la qual l'equip hospitalari es desplaça al domicili del malalt durant un temps determinat, sovint després de la seva sortida de l'hospital.

es hospitalización a domicilio *fr* hospitalisation à domicile

hoste m

Organisme sobre el qual o a costa del qual viu un paràsit. *Els CD4 són hostes de l'HIV.*

en host es huésped fr hôte

HTLV

Sigla corresponent al terme anglès *Human T-cell Lymphotropic Virus*, una de les maneres de referir-se a

l'HIV abans que es produís la unificació terminològica amb el terme LAV i passar a ser anomenat HIV (o VIH), nomenclatura actualment vigent. Vegeu també **LAV**, **VIH** i **HIV**.

HU

Abreviatura comuna de la hidroxiiurea. Vegeu **hidroxiurea**.

I i

IAC

Sigla de l'anglès International AIDS Conference, Conferència Internacional de la Sida, que té lloc cada dos anys.

IAS

Sigla de l'anglès International AIDS Society (Associació Internacional de la Sida), encarregada d'organitzar la Conferència Internacional de la Sida (IAC), que té lloc cada dos anys.

IC

Sigla corresponent a l'anglès *inhibition concentration*. Vegeu **concentració inhibidora**.

ICS

Acronim d'Institut Català de la Salut, grup sanitari públic del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.

icterícia *f*

Coloració groguenca de la pell, les mucoses i els ulls produïda per un augment de la bilirubina a la sang, cosa que sol anar relacionada amb les funcions hepàtiques, hepatitis, etc. Popularment també se'n diu fel sobreixit.

en jaundice, icterus *es* ictericia *fr* ic-tère, jaunisse

IDV

Abreviació d'indinavir. Vegeu **indinavir**.

IFN

Abreviació d'interferó. Vegeu **interferó**.

Ig

Abreviació d'immunoglobulina. Vegeu **immunoglobulina**.

IL-2

Sigla de la interleucina 2, fàrmac que estimula el control i creixement cel·lular en general, i que, en els estudis experimentals actualment en curs en persones HIV+, s'administra com a immunomodulador amb injeccions de tipus subcutani en intervals de 2 mesos per a l'estimulació de creació de defenses CD4.

IM

Abreviació habitual en anglès per designar intramuscular. Vegeu **intramuscular**.

immune *adj*

Es diu de la persona resistent a una infecció o intoxicació concreta.

en immune *es* inmune *fr* immun

immunitat *f*

Capacitat de reacció que té l'organisme de fer front als elements patògens que l'afecten i evitar-ne una propagació o desenvolupament d'una infecció o malaltia gràcies al sistema immunitari. *La immunitat adquirida gràcies a una vacuna.*

en immunity *es* inmunidad *fr* immunité

immunitat cel·lular *f*

Tipus de capacitat de reacció immunitària que té l'organisme amb els limfòcits T i l'activació de cèl·lules de defensa. Vegeu també **TH1** i **resposta immunitària**.

en cellular immunity *es* inmunidad celular *fr* immunité cellulaire

immunitat humoral *f*

Tipus de capacitat de reacció immunitària que té l'organisme amb els limfòcits B i la creació d'anticossos. Vegeu també **TH2** i **resposta immunitària**.

en humoral immunity *es* inmunidad celular *fr* immunité humorale

immunització *f*

Procés d'immunitzar. La immunització pot ser activa (vacunació) per mitjà de la injecció d'agents en l'organisme que estimulen la resposta del sistema immunitari, la creació d'anticossos i l'activació de les cèl·lules T contra l'element patògen. També pot ser passiva (seroteràpia), aquella que s'aconsegueix mitjançant l'administració de sèrum o cèl·lules procedents d'individus sensibilitzats enfront d'un determinat antigen.

en immunization *es* inmunización *fr* immunisation

immunitzar *v*

Esdevenir protegit contra una infecció patògena, una malaltia infecciosa.

en (to) immunize *es* inmunizar *fr* immuniser

immuno-

Forma prefixada que significa relatiu a la immunitat, al sistema immunitari.

immunoassaig *m*

Tipus de prova que es practica per a la detecció d'anticossos de l'HIV en l'organisme. Vegeu **ELISA**.

en immunoassay *es* inmunoensayo *fr* immunoessai

immunocompetent *adj*

Dit de l'individu capaç de produir cèl·lules defensives o bé de les mateixes cèl·lules que tenen capacitat de reacció i d'intervenció en un procés immunitari, davant l'estimulació produïda per un antigen i la creació d'anticossos. *Limfòcits immunocompetents*.

en immunocompetent *es* inmunocompetente *fr* immunocompétent

immunocompromès -esa *adj*

Dit de la persona que té un baix nivell general de defenses, que pot ser degut a un procés patològic com la infecció per l'HIV o un procés d'immunosupressió per mitjà d'administració de medicaments específics, o bé per una malnutrició. També se'n diu **immunodeprimit**.

en immunocompromised *es* inmunocomprometido *fr* immunodéprimé

immunodeficiència *f*

Incapacitat congènita o adquirida (en el cas de la sida) per fer front a una infecció o malaltia, atès el mal funcionament (total o parcial) del sistema immunitari.

en immunodeficiency *es* inmunodeficiencia *fr* immunodéficience

immunodeficient *adj*

Dit de la persona que pateix immunodeficiència.

immunodeprimit -ida *adj*

veg. **immunocompromès**.

immunoglobulina *f*

Conjunt de proteïnes que es troben en el sèrum i altres líquids orgànics i teixits (orina, ganglis limfàtics, melsa, etc.). Són sintetitzades pels limfòcits B i les cèl·lules plasmàtiques, amb capacitat d'unir-se als antígens (anticossos), i que són responsables de la immunitat humoral. Se n'han destriat 5 categories: les A (IgA), les G (IgG), les M (IgM), les D (IgD) i les E (IgE). Estructuralment són glicoproteïnes. L'abreviatura comuna és Ig.

en immunoglobulin *es* immunoglobulina *fr* immunoglobuline

immunòleg -òloga *m i f*

Persona especialitzada en el coneixement i tractament de les patologies relacionades amb el sistema immunològic.

en immunologist *es* inmunólogo *fr* immunologue

immunologia *f*

Estudi i coneixement de la capacitat d'immunitat, i del sistema immunitari.

en immunology *es* inmunología *fr* immunologie

immunomodulador *m*

Tipus de medicament estimulador del creixement i la producció de cèl·lules de defenses de l'organisme (leucòcits, limfòcits, etc.). Així, es poden considerar com a immunomoduladors Granocyte i també la IL-2, que s'administra amb la finalitat d'estimular la creació de CD4 (si bé en assaig clínic).

en immunomodulator, immune sti-

mulator *es* inmunomodulador

immunosupressió *f*

Procediment terapèutic per inhibir la resposta del sistema immunitari de l'organisme davant d'elements antígens. La immunosupressió es fa necessària en el cas de trasplantaments d'òrgans per evitar la reacció adversa de l'organisme en no reconèixer l'òrgan nou i considerar-lo com un element patogen.

en immunosuppression *es* inmunosupresión *fr* immunosuppression

impotència *f*

Incapacitat de l'home de produir una erecció del seu membre viril (penis), que en el cas de persones HIV+ pot ser induïda pels efectes col·laterals de la medicació antiretroviral, o bé per causes d'ordre psicològic derivades de l'afecció per l'HIV o relacionades amb la pèrdua o minva de la libido. També se'n diu disfunció erèctil.

en impotence *es* impotencia *fr* impuissance

in vitro

Locució llatina que significa en un medi artificial, al laboratori, i amb la qual es fa referència a les recerques i cultius relacionats amb l'HIV. Sovint, s'empra per referir-se a l'activitat d'un nou medicament contra l'HIV en les experimentacions prèvies als estudis o assajos clínics en animals i persones.

in vivo

Locució llatina que significa en un organisme viu, que pot ser en animals, o bé en persones.

incubació *f*

Període de temps que transcorre entre el moment de la infecció o el contacte amb l'element patògen i el de l'aparició de la simptomatologia o primeres manifestacions patològiques. El període d'incubació és variable segons les malalties de què es tracti, si bé durant aquest període la persona afectada pot ser transmissora de la infecció a altres persones.

en incubation *es* incubación *fr* incubation

indetectable *adj*

Es diu de la persona infectada per l'HIV amb una càrrega viral per sota del nivell de detecció.

en undetectable *es* indetectable
fr indéfectable

indinavir *m*

Inhibidor de la proteasa, un dels enzims necessaris per al procés de replicació de l'HIV, que s'utilitza com a fàrmac antiretroviral. És produït pels laboratoris Merck Sharp & Dohme (MSD) amb el nom comercial de Crixivan. La seva abreviació comuna és IDV.

en indinavir *es* indinavir *fr* indinavir

infecció *f*

Introducció d'un element patògen en l'organisme (bacteri, virus, fong, etc.) que pot causar una malaltia.

en infection *es* infección *fr* infection

infecció aguda *f*

En el primer període de la infecció per l'HIV, fase en què es produeix un gran augment de la càrrega viral, que minva al cap de poc temps després d'una primera reacció del siste-

ma immunitari. També s'anomena fase aguda.

en acute HIV infection *es* infección aguda *fr* infection aiguë

infecció crònica *f*

Després de la primoinfecció o infecció aguda, període de la infecció per l'HIV en què es produeix una estabilitat de la càrrega viral, i del nombre de defenses, que es pot prolongar molt de temps amb tractament antiretroviral.

en chronic HIV infection *es* infección crónica *fr* infection chronique

infecció fúngica *f*

Tipus d'infecció provocada per la presència de fongs. La candidosi o la histoplasmosi són exemples d'infeccions fúngiques relacionades amb la sida.

en fungal infection *es* infección fúngica *fr* infection fongique

infecció oportunista *f*

Malaltia relacionada amb la progressió i desenvolupament de la sida, atesa la davallada de defenses CD4 que en propicien l'aparició.

en opportunistic infection *es* infección oportunista *fr* infection opportuniste

infectar *v*

Produir una infecció, transmetre l'HIV a una persona. En ús pronominal (infectar-se), quan la infecció es produeix en un mateix i s'esdevé seropositiu per contacte directe amb l'HIV.

en (to) infect *es* infectar *fr* infecter

infermer -a *m i f*

Persona formada en infermeria, que

té cura dels malalts i els administra la medicació, bo i seguint les indicacions d'un metge o les seves prescripcions.

en nurse, *orderly* *es* enfermero *fr* infirmier

inflamació *f*

Reacció defensiva de l'organisme. Reacció de tipus local del teixit davant una infecció o lesió, que serveix per eliminar o encerclar l'element agressiu o el teixit lesionat. Una inflamació comporta calor, vermellor, inflor i dolor, a més d'una vasodilatació que hi aporta una presència més gran de glòbuls blancs. No sempre es donen tots aquests símptomes. També s'hi poden produir supuracions. Una inflamació deguda a una gran sensibilitat és una al·lèrgia.

en inflammation *es* inflamación *fr* inflammation

infusió *f*

Introducció de líquid en un vas sanguini.

en infusion *es* infusión *fr* perfusion

inhibidor *m*

Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició d'alguns dels enzims necessaris perquè l'HIV pugui acomplir algun dels passos del seu procés de replicació dins de la cèl·lula CD4 (inhibidor de la transcriptasa, de la integrasa o de la proteasa), o en la inhibició de l'acció dels coreceptors que permeten la fusió del virus amb la membrana cel·lular (inhibidor de la fusió).

en inhibitor *es* inhibidor *fr* inhibiteur

inhibidor de la fusió *m*

Tipus de fàrmac antiretroviral que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular del limfòcit CD4. S'administren per injecció o per infusió. Actualment hi ha en estudi diversos fàrmacs d'aquest tipus, en diverses fases, encara no aprovats, com ara el T-20, el T-1249, l'AMD-3100, l'FP21399 i el PRO 452.

en fusion inhibitor *es* inhibidor de la fusión *fr* inhibiteur d'entrée, inhibiteur de fusion

inhibidor de la integrasa *m*

Tipus de fàrmac antiretroviral, en experimentació, que actua en la inhibició de l'enzim de la integrasa en el nucli cel·lular i evita l'acoblament del DNA viral amb el DNA cel·lular i la seva duplicació, dins del procés de replicació de l'HIV.

en integrase inhibitor *es* inhibidor de la integrasa *fr* antiintégrase

inhibidor de la proteasa *m*

Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició de l'enzim de la proteasa, evita la segmentació de les cadenes llargues de proteïnes de l'ADN viral i la formació de nous virions, dins del procés de replicació de l'HIV.

en protease inhibitor *es* inhibidor de la proteasa *fr* antiprotéase

inhibidor de la transcriptasa

inversa *m*

Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició de l'enzim de la transcriptasa inversa per tal d'evitar la retrotranscripció de l'RNA vi-

ral en DNA viral, dins del procés de replicació de l'HIV. Segons el punt en què actuen, els inhibidors de la transcriptasa inversa es classifiquen en nucleòsids (NRTI), no nucleòsids (NNRTI) i nucleòtids.

en reverse transcriptase inhibitor *es* inhibidor de la transcriptasa inversa *fr* inhibiteur de la transcriptase

inhibidor dels dits de zinc *m*

Tipus de medicament actualment en estudi, amb la finalitat d'incidir en la ruptura de les estructures de zinc o dits de zinc del *core* de l'HIV, per impossibilitar-ne la replicació, atès que hom considera que les capacitats de mutació del *core* són força reduïdes. Vegeu també **zinc**.

en zinc finger inhibitor

injecció *f*

Introducció dins del cos d'un líquid, una solució o substància en suspensió líquida, sota pressió i per mitjà d'una xeringa. Segons com s'apliqui la injecció, aquesta pot ser subcutània, intravenosa, intradèrmica, intramuscular, etc.

en injection, shot *es* inyección *fr* injection, piqûre

innocu –òcua *adj*

Dit del que no és nociu ni perjudicial per a l'organisme, especialment en referir-se a un medicament o una teràpia.

en innocuous *es* inocuo *fr* inoffensif

insomni *m*

Dificultat per adormir-se. Trastorn que pot resultar com a efecte col·lateral d'alguna medicació ART, o bé per la inquietud o el nerviosisme generats

pel decurs de la infecció per l'HIV.

en insomnia *es* insomnio *fr* insomnie

insulina *f*

Hormona secretada pel pàncrees davant la presència elevada de sucre a la sang després de la ingesta d'aliments, però no exclusivament, atès que pot secretar-se davant la presència d'àcids grassos. La seva acció és disminuir els nivells de sucre a la sang (glucèmia) i afavorir el metabolisme de la glucosa.

en insulin *es* insulina *fr* insuline

insulina *f*

Producte sintetitzat que, injectat, s'administra per al tractament de la diabetis quan l'organisme no en produeix prou.

en insulin *es* insulina *fr* insuline

integració *f*

En el cicle de replicació de l'HIV, estadi en què el DNA viral es combina amb el DNA del nucli del limfòcit T CD4, gràcies a l'enzim integrasa.

en integration *es* integración *fr* intégration

integrasa *f*

Enzim present en el nucli del limfòcit T CD4 que permet la integració del DNA viral amb el DNA cel·lular, per a la seva multiplicació.

en integrase *es* integrasa *fr* intégrase

intensificació de la teràpia *f*

Acció d'afegir o sumar un o altres fàrmacs a la teràpia combinada antiretroviral que es pren, quan aquesta comença a deixar de ser prou efectiva (però no del tot) i s'observa

l'inici de l'augment de la càrrega viral. La intensificació de la teràpia té com a objectiu tornar a situar la càrrega viral en nivells indetectables.

interacció medicamentosa *f*

Efecte d'un fàrmac sobre l'eficàcia o la toxicitat d'un altre o d'uns altres fàrmacs, que comporta alteració en la seva absorció, la seva AUC, metabolisme, o repercussió en efectes col·laterals.

en drug-drug interaction *es* interacción medicamentosa *fr* interaction médicamenteuse

interferó *m*

Glicoproteïna produïda com a conseqüència d'una infecció vírica, que inhibeix la reproducció de virus de tipus diferents. L'interferó no sols actua contra el mateix virus (talment com els anticossos), sinó que també ho fa indirectament tot modificant algunes de les propietats de les cèl·lules. La sintetització industrial d'interferó alfa s'administra pel que fa al tractament de les hepatitis B i C, i del sarcoma de Kaposi. Actua també com a citocina, activa els macròfags i ajuda a regular l'acció del sistema immunitari. Se'n destrien 3 tipus, alfa i beta (induïts per un virus), i gamma (alliberat per limfòcits T i cèl·lules NK). L'abreviatura comuna és IFN.

en interferon *es* interferón *fr* interféron

interleucina *f*

Glicoproteïna secretada pels limfòcits que activa la reacció immunitària. Nom genèric que es dona a cer-

tes citocines, entre les quals la majoria de limfocines, llevat dels interferons i d'alguns factors de creixement. *en* interleukin *es* interleucina *fr* interleukine

interleucina-2 *f*

Limfocina secretada pels limfòcits T activats. Determina la proliferació dels mateixos limfòcits. També se la coneix com a factor de creixement dels limfòcits T. Sintetitzada, s'empra també com a immunomodulador. La seva abreviatura comuna és IL-2. Vegeu també IL-2.

en interleukin-2 *es* interleucina-2 *fr* interleukine-2

interrupció terapèutica *f*

Fet de deixar de prendre el tractament antiretroviral per complet, sota condicions totalment controlades i per un període de temps delimitat, abans i després del qual es realitzen tests de càrrega viral, recomptes de subpoblacions limfocitàries, i s'estudien altres paràmetres. Es diferencia de les vacances terapèutiques.

en structured treatment interruption (STI) *es* interrupción terapéutica *fr* arrêt thérapeutique

intra-, intro-

Formes prefixades que signifiquen dins, a l'interior de.

intramuscular *adj*

Situat a l'interior d'un múscul. Es diu especialment de les injeccions que són administrades per aquesta via, directament a l'interior d'un múscul.

en intramuscular (IM) *es* intramuscular *fr* intramusculaire

intravenós –osa *adj*

Situat a l'interior d'una vena. Es diu especialment de les injeccions que són administrades per aquesta via, directament a la vena.

en intravenous (IV) *es* intravenoso *fr* intraveineux

Invirase

Nom comercial amb què és produït l'inhibidor de la proteasa saquinavir, produït per Roche, en la seva primera formulació de càpsules dures. La seva abreviació comuna és SQV.

ioga *m*

Pràctica d'origen hindú, psíquica i corporal, basada en exercicis de respiració i posturals per al propi control de la ment, i la meditació. En persones HIV+ aquesta tècnica esdevé especialment útil com a manera de relaxar-se, combatre el neguit i assumir la pròpia seropositivitat.

en yoga *es* yoga *fr* yoga

IP

Sigla d'inhibidor de la proteasa. Vegeu **inhibidor de la proteasa**.

en PI *es* IP *fr* antiprotéase

IQ

Sigla corresponent a l'anglès *inhibition quotient*. Vegeu **quocient d'inhibició**.

IRSI/Caixa

Institut de recerca en retrovirologia, patrocinat per «La Caixa», situat al

si de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti), a Badalona.

isoniazida *f*

Medicament antibiòtic per al tractament de la tuberculosi o la seva profilaxi.

en isoniazid *es* isoniazida *fr* isoniazide

-itis

Sufix que indica inflamació. S'afegeix a la paraula que designa l'òrgan o teixit que està inflammat.

itraconazole *m*

Medicament antifúngic, per al tractament de diferents tipus de fongs, com les cànrides, i també l'aspergil·losi, la criptococcosi, la histoplasmosi i altres micosis sistèmiques.

en itraconazole *es* itraconazol *fr* itraconazole

ITT

Sigla corresponent a la locució anglesa *Intent-To-Treat*, referida a la persona que participa en un assaig clínic sense aconseguir mantenir-se en tractament, a diferència dels pacients OT o en tractament. Vegeu **tractament** (en tractament).

IV

Sigla habitual en anglès per significar intravenós. Vegeu **intravenós**.

K k

Kaletra

Nom comercial del lopinavir, inhibidor de la proteasa, produït per Abbott.

en Kaletra *es* Kaletra *fr* Kalétra

Kaposi m

Col·loquialment, sarcoma de Kaposi. Vegeu **sarcoma de Kaposi**.

ketoconazole m

Medicament antifúngic per al tractament de diferents tipus de fongs,

com les cànrides, la histoplasmosi, i la pneumònia i la septicèmia fúngiques.

en ketoconazole *es* ketoconazol

fr kétoconazole

KS

Sigla de l'anglès *Kaposi's Sarcoma*.

Vegeu **sarcoma de Kaposi**.

en KS *es* SK *fr* SK

L I

L-756,423

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació. Químicament similar a l'indinavir però amb una T1/2 superior a aquest. És desenvolupat per Merck Sharp & Dohme (MSD).

L-acetilcarnitina f

Medicament consistent en carnitina sintetitzada, que s'administra per suplir-ne mancances al cos o reforçar-ne la presència en el tractament de la lipodistròfia i les polineuropaties perifèriques. Vegeu també **carnitina**.

en L-acetilcarnitine *es* L-acetilcarnitina *fr* L-acétylcarnitine

lamivudina f

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a 3TC, o bé per Epivir, que és el seu nom comercial. La seva abreviatura comuna és 3TC. També s'utilitza en el tractament de l'hepatitis B.

en lamivudina *es* lamivudina *fr* lamivudine

latència f

Estat en què es poden trobar algunes cèl·lules i, per tant, també limfòcits CD4 infectats per l'HIV, amb el seu àcid nucleic dipositat, sense

que es produeixi un procés de replicació.

en latency *es* latència *fr* latence

làtex m

Producte sintètic elàstic com una goma emprat principalment en la producció de preservatius, així com de guants i altre material profilàctic, que barra el pas a l'HIV i a la propagació de la infecció per aquest virus.

en latex *es* látex *fr* latex

LAV

Sigla corresponent al terme anglès *Lymphadenopathy Associated Virus*, una de les maneres de referir-se a l'HIV abans que es produís la unificació terminològica amb el terme HTLV i fos anomenat HIV o VIH, nomenclatura actualment vigent. Vegeu també **HTLV** i **HIV**.

LDL

Sigla de l'expressió anglesa *Low Density Lipoprotein*, lipoproteïna de baixa densitat. Tipus de colesterol també anomenat col·loquialment dolent. Vegeu també **colesterol**.

lentivirus m

Tipus de retrovirus (entre els quals l'HIV) que es caracteritzen per mantenir un llarg període de latència clínica després de la primoinfecció. Els virions tenen un nucli en forma de con o barra.

en lentivirus *es* lentivirus *fr* lentivirus

lesbiana f

De Lesbos, illa de Grècia, on vivia la poetessa Safo. Dona homosexual. Vegeu **homosexual**.

en lesbian *es* lesbiana *fr* lesbienne

lesió f

Alteració dels caràcters anatòmics o histològics d'un òrgan o teixit, resultat o símptoma d'una malaltia o acció patògena (mai no n'és la causa). Ferida, nafra, tumor, nòdul a la pell o en una altra part del cos.

en lesion *es* lesión *fr* lésion

leuc-, leuco-

Formes prefixades que signifiquen blanc, incolor.

leucèmia f

Malaltia que es caracteritza per la proliferació massiva de cèl·lules i leucòcits immadurs o anormals a la sang. Comporta la supressió de la producció de cèl·lules hematopoètiques normals, anèmia i altres símptomes. Hom sol referir-s'hi com a càncer de la sang.

en leukemia *es* leucemia *fr* leucémie

leucòcit m

Tipus de cèl·lula de l'organisme la funció de la qual és defensar-lo d'elements patògens o infeccions. Els leucòcits també s'anomenen glòbuls blancs. Es produeixen al moll de l'os o al teixit limfàtic i n'hi ha de diversos tipus, entre els quals els limfòcits.

en leukocyte *es* leucocito *fr* leucocyte

leucocitosi f

Augment anormal (per damunt dels valors de referència) del nombre de leucòcits a la sang o el sèrum.

en leukocytosis *es* leucocitosis *fr* leucocytose

leucoencefalopatia multifocal progressiva f

Infecció oportunista provocada pel virus JC que infecta els teixits cerebrals i malmet el sistema nerviós central. Els símptomes són molt diversos segons el pacient, si bé inclouen pèrdua del control muscular, paràlisi, problemes en la parla i alteració de l'estat mental. La infecció pot derivar en coma i provocar la mort.

en progressive multifocal leukoencephalopathy (PML) *es* leucoencefalopatia multifocal progressiva *fr* leucoencéphalopathie multifocale progressive (LEMP)

leucopènia f

Nivell més baix del normal del nombre de leucòcits a la sang. La leucopènia pot ser un efecte col·lateral d'alguns dels medicaments antiretrovirals.

en leukopenia *es* leucopenia *fr* leucopénie

leucoplàsia peluda f

Afecció de la mucosa bucal amb clapes blanques als costats de la llengua, conseqüència de l'afectació de les cèl·lules epitelials pel virus d'Epstein-Barr en persones HIV+.

en oral hairy leukoplasmia (OHL) *es* leucoplaquia vellosa *fr* leucoplasie orale chevelue (LOC)

lex artis*

Locució llatina per significar l'habilitat i capacitat pròpia del professional de la medicina d'acord amb els

seus criteris, coneixements i principis ètics, amb què tracta un pacient o una patologia.

libido *f*

Desig de plaer, recerca instintiva del plaer, sobretot sexual. La libido es pot veure alterada per algunes de les medicacions antiretrovirals (com a efecte col·lateral), si bé també ho pot ser per qüestions d'ordre psicològic, com el sentiment de culpabilitat, la por d'infectar o de reinfectar-se, etc. La pèrdua de la libido pot comportar impotència o disfunció erèctil en l'home.

en libido *es* libido *fr* libido

limf-, limfo-

Formes prefixades que indiquen limfa, relacionat amb la limfa o el sistema limfàtic.

limfa *f*

Líquid transparent, procedent de la sang, que circula pels vasos limfàtics i és abocat a les venes. A vegades és lleugerament groc i opalescent. Transporta els limfòcits.

en lymph *es* linfa *fr* lymph

limfadenopatia *f*

Malaltia dels ganglis limfàtics deguda a una infecció o a un càncer. La inflamació dels ganglis és perceptible visualment o pel tacte.

en lymphadenopathy *es* limfadenopatia *fr* lymphadénopathie

limfocina *f*

Substància produïda pels limfòcits per tal de precipitar la resposta immunològica. Entre les limfocines hi ha les interleucines i els interferons. Les limfocines constitueixen els

principals mediadors que determinen que una resposta immunitària sigui de tipus humoral o cel·lular.

en lymphokine *es* linfocina

fr lymphokine

limfòcit *m*

Tipus de leucòcit de nucli únic envoltat de citoplasma basòfil. Els limfòcits representen entre un 24% i un 40% dels leucòcits. Bàsicament se'n distingeixen de dues menes: els B, originats en el moll de l'os sense passar pel tim, i els T, que s'originen en el tim i dels quals es coneixen algunes subpoblacions com els CD3, els CD4, els CD8, especialment relacionades amb la infecció per l'HIV.

en lymphocyte *es* linfocito

fr lymphocyte

limfòcit activat *m*

Limfòcit que ha reaccionat immunològicament després d'haver estat exposat a un antígen o a un mitogen.

en activated T-cell *es* linfocito activado *fr* lymphocyte activé

limfòcit T assassí *m*

Cèl·lula assassina. Quan no té el receptor T s'anomena assassina natural o *natural killer* (NK).

en killer cell *es* linfocito T asesino

fr cellule tueuse

limfòcit T citotòxic *m*

Dit dels limfòcits T CD8. Vegeu

CD8.

en cytotoxic T-lymphocyte (CTL)

es linfocito T citotóxico *fr* lymphocyte T cytotoxique

limfòcit T col·laborador *m*

Dit dels limfòcits T CD4. Vegeu **CD4.**

en helper T-cell *es* linfocito cooperador *fr* lymphocyte T helper

limfòcit T de memòria *m*

veg. **cèl·lula T de memòria**.

limfòcit T NK *m*

veg. **limfòcit T assassí**.

limfocitosi *f*

Augment del nombre absolut o relatiu dels limfòcits presents en l'organisme, especialment a la sang.

en lymphocytosis *es* linfocitosis

fr lymphocytose

limfoma *m*

En general, tumor del teixit limfàtic, i especialment dels ganglis limfàtics, en la majoria de casos maligne, si bé la diagnosi només es pot establir a partir d'una biòpsia. La malaltia es pot difondre i afectar altres teixits i presenta símptomes com ara febre, astènia, sudoració nocturna, pèrdua de pes, augment del volum del fetge i de la melsa, etc.

en lymphoma *es* linfoma *fr* lymphome

limfoma de Burkitt *m*

Tumor cancerigen, que predomina sobretot a l'Àfrica. Afecta les mandíbules, els ovaris i l'abdomen. Hom creu que està relacionat amb el virus d'Epstein-Barr. És una de les malalties indicatives de sida.

en Burkitt's lymphoma *es* linfoma de Burkitt *fr* lymphome de Burkitt

limfoma no hodgkinià *m*

Limfoma maligne, diferent del de la malaltia de Hodgkin, que en persones HIV+ es caracteritza per l'aparició de tumors a l'estómac, el fetge,

el cervell o la medul·la espinal. Després del sarcoma de Kaposi és el principal càncer que afecta les persones HIV+. És una de les malalties indicatives de sida.

en non-Hodgkin's lymphoma (NHL) *es* linfoma no de Hodgkin *fr* lymphome non hodgkien

lip-, lipo-

Forma prefixada que significa greix, o referent als greixos o àcids grassos.

lipèmia *f*

Quantitat de greixos presents a la sang.

en lipemia *es* lipemia *fr* lipémie

lípid *m*

Greix, cos greixós insoluble en aigua, present en cèl·lules i altres organismes (per exemple, virus), que actua en el reconeixement cel·lular, en la producció d'energia (catabolisme). Sovint els lípids es troben en la cobertura protectora d'un virus o un altre organisme, i també com a components de la membrana cel·lular. L'excés de lípids a la sang esdevé un factor de risc de patologies cardiovasculars.

en lipid *es* lípido *fr* lipide

lipo *f*

Terme col·loquial per referir-se a la lipodistròfia. Vegeu **lipodistròfia**.

lipo-

Forma prefixada que significa mancat de, per exemple, lipotímia.

lipoatròfia *f*

Pèrdua o minva de l'acumulació de greix subcutani, especialment a les galtes i als braços. Atròfia del teixit adipós.

en lipoatrophy *es* lipoatrofia *fr* lipo-atrophie

lipodistròfia *f*

Redistribució irregular dels greixos (subcutanis i/o viscerals) pel cos, de manera que se'n produeix una minva en parts com la cara o les cames i en canvi se'n produeix una acumulació excessiva en altres parts com ara el ventre o les espatlles. La lipodistròfia apareix com a efecte col·lateral de la medicació antiretroviral després d'un llarg període de tractament (habitualment), si bé encara es desconeix exactament quin o quins medicaments, o quins altres factors, hi intervenen.

en lipodystrophy *es* lipodistrofia
fr lipodystrophie

lipomatosi *f*

Acumulació anormal de greixos, també anomenada malaltia de Madelung o lipomatosi de Madelung.
en lipomatosis *es* lipomatosis *fr* lipomatose

lipoproteïna *f*

Molècula que resulta de l'associació de determinades proteïnes amb lípids o greixos, presents al plasma sanguini. Principalment se'n destriren les d'alta densitat (HDL), amb un component d'un 50% de proteïnes, i les de baixa densitat (LDL), en què el principal component són èsters de colesterol.

en lipoprotein *es* lipoproteïna *fr* lipoprotéine

líquid cefaloraquid *m*

Líquid corporal aquós contingut en els ventricles cerebrals, els espais

subaracnoïdals i el conducte medul·lar.

en cerebrospinal fluid *es* líquido cefaloraquídeo *fr* liquide céphalo-rachidien

líquid preseminal *m*

Fluid corporal secretat per l'home instants abans de produir una ejaculació. Hom no té la certesa que aquest fluid, a diferència del seminal, contingui o no còpies de l'HIV.
en preseminal fluid *es* líquido preseminal *fr* liquide pré-séminal

líquid seminal *m*

Fluid corporal que forma part de l'esperma i en el qual els espermatozoides són en suspensió. El líquid seminal pot transmetre l'HIV.

en seminal fluid *es* líquido seminal
fr liquide séminal

lisi *f*

Fenomen consistent en la destrucció total o parcial del contorn (membranes i parets) de la cèl·lula i en la dispersió del citoplasma.

en lysis *es* lisis *fr* lyse

liso-, lis-, -lisi

Formes prefixades o sufixades que signifiquen dissolució.

litiasi *f*

Formació de concrecions sòlides o càlculs en les vies excretores de determinats òrgans o glàndules, que poden quedar obstruïdes.

en lithiasis *es* litiasis *fr* lithiase

litiasi renal *f*

Presència de càlculs (pedres) al ronyó o a les vies urinàries que es deu a l'acumulació de substàncies cristal·lines dissoltes en l'orina. També s'a-

nomena nefrolitiasi.

en renal calculi *es* litiasis renal *fr* lithiase rénale

llaç vermell *m*

Peça, habitualment de tela o metàl·lica (en pins), que s'utilitza com a símbol i expressió pública de la voluntat de lluita contra la sida, de la solidaritat amb les persones afectades, o de la conscienciació cívica que hom té sobre la problemàtica de la sida. També s'anomena llaçada vermella.

en (red) ribbon *es* lazo rojo *fr* ruban rouge

llençar la tovallola *loc*

Expressió col·loquial per designar l'abandó que fa una persona en la seva lluita contra la sida, per esgotament físic o psíquic, o altres raons de tipus personal. En aquest estat hom deixa de prendre medicació, d'alimentar-se, i es produeix un estat de deixadesa perquè la malaltia faci el seu curs natural fins a la mort.

es tirar la toalla *fr* jeter l'éponge

llepar el cul *loc*

Col·loquialment anilingus. Vegeu **anilingus**.

en (to) lick ass, black kiss *es* beso negro *fr* bouffer le cul

llet *f*

Terme col·loquial per referir-se a l'esperma. Vegeu **esperma**.

lleterada *f*

Terme col·loquial per referir-se a l'ejaculació. Vegeu **ejaculació**.

Lo + Positivo

Revista divulgativa sobre temes de sida i HIV en general, de distribu-

ció gratuïta per a tot Espanya, adreçada principalment a les persones seropositives. És editada en castellà per l'associació GTT, amb seu a Barcelona.

lodenosina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa nucleosid, actualment en experimentació.

en lodenosina *es* lodenosina *fr* lodenosine

log

Abreviatura de logaritme. Vegeu **logaritme**.

logaritme *m*

Tot i que impròpiament, a la pràctica, terme utilitzat com a unitat de mesura de la càrrega viral. Formalment, nombre de vegades en què el número 10 es multiplica per ell mateix (exponent). Així, una càrrega viral de 100.000 còpies s'expressa també com a $\log_5$ ($10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 100.000$). Així, el logaritme esdevé una manera simplificada d'expressar la reducció, l'augment o el manteniment de la càrrega viral.

Li va augmentar la càrrega viral de 2 logaritmes (de 10 a 1000 còpies).

en logarithm *es* logaritmo *fr* logarithme

lopinavir *m*

Inhibidor de la proteasa que constitueix la base del nou medicament experimental anomenat ABT-378/r al qual s'hi suma una petita dosi de ritonavir per augmentar-ne l'efectivitat. És produït per Abbott amb el nom comercial de Kaletra.

en lopinavir *es* lopinavir *fr* lopinavir

LTR

Sigla de l'anglès *Long Terminal Repeat*. Material genètic del final del genoma de l'HIV. Quan els gens de l'HIV s'integren amb el genoma cel·lular, l'LTR interactua per iniciar la transcripció del DNA viral en NRA viral, en el cicle vital de l'HIV. L'activació dels LTR és el pas més important perquè es desenvolupi el procés de replicació viral.

en LTR *es* LTR *fr* LRT

lubricant *m*

Substància greixosa que serveix per facilitar el contacte entre superfícies sense que es produeixi abrasió o fricció. Especialment s'empra en els coïts de tipus anal per facilitar la penetració. Per tal de no malmetre els preservatius convé que els lubricants siguin hidrosolubles.

en lubricant *es* lubricante *fr* matière lubrifiante

M m

MAC

Sigla de *Mycobacterium Avium Complex*, important infecció oportunista provocada per aquest mateix bacteri, que se sol trobar al terra o en la pols. En persones seropositives el MAC pot afectar de manera severa el fetge, els ganglis limfàtics, el tracte intestinal, etc. Provoca febre, cansament, diarrees, pèrdua de pes... i sol afectar quan la davallada de defenses és per sota dels 100 CD4.

macròfag *m*

Cèl·lula especialment gran que es caracteritza per la seva capacitat fagocitària (ingestió i destrucció d'antígens), que es pot desplaçar pel teixit conjuntiu i que col·labora amb els limfòcits T i B en la producció d'anticossos. Els macròfags també poden ser infectats per l'HIV.
en macrophage *es* macrófago *fr* macrophage

maduració *f*

En el procés de replicació de l'HIV, moment en què les noves cadenes d'RNA viral són segmentades en fragments més curts per l'acció de l'enzim proteasa, perquè puguin posteriorment formar nous virions.
en translation, *es* maduración *fr* maturation

MAI

Sigla corresponent a *Mycobacterium*

Avium Intracellulare. Vegeu **MAC**.
en MAI *es* MAI *fr* MAC

mal de cap *m*

Cefalàlgia, cefalea. Percepció desagradable que hom experimenta a la part cranial que pot induir a una alteració de l'estat d'ànim, fins i tot de la personalitat. El mal de cap pot estar associat amb l'ús de determinats fàrmacs antiretrovirals com a efecte secundari. També pot ser conseqüència d'afeccions o mal funcionament del fetge.

en headache *es* dolor de cabeza
fr mal de tête

malalt -a *m* i *f*

Persona amb un estat de salut precari, que pateix una malaltia.
en ill *es* enfermo *fr* malade

malalt -a crònic -a *m* i *f*

Persona que pateix una afecció o malaltia que està en situació controlada o que no avança significativament durant un període llarg de temps, i que ha de seguir periòdicament controls mèdics, com ara anàlisis de sang o altres proves diagnòstiques per determinar-ne el grau d'estabilitat. Sovint, però, l'estabilitat de l'afecció es deu a una acció terapèutica o al seguiment d'un tractament. Actualment, moltes persones HIV+ es poden considerar de fet malalts crònics, si bé requereixen un seguiment sovintejat i el tracta-

ment dels efectes col·laterals produïts per la medicació antiretroviral.
en chronic patient *es* enfermo crónico
fr malade chronique

malaltia *f*

Alteració orgànica o funcional de l'organisme considerada des d'un punt de vista evolutiu i identificable. Procés morbós que afecta el cos.

en disease *es* enfermedad *fr* maladie

malaltia de declaració obligatòria *f*

Malaltia infecciosa i transmissible que, per les seves característiques epidemiològiques que poden afectar la salut pública, s'ha de declarar prescriptivament amb la finalitat de poder-ne efectuar el seguiment evolutiu, l'estudi de l'abast, la incidència en la societat, les vies de transmissió i els graus de mortalitat. Es coneix per la sigla MDO.

en reportable disease *es* enfermedad de declaración obligatoria

fr maladie à déclaration obligatoire

malaltia de Madelung *f*

veg. **lipomatosi**, i també **lipodistrofia**.

en Madelung's disease *es* enfermedad de Madelung *fr* adénolipomatose

malaltia de transmissió sexual *f*

Malaltia susceptible de ser transmesa per contacte o pràctiques sexuals com a via de contagi. També s'expressa amb la sigla MTS.

en sexually transmitted disease
es enfermedad de transmisión sexual
fr maladie sexuellement transmissible

malaltia definitiva de sida *f*

Malaltia relacionada amb la infecció per l'HIV que afecta greument les persones seropositives a partir de la davallada de defenses, i que segons el CDC és un dels símptomes definitoris de sida. Entre aquestes malalties hi ha la pneumònia (PCP), el MAC (o MAI), la demència, les tuberculosi, el sarcoma de Kaposi, la retinitis per CMV, la caquèxia, els herpes, els limfomes, la histoplasmosi, les candidosis, etc.

en Aids-Defining Illness *es* enfermedad definitiva de sida

maligne –a *adj*

Dit del mal o malaltia, del creixement descontrolat de tumors o cèl·lules que afecten nocivament altres òrgans o teixits pròxims, o distals via sanguínia (metàstasi). Per definició, els càncers són sempre malignes. *Tumor maligne*.

en malignant *es* maligno *fr* malin

malignitat *f*

Qualitat de maligne.

en malignancy *es* malignidad *fr* malignité

mamada *f*

Terme col·loquial per referir-se a la fel·lació. Vegeu **fel·lació**.

en blow job *es* mamada *fr* pipe, su-cette

marcador *m*

Element o dada bàsica indicativa de quin és l'estat o evolució de la malaltia, o de si n'hi ha cap. La càrrega viral i els tests de resistències (marcadors virològics), i el nombre de defenses (marcador biològic) són els

principals marcadors de la progressió o cronicitat de la sida en una persona.

en marker *es* marcador *fr* marquer

mareig *m*

Malestar general sovint acompanyat d'angúnia, mal de cap, vòmits, vertigen, etc., provocat per alteració de la tonicitat dels vestibuls de l'orella i del nervi vague, que provoca inestabilitat.

en sick feeling, dizziness *es* mareo *fr* mal au coeur

marge d'oblit *m*

Període de temps de què hom disposa per prendre un medicament ART, posterior a l'horari prescrit, durant el qual encara es manté una càrrega mínima acceptable del medicament al plasma sense córrer el risc de permetre la replicació de l'HIV.

en forgiveness *es* margen de perdón

massa muscular *f*

Conjunt de la massa corpòria constituïda pels músculs, al marge dels teixits adiposos (greixos) o de la massa òssia. Conjunt de fibres o teixits musculars.

en muscle mass *es* masa muscular *fr* masse musculaire

masturbació *f*

Pràctica sexual consistent en l'estimulació manual dels òrgans sexuals d'un mateix o d'una parella per a la consecució de l'orgasme, sense coit. No és una pràctica de risc de contagi per l'HIV si no hi ha lesions sagnants en contacte amb fluids corporals transmissors d'aquest virus.

en masturbation *es* masturbación

fr masturbation

MDO

Sigla de malaltia de declaració obligatòria. Vegeu **malaltia de declaració obligatòria**.

es EDO *fr* MADO

medicina *f*

Terme popular sinònim de medicament. També se'n diu remei. Cal no confondre'l amb medicina (ciència). Vegeu **medicament**.

en drug *es* medicina *fr* remède

medicació antiretroviral *f*

Medicació que s'administra per combatre la replicació i l'acció d'un retrovirus com l'HIV en l'organisme, com els inhibidors de la transcriptasa inversa, de la proteasa o de la fusió.

en ART treatment *es* medicación antirretroviral *fr* médicament anti-rétroviral

medicació antiviral *f*

Medicació que s'administra per combatre la replicació i l'acció del virus en l'organisme. Dit també de la medicació antiretroviral, com els inhibidors de la transcriptasa inversa, de la proteasa o de la fusió.

en antiviral drug *es* medicación antiviral *fr* médicament antiviral

medicació estrangera *f*

Tipus de medicació no registrada ni comercialitzada al propi país ni tampoc disponible, per a l'obtenció de la qual cal seguir un procediment de petició i autorització per a la importació, que realitza el Ministeri de Sanitat i Consum.

es medicación extranjera

medicació parenteral f

Medicació que s'administra per via parenteral.

en parenteral medication *es* medicació parenteral *fr* traitement parentéral

medicació profilàctica f

Medicació administrada en HIV+ per tal de prevenir l'aparició de malalties o infeccions oportunistes relacionades amb la sida, o altres no necessàriament relacionades però que podrien causar un deteriorament en l'estat de la persona i agreujar la patologia de sida o facilitar-ne la progressió.

en prophylactic medication *es* medicació profiláctica *fr* traitement prophylactique

medicament m

Substància, simple o composta, que s'utilitza amb finalitats terapèutiques contra una malaltia, per tal de guarir-la o alleujar-la. Els medicaments poden ser preparats naturals (galènics, elaborats pel farmacèutic), preparacions o fórmules magistrals (elaborats pel farmacèutic segons les prescripcions i la fórmula d'un metge) o especials, és a dir, elaborats, registrats i supervisats en la seva composició, eficàcia i innocüitat per l'Administració pública. També se'n diu medecina o, col·loquialment, remei.

en medicamento, drug *es* medicamento *fr* médicament

medicina alternativa f

Conjunt de pràctiques i de tractaments que van des de la medicina

tradicional xinesa (que inclou l'acupuntura, la moxibustió..., per exemple) i l'homeopatia fins a tractaments a base d'herbes, amb finalitats terapèutiques que eviten la toxicitat i els efectes adversos, i que generalment no són reconeguts per la pràctica mèdica occidental estandarditzada (o medicina al·lopàtica). Se'n diu alternativa quan s'utilitza en lloc de la medicina tradicional occidental (que s'exclou). També se'n pot dir medicina complementària.

en alternative medicine *es* medicina alternativa *fr* médecine alternative

medicina complementària f

Manera de referir-se també a la medicina alternativa (vegeu **medicina alternativa**) si bé amb el matis que la seva pràctica no nega els beneficis de la medicina tradicional occidental ni l'exclou. Ans al contrari procura de complementar-se amb les teràpies pròpies de la medicina estandarditzada occidental, per tal de millorar-ne els efectes o pal·liar els efectes adversos o la toxicitat.

en complementary medicine *es* medicina complementaria *fr* médecine complémentaire

medicina holística f

Pràctica mèdica basada en els poders naturals del cos, la manera com un òrgan n'afecta d'altres i com tot es relaciona amb l'entorn. Es basa en l'holisme, doctrina de Jan Christian Smuts (1870-1950), segons la qual l'home és un tot indivisible que no es pot interpretar a partir dels seus components (físics, psí-

quics o fisiològics) de manera separada. Sistema d'explicació global.

en holistic medicine *es* medicina holística *fr* médecine holistique

medul·la *f*

Part central o més interna de determinats òrgans, per oposició a les escorces (còrtex) o superfícies. Col·loquialment se'n sol dir moll.

en medulla *es* médula *fr* moelle

medul·la espinal *f*

Part del sistema nerviós central que es troba a l'interior del conducte vertebral (columna), des de l'occipital fins a la primera vèrtebra lumbar. Està formada per una substància grisa. Representa el lligam entre els centres nerviosos superiors i els perifèrics.

en spinal marrow *es* médula espinal *fr* moelle épinière

medul·la òssia *f*

veg. **moll de l'os.**

en bone marrow *es* médula ósea *fr* moelle des os

medul·lar *adj*

Relatiu o pertanyent a la medul·la espinal o al moll de l'os. Dit també de quelcom que hom considera essencial.

en medullary *es* medular *fr* médullaire

meg-, mega-, megal-, megal-,

-megàlia

Formes prefixades o sufixades que signifiquen gran.

megahaart *m*

Tractament ART altament eficaç (HAART) compost del màxim possible de fàrmacs, o de més fàrmacs

que els habituals en una teràpia combinada o HAART (normalment 3 o 4 fàrmacs ART).

en megahaart *es* megahaart *fr* méga-haart

melsa *f*

Gran òrgan limfàtic situat a la cavitat abdominal amb diverses funcions, com ara la renovació hemàtica (destrucció dels glòbuls vermells degradats, plaquetes,...), atraure elements estranys a la sang, la formació (en adults) de limfòcits i anticossos, i l'emmagatzematge de glòbuls vermells.

en spleen *es* bazo *fr* rate

Memorial Internacional de la Sida

Esdeveniment que té lloc el mes de maig a diverses ciutats i països del món, en què s'exhibeix el Tapis Memorial de la Sida, com a record de les persones mortes per la sida, com a demostració de l'impacte social de l'epidèmia i com a manifestació pública per a la sensibilització social, la prevenció de l'HIV i la solidaritat amb les persones afectades.

en AIDS Memorial Day *es* Memorial Internacional del Sida *fr* Mé-morial International du Sida

meningitis *f*

Inflamació de les meninges, membranes que envolten el cervell i la medul·la espinal. Pot ser causada per un bacteri, un fong o un virus.

en meningitis *es* meningitis *fr* méningite

metabolisme *m*

Conjunt de processos químics i físics per assimilar una substància

dins l'organisme i així produir o mantenir matèria corporal (anabolisme), o bé produir l'energia que l'organisme necessita (catabolisme). El metabolisme agrupa les funcions de la nutrició, la respiració (oxigenació dels nutrients) i la síntesi de les molècules estructurals.

en metabolism *es* metabolismo
fr métabolisme

metabolitzar *v tr*

Transformar una substància a través de processos metabòlics (metabolisme) a l'interior de l'organisme, de manera que sigui assimilada. Els medicaments antiretrovirals s'han de metabolitzar per ser eficaços en la seva acció contra l'HIV.

en (to) metabolize *es* metabolizar
fr métaboliser

metge -essa *m i f*

Persona que té la formació adequada i que practica legalment la medicina. També se'n diu col·loquialment i de manera impròpia doctor o doctora.

en physician *es* médico *fr* médecin

metge -essa resident *m i f*

Metge o metgessa titulat que resideix en un hospital durant un període determinat de formació, habitualment conduent a una especialització. Col·loquialment també se'n diu resident.

en intern *es* médico residente
fr interne

miàlgia *f*

Dolor muscular.

en myalgia *es* mialgia *fr* myalgie

micobacteri *m*

Classe de bacteri de tipus filamentós (com els bacils), de caràcter aeròbic (que es transmet per l'aire), causant, entre d'altres, de malalties com la tuberculosi (bacil de Koch), la lepra o el MAC.

en mycobacterium *es* micobacteria
fr mycobactérie

micosi *f*

Tota afecció o malaltia causada per la presència de fongs.

en mycosis *es* micosis *fr* mycose

microbi *m*

Organisme microscòpic, de caràcter patògen per al cos, com ara els bacteris, els fongs, els protozous o els virus.

en microbe *es* microbio *fr* microbe

microlesió *f*

Lesió de dimensions molt reduïdes, de vegades imperceptible a simple vista, que pot permetre la transmissió de l'HIV. Vegeu també **abrasió**.

en microlesion *es* microlesió *fr* microlésion

mielitis *f*

Inflamació de la medul·la espinal o vertebral.

en myelitis *es* mielitis *fr* myélite

mielopatia *f*

Denominació de les malalties que afecten la medul·la espinal, especialment les de caràcter no inflamatori.

en myelopathy *es* mielopatía
fr myélopathie

mielosupressió *f*

Efecte col·lateral de diversos medicaments anticancerígens o antire-

trovirals (per exemple, l'AZT), que inhibeix la capacitat productiva de la medul·la espinal per crear glòbuls vermells (anèmia), glòbuls blancs (leucopènia o trombocitopènia), cosa que pot repercutir en un estat de cansament i/o en l'aparició d'infeccions.

en myelosuppression, bone marrow suppression *es* mielosupresión *fr* myélosuppression

miopatia *f*

Malaltia que afecta els músculs, normalment com a conseqüència d'una altra afecció (alteracions metabòliques o intoxicacions). La miopatia pot resultar dels efectes tòxics de l'AZT o bé ser conseqüència de la mateixa infecció per l'HIV.

en myopathy *es* miopatia *fr* myopathie

MIP-1

Sigla de l'anglès *Macrophage Inflammatory Protein-1*. Quimiocina que s'uneix als coreceptors CCR5 i que interfereix la fusió de l'HIV amb cèl·lules CD4 no infectades. N'hi ha de dos tipus, alfa i beta. Vegeu també **quimiocina**.

mitocondri *m*

Òrgan del citoplasma cel·lular, de forma rodona o allargada, important per a la producció d'energia (catabolisme). La seva activitat metabòlica, però, és molt variada: cicle de Krebs, oxidació dels àcids grassos, fosforilació oxidativa, cadena respiratòria. Actualment se n'estudia el paper pel que fa a l'acidosi làctica (toxicitat mitocondrial) i, en

conseqüència, la lipodistròfia en persones HIV+.

en mitochondrion *es* mitocondria *fr* mitochondrie

mitosi *f*

Procés de divisió cel·lular, en el qual el cromosoma es desdobra de manera que les cèl·lules resultants tenen, en el mateix nombre, els mateixos cromosomes que la cèl·lula d'origen.

en mitosis *es* mitosis *fr* mitose

moll de l'os *m*

Substància tova que es troba a la part interior dels ossos que, a més d'altres funcions, presideix la formació de les cèl·lules de la sang, entre les quals, evidentment, els leucòcits i els limfòcits.

en medulla, marrow *es* tuétano *fr* moelle des os

mol·lusc contagiós *m*

Afecció de la pell caracteritzada per la formació de petits tumors cutanis tous i rodons. De caràcter infecció, és causada per un virus de grans dimensions. Afecta principalment la cara i el tronc.

en molluscum contagiosum *es* molusco contagioso *fr* molluscum

monòcit *m*

Leucòcit mononuclear, que també s'anomena leucòcit gran, amb un protoplasma abundant i un nucli amb forma de ronyó. Té una gran activitat fagocítica i també es troba als ganglis limfàtics, al moll de l'os, etc.

en monocyte *es* monocito *fr* monocyte

monoteràpia *f*

Teràpia antiretroviral basada en l'administració d'un sol fàrmac. Als inicis del tractament de l'epidèmia, la monoteràpia amb AZT era usual, si bé actualment s'ha estès de manera generalitzada l'ús de teràpies combinades. Actualment la monoteràpia es dona en situacions especials per tal de mantenir una mínima pressió contra l'HIV, si bé això comporta el risc de creació de resistència al fàrmac en qüestió.

en monotherapy *es* monoterapia
fr monothérapie

mort *f*

Cessament definitiu de la vida.
en death *es* muerte *fr* mort

mort cerebral *f*

Estat d'aturada irreversible de les funcions cerebrals, amb absència de respiració espontània, conservació de la funció cardiocirculatòria i traçat pla d'encefalogrames. El malalt pot ser mantingut en estat de vida artificial mitjançant l'aplicació de la respiració automàtica i l'administració de líquids intravenosos. És en aquest estat que hom pot procedir a l'extracció d'òrgans per a un eventual trasplantament. També s'anomena coma irreversible.

en brain death *es* muerte cerebral
fr mort cérébrale, coma dépassé

mosques volants *f pl*

Taques o punts negres que es mouen i apareixen en el camp visual, conseqüència de la retinitis per CMV. Aquestes taques són causades

per elements del cos vitri que projecten la seva ombra sobre la retina.

en floaters *es* moscas volantes
fr mouches volantes

moxa *f*

Massa de fulles d'artemisia o altre material combustible per ser cremat en la pràctica de la moxibustió. Vegeu **moxibustió**.

en moxa *es* moxa *fr* moxa

moxibustió *f*

Pràctica de la medicina tradicional xinesa consistent en la crema de moxa sobre determinats punts concrets de la pell per aconseguir-ne una estimulació, similar o superior a la de l'acupuntura quan es practica juntament amb aquesta, per guarir el dolor o amb finalitats terapèutiques. També se'n diu moxa.

en moxibustion *es* moxibustión
fr moxibustion

MTS

Sigla de malaltia de transmissió sexual.

en STD *es* ETS *fr* MST

mucosa *f*

Membrana que cobreix l'interior dels òrgans buits que comuniquen amb l'exterior, com ara els teixits del tracte digestiu, de l'aparell urinari, reproductiu, etc., tret de les orelles.

en mucous membrane, mucosa
es mucosa *fr* muqueuse

multicèntric *adj*

Dit de l'estudi o assaig clínic en el qual prenen part diversos centres hospitalaris. Vegeu també **estudi multicèntric**.

en multicentered *es* multicéntrico
fr multicentrique

mutació f

Alteració, canvi, pèrdua o guany en l'estructura del material genètic d'una cèl·lula o d'un virus com l'HIV. Les mutacions es produeixen bé espontàniament, per errors comesos en el procés de reproducció, bé per factors de l'entorn, com pot ser la pressió de determinats fàrmacs. Cada mutació o suma de mutacions genètiques de l'HIV n'alteren la sensibilitat a l'acció dels fàrmacs ART, i equivalen a la creació de resistències als medicaments (vegeu **resistència**). Algunes d'aquestes alteracions en l'estructura genètica de l'HIV poden ser reversibles, i també heretables, per la qual cosa el comportament fenotípic de l'HIV també es veu alterat.

en mutation *es* mutación *fr* mutation

mutació primària f

Mutació de l'HIV que afecta el tipus d'unió del fàrmac ART al seu objectiu viral, la qual cosa fa necessari un augment de la quantitat de fàrmac per a la inhibició de l'enzim en qüestió.

en primary mutation *es* mutación primaria *fr* mutation primaire

mutació secundària f

Mutació que modula la resistència i la capacitat replicativa del virus que ja ha desenvolupat alguna resistència primària. Es pot tractar sovint de virus no sotmesos a pressió farmacològica.

en secondary mutation *es* mutación secundaria *fr* mutation secondaire

Myambutol

Nom comercial amb què és conegut l'etambutol, medicament antibiòtic d'acció micobacteriana, per al tractament tant del MAC com de la tuberculosi.

N n

---

naïf *adj*

(del francès naïf) Persona infectada per l'HIV que encara no ha iniciat cap tractament antiviral. *Pacient naïf*.
en naive *es* naive *fr* naïf

nef *m*

Proteïna reguladora de l'HIV si bé se'n desconeix exactament la funció. L'HIV sense nef té menys capacitat infecciosa.
en nef *es* nef *fr* nef

nefritic -a *adj*

Relatiu o pertanyent al ronyó o a una patologia que afecti el ronyó. També se'n pot dir renal.
en nephritic *es* nefrítico *fr* néphrétique

nefritis *f*

Malaltia dels ronyons caracteritzada per inflamació i dolor.
en nephritis *es* nefritis *fr* néphrite

nefro-

Forma prefixada que significa ronyó o relatiu al ronyó.

nefrolitiasi *f*

veg. **litiasi** i **litiasi renal**.
en renal calculi *es* nefrolitiasis
fr lithiase rénale

nefropatia *f*

Nom genèric amb què hom denomina les afeccions renals.
en nephropathy *es* nefropatia
fr néphropathie

negativització *f*

Seroconversió consistent a passar de

seroestat positiu a negatiu atesa l'eradicació de l'HIV, és a dir, dels seus antígens i anticossos a la sang, per bé que l'HIV pot romandre en estat de latència en altres reservoris.

es negativización *fr* négativisation

negativitzar *v tr*

Procés en el qual l'HIV és controlat pel sistema immunològic de forma permanent, de manera que a la sang no es detecten antígens de l'HIV ni anticossos amb les proves diagnòstiques actuals. Fins ara només s'han donat alguns casos puntuals de negativització de l'HIV en infants.

nelfinavir *m*

Inhibidor de la proteasa produït per Roche i comercialitzat amb el nom de Viracept. La seva abreviatura comuna és NFV.

en nelfinavir *es* nelfinavir *fr* nelfinavir

neoplàsia *f*

Formació anormal d'un nou teixit de tipus tumoral, benigne o maligne, que s'anomena neoplasma.

en neoplasia *es* neoplasia *fr* néoplasme

nervi *m*

Cadascuna de les estructures en forma de cordó, blanquinós i generalment cilíndric, que posen en relació els centres nerviosos o ganglis perifèrics amb les diferents parts del cos i serveixen per transmetre els im-

pulsos elèctrics o les sensacions.

en nerve *es* nervio *fr* nerf

neuràlgia *f*

Dolor que afecta un o més nervis sensitius perifèrics (distals).

en neuralgia *es* neuralgia *fr* névralgie

neuro-

Forma prefixada que significa nervi, relacionat amb els nervis o amb el sistema nerviós.

neurologia *f*

Branca de la medicina que s'ocupa de l'anatomia, de la fisiologia i de les patologies que afecten el sistema nerviós.

en neurology *es* neurología *fr* neurologie

neurològic *-a adj*

Relacionat o pertanyent a la neurologia, a les neurones i al sistema nerviós.

en neurologic *es* neurológico *fr* neurologique

neurona *f*

Cèl·lula pròpia del teixit nerviós, que actua en la transmissió de senyals elèctrics des del cervell per mitjà del teixit nerviós.

en neuron *es* neurona *fr* neurone

neuropatia *f*

Denominació genèrica amb què hom es refereix a les malalties que afecten el sistema nerviós.

en neuropathy *es* neuropatía *fr* neuropathie

neuropatia perifèrica *f*

Alteració degenerativa dels nervis perifèrics. També s'anomena poli-neuropatia. Vegeu **polineuropatia**.

en peripheral neuropathy *es* neuro-

patía periférica *fr* neuropathie périphérique

neutròfil *m*

Leucòcit que presenta granulacions citoplasmàtiques. Els neutròfils representen entre el 40 i el 75% dels leucòcits circulants, tenen una vida mitjana de 9 a 13 dies, i es caracteritzen per la lobulació del nucli. Actuen especialment davant les infeccions bacterianes.

en neutrophil *es* neutrófilo *fr* neutrophile

neutropènia *f*

Deficiència o mancança de cèl·lules neutròfiles. Atès que els leucòcits també són considerats un tipus de neutròfils, de la neutropènia també se'n pot dir leucopènia.

en neutropenia *es* neutropenia *fr* neutropénie

nevirapina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid, comercialitzat amb el nom de Viramune i produït per Boehringer-Ingelheim. La seva abreviatura comuna és NVP.

en nevirapina *es* nevirapina *fr* névirapine

NFV

Abreviatura comuna del nelfinavir.

Vegeu **nelfinavir**.

nivell de detecció *m*

Nivell a partir del qual la presència més gran d'HIV a la sang fa que aquest sigui detectable amb els mètodes de càrrega viral. Segons els mètodes emprats, el nivell de detecció varia en el nombre de còpies d'HIV per m3 de sang, que pot ser

de 200, 100, 80, 50, com a nivell més estàndard, però que pot arribar fins a 5 còpies per m³ amb tècniques ultrasensibles.

en limit of quantification, limit of detection *es* nivel de detección

fr seuil de détection

nivell hemàtic *m*

Grau de presència o concentració d'una substància a la sang, especialment quan ens referim a un medicament ART. Vegeu també **Cmàx.**, **Cmín.** i **AUC.**

en plasma concentration, concentration drug *es* nivel plasmático

fr concentration plasmatique

nivell plasmàtic *m*

veg. **nivell hemàtic.**

NK

Sigla de l'anglès *Natural Killer*. Cèl·lula assassina natural. Quan té receptor T es tracta d'un limfòcit T NK. Vegeu també **cèl·lula NK.**

NNRTI

Sigla de l'anglès *Non Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitor*. Vegeu **no nucleòsid.**

en NNRTI *es* NNRTI *fr* INNTI,

no nucleòsid *adj*

Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb intervenció sobre les estructures no nucleòsides de l'RNA viral per evitar-ne la transcripció en DNA.

en non-nucleoside inhibitor *es* no nucleósido *fr* non nucléoside

noncompliant* *m* i *f*

Persona afectada per l'HIV que no manté una bona adhesió al tracta-

ment, o que no és capaç de seguir-lo acuradament tal com se li ha prescrit.

Norvir

Nom comercial amb què és produït i distribuït pels laboratoris Abbott el ritonavir, inhibidor de la proteasa. La seva abreviatura comuna és RTV.

NRTI

Sigla de l'anglès *Nucleoside Reverse Transcriptase Inhibitor*. Vegeu **nucleòsid.**

nucleocàpsida *f*

Part interior del *core* o nucli de l'HIV.

en nucleocapsid *es* nucleocápside

fr nucléocapside

nucleòsid *m*

Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb intervenció sobre les estructures nucleòsides de l'RNA viral per evitar-ne la conversió en DNA.

en nucleoside *es* nucleósido *fr* nucléoside

nucleòsid *m*

Estructura molecular composta per una pentosa o 'sucre' (ribosa en el cas de l'RNA o desoxiribosa en el del DNA) i una base purínica. Aquestes unitats moleculars constitueixen blocs d'RNA o de DNA. Amb l'addició d'un grup fosfat a la seva estructura passen a ser nucleòtids.

en nucleoside *es* nucleósido *fr* nucléoside

nucleòtid *m*

Estructura molecular composta per

un nucleòsid amb l'addició d'un grup fosfat.

en nucleotide *es*nucleótido *fr*nucléotide

nucleòtid *m*

Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb interven-

ció sobre els nucleòtids de l'RNA viral per evitar-ne la conversió en DNA.

en nucleotide *es*nucleótido *fr*nucléotide

NVP

Abreviatura comuna de nevirapina. Vegeu **nevirapina**.

O o

---

ocular *adj*

Relatiu o pertanyent a l'ull.

en ocular *es* ocular *fr* oculaire

oftalmòleg -òloga *m i f*

Metge especialista en oftalmologia, en l'estudi i tractament de les afecions de l'ull.

en ophtalmologist *es* oftalmólogo
fr ophtalmogiste

oligoelement *m*

Element químic present en l'organisme en quantitats ínfimes (menys de l'1% de la massa corporal), però indispensable per al seu bon funcionament i el metabolisme. Els oligoelements s'adquireixen per la ingesta d'aliments, ja que el cos no els sintetitza. En persones que han desenvolupat sida, o en tractament ART, es poden produir mancances importants d'alguns oligoelements, per exemple del potassi o del ferro, que cal compensar. Els principals oligoelements són el bor, el clor, el cobalt, el coure, el crom, el fluor, el ferro, el iode, el magnesi, el seleni, el níquel, el potassi, el zinc, etc.

en trace element *es* oligoelemento
fr oligoélément

ONG

Sigla d'organització no governamental. Les associacions de lluita contra la sida són organitzacions sense afany de lucre i de tipus no governamental.

en NGO *es* ONG *fr* ONG

ONT

Sigla d'Organización Nacional de Transplantes, organisme oficial autònom que actua en tot el territori espanyol com a coordinador de la disponibilitat d'òrgans entre els diferents hospitals i les llistes de pacients en espera, i també com a establidor del consens mèdic per a cada tipus de trasplantaments (criteris d'inclusió i exclusió, protocols, etc.).

ONUSIDA

Organisme internacional dependent de l'ONU, encarregat d'estudiar l'impacte, les causes i les mesures que cal prendre en relació amb la sida arreu del món. També se sol emprar la sigla anglesa UNAIDS.

en UNAIDS *es* ONUSIDA

fr ONUSIDA

opció terapèutica *f*

Cadascuna de les possibilitats de teràpia antiretroviral basada en un fàrmac o una combinació de fàrmacs (teràpia combinada), als quals hom pot recórrer per mantenir la supressió viral de l'HIV en el plasma, i davant la qual el virus es mostra sensible i no ha creat resistències.

en therapeutic option, drug option
es opción terapéutica

fr option thérapeutique

oral *adj*

Relatiu o pertanyent a la boca. *Medicament per via oral.*

en oral es oral fr oral

orientació sexual *f*

Atracció d'una persona per una altra del mateix o de diferent sexe per a la satisfacció del seu desig sexual (libido) i per establir-hi una relació afectiva, i que en determina la personalitat. L'orientació sexual pot ser de tipus homosexual, heterosexual o bisexual. L'orientació sexual no constitueix cap factor de risc de contraure la sida.

en sexual orientation es orientación sexual fr orientation sexuelle

-osi

Sufix que significa impulsió, formació, procés i que en medicina equival a patologia.

osteoporosi *f*

Malaltia que afecta els ossos, que es caracteritza per una pèrdua de la massa òssia, cosa que indueix a fragilitat i risc de fractures. Actual-

ment és un dels efectes col·laterals que s'esdevenen com a conseqüència d'un tractament antiretroviral perllongat, sense que se'n puguin precisar les causes o agents concrets.

en osteoporosis es osteoporosis fr ostéoporse

OT

Sigla corresponent a la locució anglesa *On Treatment* (en tractament).

Vegeu **tractament**.

oxidació *f*

Procés químic pel qual un element exposat a l'oxigen és transformat o metabolitzat per generar energia. En l'oxidació es produeix una pèrdua d'electrons que són guanyats per un altre element anomenat oxidant. La presència d'electrons lliures i altres oxidants poden malmetre algunes parts de la cèl·lula (per exemple, la membrana) i interferir en el bon funcionament dels sistemes reguladors.

en oxidation es oxidación fr oxydation

P p

---

p24

Proteïna estructural de la càpsida de l'HIV.

palla *f*

Estimulació manual de l'òrgan genital d'un mateix o d'una parella per a la consecució de l'orgasme sense coït. Vegeu **masturbació**.

en hand job *es* paja *fr* branlette

pancreatitis *f*

Inflamació del pàncrees, que es detecta amb un augment considerable d'amilases a la sang. És un dels possibles efectes col·laterals del ddI.

en pancreatitis *es* pancreatitis *fr* pancréatite

pàncrees *m*

Òrgan annex al duodè (en el tracte digestiu), de forma allargada i emplaçat darrere de l'estómac, encarregat de la secreció d'enzims afavoridors del metabolisme, com ara l'amilasa o la insulina.

en pancreas *es* páncreas *fr* pancréas

pandèmia *f*

Epidèmia que afecta un gran nombre de població i que s'estén per diversos països, territoris o continents sense limitació geogràfica, com és el cas de la sida.

en pandemic *es* pandemia *fr* pandémie

papil·lomavirus *m*

Tipus de virus que causa papil·lomes o berrugues.

en human papillomavirus (HPV)

es papilomavirus *fr* papillomavirus

paracetamol *m*

Medicament analgèsic i antipirètic. No provoca irritació gàstrica, a diferència de l'àcid acetilsalicílic o aspirina.

en paracetamol *es* paracetamol *fr* paracétamol

parenteral *adj*

Que no utilitza la via digestiva (o entèrica). La nutrició parenteral habitualment es realitza per via intravenosa.

en parenteral *es* parenteral *fr* parentéral

parestèsia *f*

Sensació anormal, com ara pessigolles o adormiment de les extremitats. La parestèsia és sovint un símptoma d'una neuropatia perifèrica.

en paresthesia *es* parestesia *fr* paresthésie

paritari –ària *adj*

Relació que s'estableix entre dues o més persones que parteix d'una situació en condicions d'igualtat. Especialment, en el cas de persones HIV+, l'assistència o el consell paritari és el que s'estableix entre persones seropositives, fet que afavoreix la comprensibilitat, l'acostament i la sinceritat a l'hora d'abordar determinades problemàtiques relacio-

nades amb l'HIV.

es paritario fr paritaire

pastilla f

Forma farmacèutica sòlida que hom pren per la boca. Es diferencia de les càpsules pel fet que el principi actiu i els excipients constitueixen un mateix conglomerat sense cap cobertura plàstica, i sense que hagi estat sotmès a pressió (comprimit).

en tablet es pastilla fr pastille

patogen -ògena adj

Dit de l'element nociu o que provoca una malaltia. Pot ser un material, una substància o un microorganisme.

en pathogen es patògeno fr pathogène

patogènesi f

Procés de desenvolupament d'una malaltia. Coneixement de les causes o condicions que hi intervenen.

en pathogenesis es patogénesis fr pathogénie

patologia f

Branca científica que té com a objectiu l'estudi de les malalties i els efectes que comporten. Malaltia.

en pathology es patología fr pathologie

pautes de tractament f pl

Criteris aconsellats per al tractament antiretroviral pel que fa al tipus de teràpia que cal seguir (especialment la combinació d'inhibidor NRTI, NNRTI i IP), segons el pronòstic o progressió a sida que presenti la persona infectada. Vegeu **guidelines**.

guidelines.

en guidelines, es guías de tratamiento

PCP

Sigla corresponent a *Pneumocystis carinii pneumonia*, habitualment utilitzada per referir-se a les pneumònies en persones HIV+.

PCR

Sigla corresponent a *polymerase chain reaction*, test de la reacció en cadena de la polimerasa. Prova que s'utilitza per mesurar la càrrega viral a la sang.

pedra f

Forma col·loquial de referir-se a un càlcul. La seva formació pot ser un efecte col·lateral d'alguns medicaments, especialment en el cas de l'indinavir que en provoca la formació al ronyó. Vegeu **càlcul**.

en stone es piedra fr pierre

penetració f

Moviment pel qual un cos (habitualment el penis) s'introdueix en l'interior d'una altra cavitat o organisme. Acte sexual o coit.

en penetrate es penetración fr pénétration

penetració f

En el procés de replicació de l'HIV, estadi en què el virus s'acobra a la membrana cel·lular CD4, per tal de penetrar i abocar-hi el seu contingut d'RNA. Vegeu també **fusió**.

en attachment, entry es fusión fr pénétration

penis m

Òrgan genital masculí, que en erecció serveix per a la realització d'un coit i la consecució de plaer sexual. També s'anomena fal·lus.

en penis es pene fr pénis

pensió *f*

Quantitat que hom cobra periòdicament de l'Estat o d'una institució o organisme, pel fet d'haver prestat uns serveis, o determinada per la mort d'un familiar o per una disminució física o psíquica.

en pension *es* pensión *fr* pension

pensió contributiva *f*

Quantitat que hom cobra periòdicament de l'Estat o d'una institució o organisme després d'uns anys de cotització i que es calcula a partir dels anys i de l'import d'aquesta cotització. Per a l'accés a una pensió contributiva cal un mínim d'anys de cotització.

es pensión contributiva

pensió no contributiva *f*

Quantitat que hom cobra periòdicament de l'Estat sense que hi hagi hagut un mínim d'anys ni d'imports cotitzats prèviament. S'atorga per raons d'incapacitat laboral de la persona o per raons físiques o psíquiques produïdes per una malaltia. L'import és sempre el mateix per a tothom que s'hi acull. Moltes persones HIV+ han de subsistir amb una pensió no contributiva.

es pensión no contributiva

penta *f*

Forma col·loquial de referir-se a la pentamidina. Vegeu **pentamidina**.

pentafusida *f*

Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, més conegut com a T-20. És produït per Trimeris Inc. Vegeu **T-20**.

en pentafuside *es* pentafusida

fr pentafuside

pentamidina *f*

Medicament antibiòtic que s'administra com a aerosol en la profilaxi de la PCP, o bé per via intravenosa en el tractament de les pneumònies per PCP.

en pentamidine *es* pentamidina

fr pentamidine

PEP

Sigla de la locució anglesa *Post Exposure Prophylaxis*. Vegeu **profilaxi de postexposició**.

percentatge de CD4 *m*

Relació percentual entre el nombre de CD4 i el nombre total de limfòcits. En persones seronegatives habitualment se situa al voltant del 40%, mentre que en persones afectades per l'HIV sovint és situat per sota del 20%. Darrerament, moltes persones HIV+, amb l'estabilització de la seva situació, han tornat a assolir percentatges superiors al 20% com a senyal de la seva recuperació immunològica. Per al coneixement de l'evolució de les defenses és més fiable el seguiment del percentatge de CD4 i del quocient CD4/CD8 que no pas el nombre absolut de CD4 que s'obté amb els recomptes limfocitaris.

en CD4 percent *es* porcentaje de T4

fr pourcentage de T4

perfusió *f*

Infusió, per diferenciació d'injecció.

Vegeu **infusió**.

peri-

Forma prefixada que significa al voltant de, a prop de, que circumscriu una zona.

perianal *adj*

Dit de la zona propera a l'anus o que l'envolta. Situat en l'àrea propera a l'anus o que l'afecta.

en perianal *es* perianal *fr* péri-anal

període de latència *m*

Període asimptomàtic en els primers anys de la infecció per l'HIV. El període de latència, posterior a la primoinfecció i la infecció aguda, es caracteritza per una càrrega viral baixa i uns bons nivells de CD4 però que gradualment evolucionen de manera correlativament inversa fins que l'organisme no té prou capacitat de reposar els CD4 que l'HIV destrueix.

en latency period *es* período de latencia *fr* période de latence

període finestra *m*

Temps que ha de transcórrer entre la possible pràctica de risc d'infecció per l'HIV i la realització de la prova de detecció d'anticossos per tal que aquests puguin ser detectats, en el cas que el cos n'hagi hagut de produir per haver tingut lloc la infecció per l'HIV. El període finestra comprèn de 2 a 3 mesos.

es período ventana

petó *m*

Manifestació afectiva consistent a tocar una altra persona amb els llavis en alguna part del seu cos (galta, boca, etc.), sovint també assimilada a les relacions sexuals. Els petons no són una pràctica de risc de transmissió de l'HIV, llevat que hi hagi lesions sagnants.

en kiss *es* beso *fr* baiser

PI

Sigla corresponent a l'anglès *Protease Inhibitor*, equivalent a inhibidor de la proteasa o IP. Vegeu **inhibidor de la proteasa**.

en PI *es* IP *fr* antiprotéase

pirimetamina *f*

Medicament antiprotozoari que s'administra per via oral en el tractament de la toxoplasmosi, juntament amb sulfadiazina. També és conegut pel seu nom comercial Daraprim. És produït per Wellcome.

en pyrimethamine *es* pirimetamina *fr* pyriméthamine

PIX

Sigla de Programa d'intercanvi de xeringues, que s'efectua com a prevenció de la transmissió de l'HIV en persones UDVI.

PK

Sigla corresponent a l'anglès *pharmacokinetics*. Vegeu **farmacocinètica**.

placa *f*

Terme col·loquial amb què hom es refereix també a una radiografia.

placebo *m*

Substància neutra que no produeix cap efecte en l'organisme i que tanmateix s'administra, com si fos un medicament, en la realització d'estudis comparatius de nous fàrmacs.

en placebo *es* placebo *fr* placebo

Plan Nacional del Sida

Organisme dependent del Ministeri de Sanitat i Consum encarregat d'impulsar i coordinar les accions relatives a la lluita i prevenció de la sida a l'Estat espanyol.

planta medicinal *f*

Qualsevol planta que en una o més de les seves parts conté substàncies que hom pot fer servir amb finalitats terapèutiques. Vegeu també **droga vegetal**.

en medicinal plant *es* planta medicinal *fr* plante médicinale

plaqueta *f*

Cèl·lula de la sang que no té nucli i que intervé principalment en els processos de coagulació de la sang quan es produeix un tall o una ferida. També s'anomena trombòcit.

en platelet *es* plaqueta *fr* plaquette

plaquetopènia *f*

Manca de plaquetes a la sang. També se'n diu trombopènia. Vegeu **trombopènia**.

en thrombocytopenia *es* plaquetopenia *fr* thrombocytopénie

plasma *m*

Part líquida, habitualment de la sang sense coagular, un cop se'n separen els elements cel·lulars (leucòcits, plaquetes, etc.). També se'n diu plasma sanguini. Està integrat en un 90% per aigua i la resta per lípids (greixos), electròlits, glúcids i nitrogen. Actua com a mitjà de transport de substàncies nutritives, de les vitamines, de les hormones, dels anticossos, i també d'elements patògens i dels medicaments per combatre'ls.

en plasma *es* plasma *fr* plasma

plasmàtic *-a adj*

Relatiu o pertanyent al plasma. Plasmic.

en plasmatic, plasmic *es* plasmático *fr* plasmatique

plàsmic *-a adj*

veg. **plasmàtic**.

PML

Sigla de l'anglès corresponent a *Progressive Multifocal Leukoencephalopathy*. Vegeu leucoencefalopatia multifocal progressiva

Pneumocystis carinii*

Nom científic dels protozous que provoquen pneumònia, i que afecten especialment les persones seropositives immunodeprimides.

pneumònia *f*

Inflamació pulmonar aguda produïda per un agent infecció i caracteritzada per l'ocupació dels alvèols per un exsudat que es consolida i dona al pulmó una consistència semblant a la del fetge. En malalts de sida la pneumònia és una de les infeccions definitòries, sovint produïda per *Pneumocystis carinii*.

en pneumonia *es* neumonía *fr* pneumonie

PNU-140690

Tipranavir. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en experimentació. És produït per Pharmacia & Upjohn.

polimerasa *f*

Enzim catalitzador de la síntesi del DNA o de l'RNA.

en polymerase *es* polimerasa *fr* polymérase

polimorfisme *m*

Cadascuna, o el conjunt, de les variacions que presenta l'HIV com a conseqüència de mutacions secundàries experimentades en la seva estructura genètica, que li confereixen

resistència als fàrmacs ART. Vegeu també **mutació primària** i **mutació secundària**.

en polymorphism *es* polimorfismo
fr pléomorphisme

polineuropatia *f*

Afectació generalment simètrica de diversos nervis perifèrics que sovint es manifesta per la pèrdua de la capacitat sensitiva de les extremitats (mans, peus i cames, segons el grau), acompanyada d'una pèrdua de reflexos osteotendinosos i un dèficit motor distal. La polineuropatia pot ser conseqüència de la infecció per l'HIV, però també pot ser un efecte col·lateral d'alguns medicaments antiretrovirals (per exemple, el DDC, DDI, D4T, ritonavir...).

en polyneuropathy *es* polineuropatía *fr* polyneuropathie

polla *f*

Terme col·loquial per referir-se al penis. Vegeu **penis**.

en cock *es* polla *fr* bite

portador –a *m* i *f*

Persona seropositiva o malalta de sida, tant simptomàtica com asintomàtica, i per tant susceptible de transmetre l'HIV en pràctiques de risc.

en carrier *es* portador *fr* porteur

posologia *f*

Manera d'administrar o d'aplicar un medicament, amb expressió de les instruccions i dosis.

en posology *es* posología *fr* posologie

potassi *m*

Element químic que té una gran importància en el metabolisme hu-

mà. Tot i que no se'l troba en els teixits orgànics, és rellevant per a la regulació del sistema nerviós, de l'acció de la musculatura llisa o de la respiració. La seva mancança o excés pot afectar el bon funcionament d'òrgans majors, com el cor. En persones en estat de sida avançada es dona la circumstància de manques importants de potassi que cal suplir amb l'administració d'un medicament. Un augment anormal pot ser indicatiu d'un mal funcionament renal.

en potassium *es* potasio *fr* potassium

PPAS

Sigla de Programa per a la Prevenció i l'Assistència de la Sida, dependent del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya. Organisme impulsor i coordinador de les actuacions contra la sida dutes a terme des d'aquest Departament en l'àmbit sanitari a Catalunya.

pràctica de risc *f*

Pràctica o conducta a partir de la qual es pot produir la infecció per l'HIV, en transmissió horitzontal, com ara l'ús de drogues per via intravenosa, les relacions sexuals desprotegides i l'infantament, en què es pot produir contacte amb sang o altres fluids corporals (semen i secrecions vaginals) infectats.

en risk behaviour *es* práctica de riesgo *fr* pratique à risque

pravastatina *f*

Medicament que s'utilitza per reduir les concentracions de colesterol

LDL (dolent), de colesterol total i de triglicèrids, i fer augmentar les de colesterol HDL (bo).

en pravastatin *es* pravastatina *fr* pravastatine

Pregària interreligiosa sobre la sida

Trobada de caràcter ecumènic que se celebra a Barcelona, a les vigílies de la commemoració del dia 1 de desembre, Dia Mundial de la Sida, com a acte de manifestació espiritual i religiosa. La Pregària interreligiosa ha estat impulsada fins al 1999 per la Fundació Dimensió Sida.

preservatiu m

Funda de goma (làtex) amb què es cobreix l'òrgan genital (habitualment el masculí, si bé també pot ser el femení), per tal de prevenir malalties de transmissió sexual, la sida o bé evitar l'embaràs. Col·loquialment també s'anomena condó, de l'anglès *condom*.

en condom *es* preservativo *fr* préservatif

pressió arterial f

Pressió que la sang efectua sobre les artèries per on circula, que depèn de l'impuls dels batecs del cor, de l'elasticitat de les parets arterials i del volum de la sang, i resistència que es poden produir per l'acumulació de greixos, etc. Els valors de referència varien segons l'edat, el sexe, el moment, etc. També se'n diu tensió arterial o pressió sanguínia. L'alteració de les màximes de pressió pot suposar problemes cardiovasculars.

en blood pressure *es* presión arterial

fr pression artérielle

pretractat -ada adj

Dit de la persona que abans d'iniciar una teràpia antiretroviral ja ha seguit un o diversos tractaments del mateix tipus, si bé amb altres opcions terapèutiques diferents.

en treatment-experienced *es* pretractado *fr* patient traité

prevalença f

Terme adoptat per l'OMS el 1966 per indicar la proporció d'afectats d'una determinada malaltia per cada 1.000 habitants d'una àrea geogràfica o social, en un període de temps determinat. La prevalença també s'expressa en nombres absoluts i no percentuals. En el seguiment epidemiològic de la sida, la prevalença es pot referir a grups poblacionals determinats (abans anomenats grups de risc) o bé al nombre de proves de detecció d'anticossos de l'HIV efectuats en un any.

en prevalence *es* prevalencia *fr* prévalence

prevenció f

Activitat o mesura que procura evitar l'aparició d'alteracions en la salut, o bé que s'estenguin afeccions de caràcter epidemiològic com la sida.

en prevention *es* prevención *fr* prévention

prevenció primària f

Activitat o mesura encaminada a prevenir una infecció o reduir la incidència de la malaltia en els seus inicis. També se'n diu profilaxi primària.

en primary prevention *es* prevención primaria *fr* prévention primaire

prevenció secundària *f*

Activitat o mesura encaminada a reduir la prevalença d'una infecció (en epidemiologia) o la recurrència i efectes d'aquesta un cop s'ha produït. També se'n diu profilaxi secundària.

en secondary prevention *es* prevención secundaria *fr* prévention secondaire

prevenció terciària *f*

En epidemiologia, activitat o mesura encaminada a reduir el nombre i l'impacte de complicacions i seqüeles d'una infecció.

en tertiary prevention *es* prevención terciaria *fr* prévention tertiaire

primera línia de tractament *f*

Primer tipus de teràpia antiretroviral que es proposa a un pacient naïf. Una primera línia de tractament adequada és important per evitar l'aparició de resistències encreuades, que podrien comprometre opcions futures de tractament.

en first-line treatment, first-line regimen *es* primera línea de tratamiento *fr* traitement de première instance

primoinfecció *f*

Infecció per l'HIV que té lloc per primera vegada. Primer període en què es produeix un gran augment de la càrrega viral però també una ràpida resposta del sistema immunitari. No sol perllongar-se gaire i la simptomatologia és similar a la d'un estat gripal.

en primary HIV infection *es* primoinfección *fr* primo-infection

principi actiu *m*

Substància present en la composició d'un fàrmac que li confereix les propietats medicamentoses, diferent de l'excipient.

en active principle *es* principio activo *fr* principe actif

PRO-542

Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular. És produït per Progenics Pharmaceuticals.

profàrmac *m*

Compost que s'administra quan és inactiu i que un cop dins de l'organisme, mitjançant un procés metabòlic, es converteix en un altre medicament actiu.

en prodrug *es* profármaco *fr* promédicament

profilàctic *-a adj*

Dit del medicament, acció o teràpia destinats a prevenir una malaltia. Relatiu o pertanyent a la profilaxi.

en prophylactic *es* profiláctico *fr* prophylactique

profilaxi *f*

Tractament preventiu d'una malaltia.

en prophylaxis *es* profilaxis *fr* prophylaxie

profilaxi de postexposició *f*

Tractament antiretroviral consistent en una combinació de 3 o més fàrmacs que s'administra a una persona abans de les 24 hores posteriors a la possible exposició a l'HIV, per tal de prevenir-ne la infecció, independentment de tenir constàn-

cia fefaent o no d'haver-se produït. Aquest tractament es pot perllongar un o diversos mesos. Habitualment es coneix per les sigles angleses PEP.

en post-exposure prophylaxis *es* profilaxis de postexposició *fr* traitement prophylactique de postexposition

profilaxi primària *f*

veg. **prevenció primària**.

en primary prophylaxis *es* profilaxis primària *fr* prophylaxie primaire

profilaxi secundària *f*

veg. **prevenció secundària**.

en secondary prophylaxis *es* profilaxis secundària *fr* prophylaxie secondaire

prognosi *f*

Previsió de la durada, evolució i desenllaç d'una malaltia, que fa un metge a partir de resultats, exploracions i proves diagnòstiques. Acció de fer el pronòstic d'una malaltia. Més habitualment se'n diu pronòstic.

en prognosis *es* prognosis
fr pronostic

progrèssió a sida *f*

Desenvolupament de la infecció per l'HIV cap a una situació de sida declarada.

en progression to AIDS *es* progrèssió a sida *fr* progression vers le sida

promotor *m*

En un assaig clínic, figura, que pot ser una persona o una entitat o empresa, la qual impulsa i sosté la realització de l'estudi i se'n responsabi-

litza davant l'Administració i per a eventuais problemes o efectes adversos que es produeixen en els pacients participants.

en sponsor *es* promotor *fr* promoteur

pronòstic *m*

Apreciació efectuada sobre la durada, evolució, desenllaç o conseqüències d'una malaltia en el futur, a partir de dades objectivables obtingudes de resultats, exploracions i proves diagnòstiques. També se'n diu prognosi. *Reservar-se el pronòstic*. *Pronòstic greu o lleu*.

en prognosis *es* pronóstico *fr* pronostic

proteasa *f*

Enzim que actua com a tisora i que talla les cadenes llargues de proteïnes després de la duplicació del DNA viral en el nucli de la cèl·lula CD4. D'aquesta acció, en resulten segments curts que es tradueixen en RNA viral i que formen nous virions.

en protease *es* proteasa *fr* protéase

proteïna *f*

Molècula orgànica gran, constituïda d'aminoàcids, essencial per a qualsevol tipus de vida, que en l'organisme humà desenvolupa diverses funcions: plàstica (constitueix un 80% del pes sec de les cèl·lules), energètica, de defensa (els anticossos són proteïnes), bioreguladora (els enzims són proteïnes), de transport, reguladora del pH, control genètic, i hemostàtica.

en protein *es* proteína *fr* protéine

protocol *m*

Document en què es fan constar de manera detallada les pautes terapèutiques, els criteris d'inclusió/exclusió, la metodologia, els objectius, els sistemes avaluatius, etc., per a l'estudi del tractament d'una patologia o d'un assaig clínic.

en protocol *es* protocolo *fr* protocole

protocol *m*

Assaig clínic d'un medicament anti-retroviral, al qual poden accedir un nombre limitat de seropositius. Vegeu **assaig clínic**.

protozous *m pl*

Microorganismes unicel·lulars dels quals hi ha més de 50.000 espècies, algunes de les quals són causants d'infeccions oportunistes en persones HIV+, com ara la toxoplasmosi o la criptosporidiosi. Per a la seva vida activa necessiten un medi líquid: aigua, fluid corporal, etc.

en protozoa *es* protozoos *fr* protozoaires

prova de detecció d'anticossos *f*

Prova diagnòstica que es realitza a partir de mostres de sang per tal de detectar la presència d'anticossos a l'HIV en plasma. Les proves més usuals són el test ELISA i la transferència Western (per a la confirmació).

en screening *es* prueba del VIH
fr dépistage

prova diagnòstica *f*

Tot examen o test a què se sotmet una persona per tal d'obtenir-ne unes dades objectives que revelin el seu estat de salut i permetin efec-

tuar un diagnòstic. Les proves diagnòstiques poden ser escàners, radiografies, anàlisis sanguínies, exploracions fisiològiques, etc.

en examination *es* prueba diagnòstica *fr* examen

proviral *adj*

Dit de l'RNA o del DNA que, un cop dins de la cèl·lula hoste (el limfòcit T CD4), és susceptible de reproduir-se per a la formació de nous virions.

en proviral *es* proviral *fr* proviral

provirus *m*

Genoma d'un virus inclòs en el cromosoma de la cèl·lula hoste, que serà replicat en totes les cèl·lules filles.

en provirus *es* provirus *fr* provirus

psicòtrop *m*

Medicament o substància farmacològica que modifica les funcions mentals o les facultats afectives. Els psicòtrops poden ser calmants, estimulants o pertorbadors, segons quin en sigui l'efecte.

en psychotropic drug *es* psicòtropo
fr psychotrope

pulmonia *f*

veg. **pneumònia**.

en pneumonia *es* pulmonía
fr pneumonie

punció lumbar *f*

Operació que consisteix en la introducció d'una agulla a la regió lumbar per tal d'extreure'n líquid cefaloraquídi o injectar-hi substàncies, habitualment amb finalitats diagnòstiques o terapèutiques.

en lumbar puncture (LP) *es* punción lumbar
fr ponction lombaire

Q q

QD

Sigla corresponent a la locució llatina *quaque die*, que en una prescripció mèdica significa un cop cada dia, relativa especialment a les preses de medicaments.

en QD es QD fr une fois par jour

QH

Sigla corresponent a la locució llatina *quaque hora*, que en una prescripció mèdica significa cada hora, relativa especialment a les preses de medicaments.

en QH es QH fr une fois chaque heure

QID

Sigla corresponent a la locució llatina *quater in die*, que en una prescripció mèdica significa quatre cops al dia, relativa especialment a les preses de medicaments.

en QID es QID fr quatre fois par jour

quilitis angular *f*

Afecció epidèrmica produïda als angles de la boca. Vegeu **boqueries**.

en perleche *es* quilitis angular
fr perlèche

quilt* *m*

Terme de l'anglès americà AIDS Memorial Quilt, amb què es designa un tapís confeccionat amb elements tèxtils, de 90x180 cm, que es realitza en record d'una persona morta per la sida. Els *quilts* s'agru-

pen tot conformant seccions i aquestes formen el Tapís Memorial de la Sida.

químio-

Prefix que vol dir relatiu o pertanyent a la química.

químio *f*

Forma col·loquial i abreujada de referir-se a la quimioteràpia. Vegeu **quimioteràpia**.

quimiocina *f*

Nom genèric de les citocines, que tenen com a missió atraure els leucòcits als punts en què es produeix la infecció. Aquesta funció es produeix gràcies als receptors de la membrana dels leucòcits. N'hi ha de dos tipus: les alfaquimiocines (CXC) i les betaquimiocines (CC).

en chemokine *es* quimioquina

fr chimiocine

quimioteràpia *f*

Nom genèric de qualsevol tractament amb agents químics destinat a impedir la reproducció de cèl·lules canceroses.

en chemotherapy *es* quimioteràpia
fr chimiothérapie

quiro-

Prefix que vol dir mà, relatiu a la mà o que hi intervé, per exemple, *quiropràxia*, *quiromassatge*.

quiromassatge *m*

Massatge efectuat amb les mans, segons uns principis establerts.

Vegeu **quiopràctica**.

en chiromassage *es* quiromasaje
fr chiromassage

quiopràctic -a *m* i *f*

Persona versada en la quiopràctica
o que la practica.

en chiropractor *es* quiopràctico
fr chiropracteur

quiopràctica *f*

Mètode terapèutic, propi de la medicina complementària, basat en la manipulació o pressió damunt diverses parts del cos, principalment les vèrtebres, per incidir en la millora de disfuncions de tipus respiratori o cardiovascular i l'alleujament de dolors toràcics, abdominals o vertebrals.

en chiropractic *es* quiopraxis *fr* chiropractie, chiropraxie

quiopràxia *f*

veg. **quiopràctica**.

quocient CD4/CD8 *m*

Relació entre el nombre de limfòcits CD4 i CD8 a la sang, que determina el grau d'alteració del sistema immunitari, atès que per una davallada del nombre de CD4 sol produir-se un augment de CD8. En persones no infectades per l'HIV, en una situació equilibrada, aquesta relació s'aproxima a 1.

en CD4/CD8 ratio *es* cociente T4/T8 *fr* quotient T4/T8

quocient d'inhibició *m*

Capacitat d'un fàrmac per actuar sobre un virus i d'inhibir-ne la replicació. Relació que s'estableix entre la càrrega mínima (C_{min.}) i la concentració inhibidora (IC).

en inhibition quotient (IQ)

es cociente de inhibición

R r

---

radiografia *f*

Tècnica d'exploració que consisteix a sotmetre el cos a una radiació de raigs X per obtenir-ne una imatge en una superfície plana, que en permeti o faciliti la realització d'un diagnòstic. També és una imatge obtinguda per aquest mitjà. Col·loquialment, se'n diu placa.

en radiograph *es* radiografía

fr radiographie

radioteràpia *f*

Tractament per radiació d'ions destinat a impedir la reproducció de cèl·lules canceroses.

en radiotherapy *es* radioterapia

fr radiothérapie

RANTES

Sigla de *Regulated-upon-Activation Normal T-Expressed and Secreted*. Quimiocina que s'uneix al receptor CCR5 i que interfereix el procés de fusió de l'HIV amb la cèl·lula i la seva infecció.

rash* *m*

Terme anglès referit a una erupció cutània, una granissada o borradura que, de vegades, es presenta amb picors.

en rash *es* salpullido *fr* rash

reacció en cadena de la polimerasa *f*

Test que es practica per mesurar la presència de RNA o DNA d'un organisme específic com, per exemple, un virus (l'HIV, el CMV) a la

sang o en un teixit. Especialment, s'utilitza per quantificar la càrrega viral.

en polymerase chain reaction (PCR) *es* reacció en cadena de la polimerasa *fr* réaction de polymérisation en chaîne

reactiu *m*

Substància que per la seva capacitat de provocar determinades reaccions és usada en anàlisis i assaigs per descobrir la presència o mesurar la quantitat d'una altra substància o microorganisme.

en reagent *es* reactivo *fr* réactif

rebot *m*

Reaparició i/o augment de la càrrega viral de l'HIV en minvar la pressió del tractament antiretroviral, per la seva pèrdua d'efectivitat o en interrompre'l.

en rebound *es* rebote *fr* rebondissement

recepta *f*

Prescripció d'un medicament o pauta terapèutica que efectua un metge per escrit, necessària per a l'adquisició de determinats medicaments o com a constància del tractament que cal seguir.

en indication, recipe *es* receta

fr ordonnance

receptor *m*

Proteïna específica situada a la superfície cel·lular que permet la unió

o l'acoblament amb els antígens, els anticossos i els transmissors químics. L'HIV s'uneix als limfòcits T gràcies al receptor CD4 més la presència d'un coreceptor, normalment el CCR5 o el CXCR-4.

en receptor *es* receptor *fr* récepteur

receptor CD4 *m*

veg. **CD4**.

recidiva *f*

Reaparició d'una malaltia o infecció que ja s'havia passat en un temps anterior. Es diferencia de la recaiguda pel fet que, en l'interval de temps transcorregut, l'estat de salut no s'ha vist alterat per aquesta afectació.

en recidivation *es* recidiva *fr* récidence

recombinant *m*

Nova cèl·lula que resulta de la recombinació genètica, que presenta uns trets que no existien conjuntament en les cèl·lules predecessores i que s'aconsegueix en cultius de laboratori o industrials per enginyeria genètica. D'aquesta manera el nou component recombinant o cèl·lula amb el(s) nou(s) gen(s) recombinant(s) es reproduïx en grans quantitats per assolir determinats objectius terapèutics.

en recombinant *es* recombinante

fr recombinant

recompte de CD4 *m*

Expressió del nombre absolut o percentual de limfòcits CD4 a la sang, com a marcador de l'estat d'evolució de la sida en una persona infectada.

en CD4 count *es* recuento de T4

fr comptage de T4

recompte limfocitari *m*

Expressió del nombre absolut o percentual de limfòcits a la sang, com a marcador de l'estat d'evolució de la sida en una persona infectada.

en lymphocyte count, T-cell count

es recuento linfocitario

fr comptage de lymphocytes

reconstitució immunitària *f*

Recuperació natural o induïda per alguna teràpia de les funcions immunològiques del cos, malmeses per la infecció per l'HIV.

en immune reconstitution

es reconstitución inmunológica

fr régénération immunitaire

recte *m*

Part final de l'intestí gros humà, que acaba en l'anus.

en rectum *es* recto *fr* rectum

reiki* *m*

Mot japonès referit a la pràctica terapèutica basada en el reequilibri dels canals energètics dels pacients, mitjançant el contacte i la imposició de les mans del terapeuta, que activen els processos de recuperació física i de benestar emocional.

reinfectar-se *v*

Tornar a entrar en contacte amb l'HIV que, per la seva gran capacitat de mutació i variabilitat, fa que pugui haver-hi dins l'organisme soques virals diverses, amb resistències diverses i sensibilitat fenotípica també diferent.

es reinfectarse *fr* se surinfecter

relació metge-pacient *f*

Contacte continuat que es produeix

entre el metge i el pacient a partir del tractament i seguiment de la malaltia. És important que s'estableixi sobre la base de la confiança, la confidencialitat i la professionalitat per a un bon seguiment de les prescripcions terapèutiques i per assolir els millors resultats possibles en la gestió de la malaltia.

es relación médico-paciente
fr relation médecin-patient

remei *m*

Medicament. Referit a una substància que, normalment, és d'elaboració i ús casolà, a base de plantes i d'eficàcia limitada.

es medicina *fr* remède

remissió *f*

Afebliment o disminució temporal d'una malaltia o afecció i dels seus símptomes.

en remission *es* remisión
fr rémission

Remune

Tipus de vacuna anti-HIV en fase d'experimentació, basada en virus HIV inactivats, ideada per Johnas Salk. També es pot considerar com un immunomodulador.

renal *adj*

Relatiu o pertanyent al ronyó. També se'n pot dir nefrític.

en renal *es* renal *fr* rénal

rentat d'esperma *m*

Tècnica a què se sotmet l'esperma per a l'eliminació de l'HIV o partícules virals, amb la finalitat de poder procedir a una inseminació artificial o fecundació in vitro i evitar-hi una possible infecció de la parella

o del fetus.

es lavado de esperma

replicació *f*

Multiplicació, reproducció.

en replication *es* replicación

fr répliation

replicació vírica *f*

Procés pel qual l'HIV es multiplica, mitjançant la cèl·lula CD4, de la qual aprofita el metabolisme per a la formació de nous virions. Vegeu **cicle de replicació de l'HIV**.

en viral replication *es* replicación vi-

ral *fr* répliation virale

rescat *m*

Acció de recuperar el control de la càrrega viral, mitjançant un canvi en la línia de tractament, quan amb l'anterior es produeix ja una situació de fracàs virològic o pèrdua d'eficàcia.

en salvage *es* rescate *fr* sauvement

Rescriptor

Nom comercial amb què és distribuït l'inhibidor de la transcriptasa inversa de tipus anàleg no nucleòsid (NNRTI) delavirdina, produït pels laboratoris Parke Davis. La seva abreviatura és DLV.

reservori *m*

Parts del cos, teixits, cèl·lules o animals, que actuen com a dipòsit on l'HIV es manté en latència i fora de l'abast de l'acció dels medicaments, amb una activitat replicativa baixa o nul·la, i d'on pot sortir per reiniciar el seu procés infecció de CD4. També se'n diu santuari. El cervell i els testicles són reservoris per a l'HIV.

en reservoir *es* reservorio *fr* réservoir

resident *m*

Manera col·loquial de referir-se al metge o a la metgessa que està estudiant una especialitat. Vegeu **metge resident**.

resistència *f*

Insensibilitat de l'HIV davant l'acció d'un dels medicaments antiretrovirals, que pot resultar d'alguna mutació produïda en la seva estructura genètica.

en resistance *es* resistencia

fr résistance

resistència creuada *f*

Insensibilitat de l'HIV davant l'acció d'un dels tipus de medicaments antiretrovirals que pot resultar d'alguna mutació produïda en la seva estructura genètica i que es manifesta davant de diversos medicaments, encara que no hagi estat exposat a la seva acció.

en cross-resistance *es* resistencia cruzada *fr* résistance croisée

resposta immunitària *f*

Conjunt de processos que, a partir del contacte de les cèl·lules del sistema immunitari amb l'element patògen, comporten l'activació cel·lular amb proliferació de limfòcits T i macròfags (resposta o immunitat cel·lular) i la creació d'anticossos (resposta o immunitat humoral). També en forma part la manera com aquests elements actuen sobre l'antigen. Vegeu **TH1** i **TH2**.

en immune response *es* respuesta inmunológica *fr* réponse immunitaire

ressonància magnètica *f*

Procediment de diagnòstic per la imatge. Aquesta tècnica permet obtenir imatges del cos, en talls tomogràfics, en les tres dimensions de l'espai.

en magnetic resonance image (MRI) *es* resonancia magnética

fr résonance magnétique

retinitis *f*

Inflamació aguda o crònica de la retina, associada normalment a l'afecció de la coroides i el nervi òptic. En persones HIV+ cal fer periòdicament controls de fons d'ull per prevenir l'aparició de retinitis per CMV.

en retinitis *es* retinitis *fr* rétinite

retrotranscripció *f*

En el cicle vital de l'HIV, procés en què l'ARN viral passa a ADN. Vegeu **transcripció inversa**.

retrovirologia *f*

Branca de la microbiologia que estudia els retrovirus o virus d'ARN que, en el seu procés de multiplicació, converteixen el seu ARN en ADN, com en el cas de l'HIV.

en retrovirology *es* retrovirología

fr rétrovirologie

retrovirus *m*

Tipus de virus ARN que es caracteritza per transcriure el seu ARN en ADN. Aquest pas enrere característic, que fa l'HIV, es produeix gràcies a l'enzim transcriptasa inversa.

en retrovirus *es* retrovirus *fr* rétrovirus

rev *f*

Proteïna produïda per l'HIV a l'interior de les cèl·lules infectades.

Ajuda a transportar seqüències de l'ARN viral (missatger) fora del nucli cel·lular i cap al citoplasma, per a la constitució de noves partícules virals.

ribavirina *f*

Medicament antiviral enfront de virus de tipus ARN i ADN que, entre d'altres, s'utilitza en el tractament de l'hepatitis C, sovint conjuntament amb l'interferó. La seva abreviatura és RBV.

en ribavirin *es* ribavirina *fr* ribavirine

rifabutina *f*

Medicament antibiòtic que s'administra per via oral per al tractament i profilaxi del MAC, i també com a antituberculós.

en rifabutin *es* rifabutina *fr* rifabutine

rito *m*

Nom col·loquial amb què és anomenat també el medicament ritonavir. Vegeu **ritonavir**.

ritonavir *m*

Inhibidor de proteïnases 1 i 2 de l'HIV; produït pels laboratoris Abbott amb el nom comercial de Norvir. La seva abreviatura és RTV.

en ritonavir *es* ritonavir *fr* ritonavir

RNA

Sigla anglesa de l'àcid ribonucleic. Nom genèric d'un grup d'àcids formats per nombrosos nucleòsids units entre si mitjançant l'àcid fosfòric. Els principals són: RNA missatger (RNAm), RNA ribosòmic (RNAr) i RNA transferidor (RNAt). L'HIV està compost per RNA, el qual es retrotranscriu en DNA quan

s'ha dipositat a l'interior de la cèl·lula CD4 infectada, per procedir al seu procés de replicació.

en RNA *es* ARN *fr* ARN

RNA viral

Seqüència corresponent a l'HIV i diferent de l'RNA propi de la cèl·lula CD4, abans de la seva retrotranscripció en DNA viral o després de la seva traducció a partir del DNA viral dins del CD4.

RNA-HIV

Sigla corresponent a *ribonucleic acid of HIV*, equivalent a RNA viral, que, expressada en nombre de còpies d'RNA-HIV, equival a càrrega viral. Vegeu **càrrega viral**.

ronyó *m*

Òrgan la funció del qual és formar l'orina com a mecanisme d'eliminació de les deixalles derivades del metabolisme, ja que filtra la sang. És un dels òrgans que es pot veure més afectat per la infecció per l'HIV; també pot patir conseqüències dels efectes col·laterals de la medicació ART amb la formació de pedres. Un dels indicadors del seu funcionament són els nivells de creatinina a la sang.

en kidney *es* riñón *fr* rein

RT

Sigla de *reverse transcriptase*. Vegeu **transcriptasa inversa**.

RTV

Abreviatura de ritonavir. Vegeu **ritonavir**.

S s

---

sang *f*

Liquid corporal de color vermell que circula per les venes tot transportant l'oxigen i els aliments als teixits i òrgans del cos per a l'acompliment del seu metabolisme. Està constituïda pel plasma i els elements cel·lulars com els eritròcits (glòbuls vermells), els leucòcits (glòbuls blancs) i les plaquetes (trombòcits).

en blood es sangre fr sang

sanitari –ària *m i f*

Persona que professionalment es dedica a la sanitat en qualsevol de les seves branques o categories: metge, infermer, auxiliar de clínica, farmacèutic, etc. amb una formació i uns coneixements de tipus sanitari.

en health worker es sanitario fr personnel sanitaire

santuari *m*

Teixit o òrgan en què l'HIV es manté fora de l'abast de l'acció dels fàrmacs per manca d'afluència en els nivells plasmàtics. També se'n diu reservori. El cervell i els testicles són santuaris per a l'HIV.

en sanctuary es santuario fr sanctuaire

saqui *m*

Abreviatura col·loquial del medicament saquinavir.

saquinavir *m*

Inhibidor de la proteasa, produït per Roche i comercialitzat en dos

formats: Invirase (primera formulació de càpsules dures) i Fortovase (càpsules toves), utilitzat com a medicament antiretroviral de l'HIV. La seva abreviatura és SQV.

sarcoma de Kaposi (KS) *m*

Tumor del teixit connectiu i de sosteniment de la musculatura i dels vasos sanguinis. És una de les malalties definitòries de sida consistent en lesions que es manifesten a la pell amb taques blavoses, negres o vermelloses. A nivell intern, pot afectar també el tracte gastrointestinal, els pulmons, el cor, el fetge, els ganglis limfàtics i els ossos.

SCS

Sigla de Servei Català de la Salut. Vegeu **Servei Català de la Salut**.

secció *f*

Cadascuna de les parts del Tapís Memorial de la Sida que aplega 8 *quilts* units entre si i mesura 360x360 cm de costat.

en twelve by twelve es secció fr section

secreció vaginal *f*

Fluid corporal secretat a l'interior de la vagina, possible transmissor de l'HIV.

en vaginal secretion es secreción vaginal fr sécrétion vaginale

seixanta-nou (69) *m*

Pràctica de sexe oral entre dues persones, consistent en l'estimulació mútua i simultània dels òrgans ge-

nitals respectius, que pot constituir una pràctica de risc si hi ha lesions sagnants o contacte amb fluids corporals transmissors de l'HIV.

en sixty-nine es sesenta y nueve
fr soixante-neuf

semen *m*

veg. **esperma**.

en semen es semen, esperma
fr sperme

seminal *adj*

Relatiu o pertanyent al semen, espermàtic. *Líquid seminal*.

en seminal es seminal fr séminal

sèpsia per salmonel·la *f*

Infecció generalitzada greu deguda a un focus infecció bacterià que, periòdicament, passa gèrmens patògens a la sang circulant i dona lloc a altres focus metastàtics. La simptomatologia és: febre, freqüència cardíaca i pulmonar elevada, leucocitosi, etc. Pot derivar en acidosi làctica, hipotensió i trastorns mentals. Causa lesions en altres òrgans i teixits atès l'augment de la permeabilitat capil·lar en el fetge, la mucosa gastrointestinal, el ronyó, el pulmó i la pell. És una de les malalties definitòries de sida.

septicèmia *f*

És una de les malalties definitòries de sida. Vegeu **sèpsia per salmonel·la**.

en blood poisoning es septicemia
fr septicémie

seqüenciació *f*

Acció de seqüenciar, per exemple, l'HIV. Vegeu **seqüenciar**.

seqüenciar *v*

Procés de desxiframent de la seqüència lineal genètica, dels àcids nucleics o d'un virus. Identificació de la disposició ordenada dels nucleòtids que configuren l'ARN viral.

es secuenciar fr séquencer

sèric *-a adj*

Relatiu o pertanyent al sèrum.

en serologic es sérico fr sérique

sero-

Forma prefixada de sèrum o relatiu al líquid serològic, principalment referida a la sang.

seroconversió *f*

Pas d'un seroestat negatiu a un de positiu, en què es detecten anticossos de l'HIV en el plasma.

seroconvertit *-ida adj*

Es diu de la persona que ha passat d'un seroestat negatiu a un de positiu.

en seroconvert es seroconvertido
fr séroconverti

serodiscordant *adj*

Es diu de la parella en què no hi ha un seroestat coincident o de la persona que té un seroestat diferent del d'una altra amb qui manté una relació afectiva o sexual.

es serodiscordante fr sérodifférent

seroestat *m*

Estat o condició serològica respecte a la presència d'anticossos de l'HIV a la sang (o sèrum), que es pot expressar de dues maneres: com a seropositiu o seronegatiu.

es seroestatus fr statut sérologique

serologia *f*

Branca de la microbiologia que es-

tudia les reaccions entre els antigens i els anticossos, a partir de mostres serològiques o de sang, ja que habitualment en el corrent sanguini és on es troben els anticossos.

en serology es serología fr sérologie

serologia *f*

Anàlisi de sang practicada per determinar l'estat serològic de la persona per la presència d'anticossos com, per exemple, els del CMV, els de la toxoplasmosi, els de les hepatitis, etc.

es serología fr bilan sérologique

seronegatiu –iva *adj*

Persona que no té anticossos de l'HIV a la sang i que no hi està infectada. També se'n diu HIV-.

en seronegative es seronegativo fr séronegatif

seropositiu –iva *adj*

Persona que té anticossos de l'HIV a la sang i que hi està infectada. També se'n diu HIV+.

en seropositive es seropositivo fr séropositif, séropo

seroprevalença *f*

Nombre de persones infectades per l'HIV, per cada 1.000 habitants, determinat a partir del seroestat. Vegeu també **prevalença**.

seroreversió *f*

Pas d'un seroestat positiu a un de negatiu, sense que això no vulgui dir que no es produeixi la presència de l'HIV a l'organisme.

serorevertit –ida *adj*

Persona que ha passat d'un seroestat positiu a un de negatiu.

es serorrevertido fr séronégativisé

sèrum *m*

Part líquida de la sang, també anomenada plasma, que transporta les proteïnes, la urea, la creatinina, els minerals, els greixos, els enzims i altres elements producte del metabolisme o per tal de ser metabolitzats.

en serum es suero fr sérum

Servei Català de la Salut

(SCS o CatSalut)

Organisme autònom del Departament de Sanitat i Seguretat Social (DSSS) de la Generalitat de Catalunya, que és responsable de la gestió i provisió dels serveis sanitaris de la xarxa pública.

sexe oral *m*

Pràctica sexual efectuada amb intervenció dels òrgans bucals, com ara els llavis i la llengua (per exemple, la fel·lació), de baix risc de transmissió de l'HIV o sense risc, mentre no hi hagi lesions ni contacte de fluids corporals transmissors de l'HIV.

sexe segur *m*

Conjunt de pràctiques sexuals en les quals es prenen mesures per tal d'evitar la transmissió o el contagi per l'HIV.

en safe sex es sexo seguro fr sexe sans risque (SSR)

shiatsu* *m*

Mot japonès d'una pràctica terapèutica basada en el mateix principi que l'acupuntura, per mitjà de la pressió aplicada en diversos punts del cos amb els dits o les mans.

sida *f*

Acrònim de la síndrome d'immunodeficiència adquirida. Malaltia

infecciosa causada per un o més virus, que altera el sistema immunològic i que pot comportar l'aparició d'altres infeccions que s'hi associen, també dites oportunistes.

en aids es sida fr sida

sida declarada *f*

Expressió que indica el moment de progressió de la infecció per l'HIV en què es fan perceptibles els símptomes o les infeccions oportunistes pròpies de la sida.

sida pediàtrica *f*

Expressió de la malaltia o infecció per l'HIV/sida quan afecta els nadons o els infants fins a la pubertat.

en pediatric aids es sida pediàtrico fr sida pédiatrique

sidós -osa *m i f*

Persona infectada per l'HIV, portadora de la sida.

es sidoso fr sidéen

sidós -osa *adj*

Relatiu o pertanyent a la sida.

es sidoso, sídico fr sidéen

sidòtic -a *m i f*

Persona infectada per l'HIV i que ha arribat a presentar alguns dels símptomes del desenvolupament o la progressió vers la sida. Col·loquialment s'empra en to pejoratiu.

es sidótico fr sidotique, sidaïque

síntoma *m*

Fenomen anormal, funcional o sensitiu perceptible, relacionat amb una malaltia, que en permet la identificació o el diagnòstic.

en symptom es síntoma fr symptôme

sintomàtic -a *adj*

Es diu de la persona infectada per l'HIV i que ha manifestat alguna de les infeccions dites oportunistes, associades i definitòries de la sida.

en symptomatic es sintomático

fr symptomatique

sintomatologia *f*

Conjunt dels símptomes d'una malaltia o el seu estudi.

en symptomatology es sintomatología

fr symptomatologie

sincici *m*

Cèl·lula gran formada per la fusió d'altres, que presenta més d'un nucli. En el cas de l'HIV, fusió observada en cultius d'una cèl·lula infectada amb d'altres adjacents que no ho estan. Segons aquesta capacitat inductora de l'HIV, es classifica en inductor de sincicis (IS) o no inductor de sincicis (NIS).

en syncytium es sincicio fr syncytium

síndrome *f*

Conjunt de signes, símptomes o afeccions que caracteritzen un procés morbós. Estrictament, rep el nom de la malaltia quan se'n coneix l'element causant. Quan no s'havia encara descrit l'HIV com a element causant de la sida, es va anomenar com a síndrome; posteriorment, quan l'HIV va ser identificat (1983), l'acrònim sida es va convertir en el nom de la malaltia.

en syndrome es síndrome fr syndrome

síndrome de Stevens-Johnson *f*

Malaltia cutània greu de començament sobtat, amb febre alta, cefalea,

afectació de l'estat general, estomatitis amb vesícules als llavis, llengua i mucosa bucal, ulceracions, conjuntivitis, picors arreu del cos, erupcions cutànies... Pot resultar d'una reacció al·lèrgica a algun medicament, per exemple, la nevirapina.

en Stevens-Johnson syndrome
es síndrome de Stevens-Johnson
fr syndrome de Stevens-Johnson

sinergia *f*

Interacció de dos o més medicaments amb una mateixa finalitat, de manera que la combinació fa que se'n multipliqui l'efecte final i que resulti molt més gran que els de cadascuna de les medicacions administrades individualment.

en synergy *es* sinergia *fr* synergie

sistema HLA *m*

Antigen d'histocompatibilitat. Estructura específica existent a la superfície de les cèl·lules amb caràcter antigènic, és a dir, que permet la captació d'antígens. També es coneix com a HLA -*human lymphocyte antigen*- o antigen HLA.

sistema immunitari *m*

Conjunt de mecanismes, òrgans (el tim, per exemple) i cèl·lules (leucòcits, limfòcits, NK, etc.) encarregades de garantir la reacció de l'organisme per defensar-se de la presència d'elements patògens, antígens, infeccions, etc.

en immune system *es* sistema immunitario *fr* système immunitaire

sistema limfàtic *m*

Conjunt de vasos i ganglis limfàtics per on circula la limfa, que emma-

gatzema i madura els limfòcits T.

en lymphatic system *es* sistema linfàtico *fr* système lymphatique

sistema nerviós central (SNC) *m*

Conjunt de l'encèfal i de la medulla espinal. Es pot veure greument afectat per l'HIV, sobretot en situació de sida avançada.

en central nervous system (CNS)
es sistema nervioso central *fr* système nerveux central (SNC)

sistema nerviós perifèric (SNP) *m*

Conjunt dels nervis de l'organisme: motors, sensitius, simpàtics i parasimpàtics.

en peripheral nervous system (PNS)
es sistema nervioso periférico
fr système nerveux périphérique (SNP)

sistèmic -a *adj*

Que fa referència o abasta el conjunt de l'organisme. Teràpia sistèmica és la que abasta tot l'organisme, més enllà dels focus afectats per la malaltia.

en systemic *es* sistémico *fr* systémique

SK

Sigla de sarcoma de Kaposi. Vegeu **sarcoma de Kaposi**.

soca *f*

Conjunt de virus (HIV) que presenten unes característiques en la seva estructura genotípica, que es conserven malgrat l'intens procés de replicació i són similars a les del primer tipus de virus a partir del qual s'han reproduït. L'alta variabilitat i mutació de l'HIV dóna lloc a l'aparició de soques noves. *Soca viral*.

en strain es cepa fr souche

sodi *m*

Element químic, present en la sal, que en l'organisme actua com a regulador del nivell d'hidratació. La seva presència és indicativa del bon o mal funcionament dels ronyons. Un excés de sodi pot comportar la formació de càlculs. El seu símbol químic és Na.

en sodium es sodio fr sodium

solidaritat *f*

Actitud respecte altres persones amb qui es té una consciència de compartir ideals, interessos o objectius pels quals es mena una acció d'ajuda o assistència conjunta, amb la pretensió de millorar un estat de coses o circumstàncies socials que també pugui beneficiar tothom.

en solidarity es solidaridad fr solidarité

sonda *f*

Instrument cilíndric, allargat, flexible o no, metàl·lic, de goma o de material plàstic, que es fa servir per explorar, dilatar, injectar o drenar un conducte o part de l'organisme.

en sound es sonda fr sonde

SQV

Sigla de saquinavir. Vegeu **saquinavir**.

STI

Sigla de l'anglès *structured treatment interruption*. Vegeu **interrupció terapèutica**.

subpoblació limfocitària *f*

Cadascun dels diferents tipus o famílies de limfòcits: B, T, NK, CD3, CD4, CD8, etc.

es subpoblación linfocitaria fr sous-population lymphocytaire

sulfa *f*

Expressió col·loquial per referir-se a les sulfamides. Vegeu **sulfamida**.

sulfadiazina *f*

Sulfamida utilitzada en el tractament de la toxoplasmosi i de la meningitis.

en sulfadiazine es sulfadiazina fr sulfadiazine

sulfamida *f*

Tipus d'antibiòtic caracteritzat per contenir sulfuronitrogen. L'ús de les sulfamides afecta el metabolisme de l'àcid fòlic i s'utilitza en el tractament de la toxoplasmosi.

en sulfa drug es sulfamida fr sulfamide

supervivent de llarga durada *m i f*

Persona infectada per l'HIV que es manté clínicament i immunològicament estable, pel que fa al recompte de CD4 al llarg d'una dècada, sense haver seguit cap tractament antiretroviral.

en long-term nonprogressor es superviviente de larga duración

suport emocional *m*

Ajuda que es dona a una persona per tal de superar un estat emocional negatiu o depressiu, o per elevar el seu estat d'ànim a fi de millorar la seva gestió de la malaltia, la presa de decisions o l'adhesió al tractament ART.

es apoyo emocional fr support émotionnel

supressió viral *f*

Reducció de la presència de l'HIV

al plasma per sota dels nivells de detecció, com a resultat de l'acció dels medicaments antiretrovirals.
en viral suppression *es* supresión viral *fr* réduction virale

Sustiva

Nom comercial de l'inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid efavirenz, produït per Du Pont Pharma. La seva abreviatura és EFV.

T t

T-1249

Inhibidor de la fusió, actualment en fase 1 d'experimentació. Es mostra actiu contra l'HIV resistent a la T-20. Produït per Trimeris Inc.

T-20

Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular i que aquest pugui abocar el seu contingut d'ARN i infectar el limfòcit. S'administra per infusió. També és conegut com a pentafusida. Produït per Trimeris Inc.

T4

Tipus de cèl·lula T. Vegeu **CD4**.

T8

Tipus de cèl·lula T. Vegeu **CD8**.

TAC

Sigla de tomografia axial computada o TC. Vegeu **escàner**.

tanefovir *m*

Medicament ART, inhibidor de la transcriptasa inversa, nucleòtid, actualment en fase 3 d'experimentació.

en tanefovir es tanefovir fr tanéfoviri

Tapís Memorial del Sida *m*

Superfície tèxtil composta de *quilts* o tapissos individuals de 90x180, que es dediquen al record de persones mortes per causa de la sida. Aquest Tapís és una idea impulsada per l'entitat The Names Project.

en AIDS Memorial Quilt es Tapiz

Memorial del Sida *fr patchwork du sida*

targeta sanitària *f*

Document acreditatiu personal emès pel Servei Català de la Salut, que permet l'accés i ser atès en els centres sanitaris a Catalunya. Hi consten el nom i cognoms, i el codi d'identificació personal (CIP) de tipus alfanumèric.

tat *m*

Proteïna de l'HIV que ajuda a completar el genoma de l'ARN viral i ulteriorment formar nous virus a partir de l'ADN viral present en les cèl·lules CD4 infectades. El tat pot incidir en la reactivació d'altres virus latents en persones seropositives, com el JC, que provoca leucoencefalopatia multifocal progressiva o el desenvolupament del sarcoma de Kaposi.

en tat es tat fr tat

TB o TBC

Sigla de tuberculosi. Vegeu **tuberculosi**.

tècnica invasiva *f*

És qualsevol pràctica en què hi hagi la possibilitat de contacte directe amb líquids corporals d'una persona infectada per l'HIV.

estècnica invasiva fr technique invasive

tècnica ultrasensible *f*

Mètode de mesura de la càrrega vi-

ral d'HIV al plasma, en nivells de detecció inferiors a 100 còpies per ml.

es técnica ultrasensible *fr* test ultrasensible

teixit adipós *m*

Massa greixosa de l'organisme.

en adipose tissue, fatty tissue *es* tejido adiposo *fr* tissu adipeux

teixit limfàtic *m*

Es troba als òrgans del sistema limfàtic situats arreu del cos: al tim, als ganglis limfàtics, a les amígdales, a la melsa, als superposats limfoides de les mucoses o al moll de l'os.

en lymphoid tissue *es* tejido linfático *fr* tissu lymphoïde

ter in die*

Locució llatina que significa tres cops al dia, que es fa servir en prescripcions mèdiques per indicar el nombre de preses de medicaments.

teràpia *f*

Conjunt d'accions o pràctiques mèdiques pensades per al guariment, alleujament o descronificació d'una malaltia. Vegeu també **tractament**.

en therapy *es* terapia *fr* thérapie

teràpia alternant *f*

Tractament antisida, que es duu a terme en pacients no pretractats o naïfs, consistent en l'alternança periòdica de teràpies combinades per no donar possibilitat temporal a l'HIV de crear resistències a cap dels fàrmacs administrats.

es terapia alternante

teràpia combinada *f*

Tractament antisida basat en la combinació i administració simul-

tània de 2 (biteràpia), 3 (triteràpia) o més fàrmacs antiretrovirals. També s'anomena còctel, col·loquialment.

en combination therapy, ART combination *es* terapia combinada

fr thérapie combinée

teràpia de manteniment *f*

S'administra amb medicaments, a fi de mantenir l'estat del pacient en una nota d'estabilitat a llarg termini, preferentment amb nivells indetectables de la càrrega viral, seguida de controls periòdics. Aquesta teràpia pot representar una disminució o adequació de les dosis al tractament antiretroviral, segons la concentració observada al plasma i si es manté una pressió suficient per a la supressió viral.

en maintenance therapy *es* terapia de mantenimiento *es* thérapeutique d'entretien

teràpia de rescat *f*

Tractament antiretroviral molt potent que s'administra a una persona seropositiva, quan s'ha produït una pèrdua notòria de l'eficàcia d'un tractament anterior o en substitució d'un que no tolera. També se'n diu teràpia de salvament.

en salvage therapy *es* terapia de rescate *fr* thérapie de sauvetage

teràpia psicològica *f*

Conjunt de pràctiques i d'accions destinades a guarir o tractar problemes d'ordre psicològic que, en el cas de les persones HIV+, esdevenen importants per a una millor assumpció de la malaltia, de la presa de deci-

sions i l'adhesió al tractament.

en psychological therapy *es* terapia psicològica *fr* thérapie psychologique

test de resistències *m*

Prova analítica de l'HIV per determinar-ne les mutacions (genotips) i la sensibilitat davant l'acció de medicaments (fenotips), i per establir les resistències que presenta el virus enfront l'eficàcia de determinats medicaments o teràpies, a fi d'efectuar-ne una modificació o intensificació.

en resistance assay *es* test de resistències *fr* test de résistances

testosterona *f*

Hormona masculina segregada pels testicles, que estimula el desenvolupament dels òrgans genitals masculins.

en testosterone *es* testosterona *fr* testostérone

TH1

Tipus de resposta immunitària (cel·lular) en què intervenen els limfòcits T, els quals provoquen la secreció d'un conjunt de citocines que activen els macròfags, els CD 8 i les cèl·lules NK, alhora que s'hi inhibeix la resposta immunitària humoral (creació d'anticossos TH2). Vegeu també **resposta immunitària i immunitat cel·lular**.

TH2

Tipus de resposta immunitària (humoral) en què intervenen els limfòcits T, els quals provoquen la secreció d'un conjunt de citocines que activen els limfòcits B, alhora que

s'hi inhibeix la resposta immunitària cel·lular (activació de limfòcits T i macròfags TH1). Vegeu també **resposta immunitària i immunitat humoral**.

TID

Sigla corresponent a la locució llatina *ter in die*: tres cops al dia.

en TID *es* TID *fr* trois fois par jour

tim *m*

Òrgan glandular situat a la part inferior del coll que es compon de dos lòbuls i de gran importància en el funcionament del sistema immunitari, ja que s'hi formen els limfòcits T, entre els quals hi ha els CD4 i els CD8.

en thymus *es* timo *fr* thymus

tipranavir *m*

Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en experimentació. També és conegut per PNU 140690, produït per Pharmacia & Upjohn.

Tmàx.

Abreviatura que significa temps màxim, utilitzada per expressar la durada màxima de la presència d'un medicament al plasma. La Tmàx. i la Cmàx. serveixen per determinar l'AUC d'un medicament. Vegeu **AUC**.

en Tmax. *es* Tmáx. *fr* Tmax.

T1/2

Abreviatura que significa temps mitjà, utilitzada per expressar la durada mitjana de la presència d'un medicament al plasma.

tolerància *f*

Capacitat de l'organisme per assimi-

lar un medicament o un tractament terapèutic, sense reaccions adverses.

en tolerance *es* tolerancia *fr* tolérance

tòpic -a *adj*

Aplicat directament sobre la pell.

en topical *es* tópic *fr* topique

toxicitat *f*

Qualitat de tòxic, activitat tòxica d'una substància o medicament que pot provocar lesions o disfuncions en l'organisme.

en toxicity *es* toxicidad *fr* toxicité

toxicitat mitocondrial *f*

La que es produeix al mitocondri per aparició d'acidosi làctica, que es pensa que pot estar relacionada amb els processos de lipodistròfia en persones HIV+. Vegeu també **mitocondri** i **acidosi làctica**.

en mitochondrial toxicity *es* toxicidad mitocondrial *fr* toxicité mitochondriale

toxicòman -a *m i f*

Persona usuària de drogues o amb addicció a les drogues. Afectat per la toxicomania. Col·loquialment, drogat o drogata, en sentit pejoratiu o insultant. Vegeu **drogoaddicte** o **drogodependent**.

en drug addict *es* toxicómano

fr toxicomane

toxo-

Forma prefixada indicativa de tòxic, verí, metzina o toxicitat.

toxo *f*

Terme col·loquial per referir-se a una toxoplasmosi. Vegeu **toxoplasmosi**.

toxoplasma *m*

Gènere de protists, paràsit intra-

cel·lular, causant de la toxoplasmosi. Es troba en gats i altres felins, i en mamífers i ocells. D'aquí que amb recomptes limfocitaris baixos de CD4 calgui evitar el contacte amb gats, ocells i la ingesta de carn crua per evitar-ne la transmissió.

en toxoplasma *es* toxoplasma *fr* toxoplasme

toxoplasmosi *f*

Malaltia relacionada amb la sida, consistent en la inflamació del cervell causada pel *Toxoplasma gondii*, tractable amb sulfadiazina, i que sol produir-se amb un recompte limfocitari baix (inferior a 100 CD4). La toxoplasmosi pot ser congènita i no adquirida, i desenvolupar-se en un estat immunocompromès.

en toxoplasmosis *es* toxoplasmosis *fr* toxoplasmosse

tractament *m*

Conjunt de mitjans higiènics, dietètics, farmacològics, quirúrgics, etc., que es posen en pràctica per al guariment o alleujament d'una malaltia. També se'n diu teràpia.

en treatment *es* tratamiento *fr* traitement

tractament *m*

Col·loquialment, sinònim de medicament.

(en) tractament *loc*

S'aplica a la persona que segueix una teràpia ART i hi manté una bona tolerància i adhesió, especialment en el marc d'un protocol o assaig clínic d'un nou medicament. Habitualment, s'expressa per les sigles OT, per diferenciació dels pa-

cients que es comptabilitzen dins l'estudi i no aconsegueixen mantenir-se en tractament (vegeu ITT).

en on treatment (OT) *es* en tratamiento *fr* sous traitement

tracte gastrointestinal *m*

Conjunt d'òrgans que participen en la realització de l'absorció, la digestió i l'eliminació dels aliments. Hi inclou: llavis, boca, esòfag, estómac, intestins (prim i gros), còlon i recte.

en gastrointestinal tract (GI tract) *es* tracto gastrointestinal *fr* tractus gastrointestinal

traducció *f*

En el cicle de replicació de l'HIV, procés en què l'ADN viral ja duplicat es tradueix de nou en ARN viral, encara dins la cèl·lula CD4. També se'n diu transcripció.

en transcription *es* traducción *fr* synthèse

transaminasa *f*

Enzim que transfereix grups amínics. S'agrupen en dues categories: GOT i GPT, i així es solen presentar en els resultats d'analítiques. El fetge té grans concentracions de GPT. Les lesions del fetge per hepatitis o cirrosis comporten un augment notable de transaminases a la sang. En persones seropositives en què la medicació antiretroviral pot ser hepatotòxica, cal controlar regularment el seu nivell. Així mateix, també cal fer-ho en aquelles persones que presenten coinfecció d'HIV amb algun tipus d'hepatitis (activa, crònica o eradicada).

en transaminase *es* transaminasa

fr transaminase

transcripció *f*

Procés pel qual la informació del DNA viral es copia en una cadena d'RNA missatger, gràcies a l'enzim RNA polimerasa. Vegeu **traducció**.

transcripció inversa *f*

En el cicle de replicació de l'HIV, procés de síntesi en què l'RNA viral es retrotranscriu o converteix en DNA, abans de penetrar en el nucli de la cèl·lula, gràcies a l'enzim transcriptasa inversa. També s'anomena retrotranscripció.

en reverse transcription *es* transcripció inversa *fr* transcription inverse

transcriptasa inversa *f*

Enzim que permet el pas de l'RNA viral en DNA, essencial en el cicle vital dels retrovirus com l'HIV.

en reverse transcriptase (RT) *es* transcriptasa inversa o reversa *fr* transcriptase inverse

transferència Western *f*

Prova de detecció d'anticossos de l'HIV, més complexa i fidedigna que el test ELISA, que es realitza com a confirmació dels resultats dels tests ELISA quan aquests són indicadors de seropositivitat.

en Western blot *es* transferència Western *fr* transfert de type Western

transfusió *f*

Operació consistent a fer passar un líquid a les venes d'una persona, especialment sang o elements sanguinis, prèviament obtinguts d'un donant o directament d'una altra per-

sona. La sang emprada per a transfusions ha de ser verificada per evitar la transmissió de malalties com la sida o d'altres, tal com s'havia produït anys abans amb els hemofílics. Actualment, tota la sang es testa.

en transfusion *es* transfusión

fr transfusion

transmissible *adj*

Infecció que pot passar d'un individu a un altre a partir d'un contacte directe (sovint de caràcter íntim, però no exclusivament) o per herència. La sida i les MTS són malalties transmissibles.

en transmissible *es* transmisibile

fr transmissible

transmissió horitzontal *f*

Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que es produeix entre dues persones per via sexual o per compartir xeringues infectades. Es diferencia de la transmissió vertical que va de mare a fill.

en horizontal transmission *es* transmisión horizontal *fr* transmission horizontale

transmissió parenteral o intravenosa *f*

Via de transmissió i contagi de l'HIV per l'ús d'una xeringa compartida, que ha estat en contacte amb sang infectada per l'HIV d'un portador UDVI.

en parenteral transmission *es* transmisión parenteral *fr* transmission parentérale

transmissió perinatal *f*

veg. **transmissió vertical**.

en perinatal transmission *es* trans-

misión perinatal *fr* transmission périnatale

transmissió sexual *f*

Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que es produeix a partir de pràctiques de risc en el manteniment de relacions sexuals, en les quals es produeix un contacte de sang amb sang, de semen amb sang o de secrecions vaginals amb sang, sovint possibilitades per microlesions no sempre perceptibles visualment.

en sexual transmission *es* transmisión sexual *fr* transmission sexuelle

transmissió vertical *f*

Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que va d'una mare seropositiva al seu nadó, durant o just abans del part.

en vertical transmission *es* transmisión vertical *fr* transmission mère-enfant, transmission verticale

transsexual *adj m i f*

Persona nascuda fisiològicament amb un sexe i que, per motius d'ordre psicològic o d'altres, se sent del sexe contrari i per això realitza un canvi de sexe amb intervenció quirúrgica i un tractament hormonal ad hoc.

en transsexual *es* transexual *fr* transsexuel

3TC

Abreviació de la lamivudina. Vegeu **lamivudina**.

trifosfat d'adenosina *m*

Àcid nucleòsid que intervé en el catabolisme dels mitocondris. Habitualment es representa amb les si-

gles ATP.

en adenosine triphosphate, ATP

es trifosfato de adenosina *fr* adenosine triphosphate

triglicèrid *m*

Combinació de glicerol i tres cadenes d'àcids grassos. Si es manifesta en estat sòlid és un greix i en estat líquid és un oli. La seva elevada taxa a la sang, com la del colesterol, pot ser un factor de risc de patologia cardiovascular. El seu augment en persones HIV+ pot ser un efecte col·lateral de la medicació antiretroviral. Convé controlar la medicació, la dieta alimentària i la pràctica d'exercici per obtenir-ne nivells acceptables. Hi ha també diversos medicaments per combatre'n les taxes elevades. Vegeu també **antilipèmic**.

en triglyceride *es* triglicérido

fr triglycéride

triteràpia *f*

Tractament antiretroviral consistent en l'administració conjunta de tres medicaments ART. Habitualment, són dos inhibidors de la transcriptasa inversa i un de la proteasa.

en tritherapy *es* triterapia *fr* trithérapie

Trizivir

Nom comercial del compost farmacèutic que combina en una mateixa pastilla AZT, 3TC i abacavir. Actualment, encara és pendent d'aprovació.

trombòcit *m*

veg. **plaqueta**.

en thrombocyte *es* trombocito

fr thrombocyte

trombopènia *f*

Escassetesa de plaquetes a la sang circulant. També se'n diu trombocitopènia o plaquetopènia.

en thrombocytopenia *es* trombopenia *fr* thrombopénie

trombosi *f*

Formació o presència d'un trombe (coàgul) en un vas sanguini o en el cor.

en thrombosis *es* trombosis

fr thrombose

tropisme *m*

Moviment d'orientació i atracció cap a una cèl·lula o un organisme per influència d'un factor estimulant. Tendència de l'HIV per infectar determinades cèl·lules o teixits. El tropisme de l'HIV ve determinat per les glicoproteïnes gp41, gp160, gp120, el receptor CD4 i els coreceptors CCR5 i CXCR-4.

en tropism *es* tropismo *fr* tropisme

tuberculina *f*

Substància aconseguida a partir de cultius de bacils que, injectada subcutàniament, produeix una reacció localitzada que serveix com a prova diagnòstica d'haver estat en contacte amb el bacil de Koch, causant de la tuberculosi.

en tuberculin *es* tuberculina *fr* tuberculine

tuberculosi *f*

Malaltia infecciosa i contagiosa provocada pel bacil de Koch, que afecta principalment els pulmons i que pot afectar altres teixits i òrgans. S'encomana generalment per via aèria, en inhalar expectoracions d'al-

tres persones activament infectades.
La tuberculosi és una de les malalties
associades a la sida. El seu tractament

requereix un mínim de 9 mesos.
en tuberculosis es tuberculosis
f tuberculosis

U u

UAU

Acrònim d'unitat d'atenció a l'usuari. Dins del sistema sanitari públic a Catalunya, són centres d'atenció i informació, i de supervisió del funcionament dels CAP i dels CAC. Tradicionalment i col·loquialment, també se'n sol dir inspecció mèdica.

UDVI

Sigla corresponent a usuari de drogues per via intravenosa.

UDVP

Sigla corresponent a usuari de drogues per via parenteral, usat impròpiament, però habitualment, en lloc d'UDVI.

UNAIDS

veg. **ONUSIDA**.

urea *f*

Compost cristal·lí resultant del metabolisme de les proteïnes, per degradació dels aminoàcids de l'organisme. Principalment, és present en l'orina que n'és la via d'excreció. Ve-

geu també **àcid úric**.

en urea *es* urea *fr* urée

ús compassiu *m*

Tipus d'administració d'un medicament, encara en fase experimental i que és subministrat per la companyia productora o impulsora de l'assaig clínic corresponent.

en compassionate use *es* uso compasivo *fr* usage compassionnel

usuari -ària *m* i *f*

Persona (especialment si és HIV+) que fa ús d'algun dels serveis oferts per les entitats o ONG de lluita contra la sida, o que es beneficia de la seva acció sense necessitat de ser-ne membre, com per exemple les accions de voluntariat, *counselling*, els GAM, etc.

usuari -ària *adj*

Dit de la persona HIV+ (pacient) que fa ús dels serveis sanitaris de tractament de la sida.

en user *es* usuario *fr* utilisateur

V v

---

vacances terapèutiques *f*

Interrupció del tractament ART deguda a la toxicitat o intolerabilitat de l'organisme, o per interacció amb altres circumstàncies que en dificulten la prosecució habitual.

en drug holidays es vacaciones terapéuticas fr vacance thérapeutique

vacuna *f*

Substància que conté antigens recombinants, afeblits (atenuats) o morts de l'element infecciós, de manera que l'organisme el reconegui i desenvolupi una immunitat a llarg termini contra aquest element patògen tot activant les cèl·lules T de memòria, sense causar cap altra patologia. Les vacunes poden ser de caràcter preventiu (per evitar la contracció d'una malaltia) o terapèutic (per al tractament de la malaltia ja contreta). També se'n pot dir vaccí.

en vaccine es vacuna fr vaccin

Vacutainer

Nom comercial de l'estri conformat per una agulla i un tub de plàstic a l'interior del qual es disposa d'una altra agulla perquè s'hiacoblin tubs per a l'extracció de diverses mostres de sang per ser analitzades. A mesura que s'hiacoblen els tubs, s'obre el flux sanguini automàticament, que s'estronca quan es retiren del Vacutainer.

vademècum *m*

Manual que conté les nocions elementals de l'art mèdica com ara medicaments, tractaments, patologies, etc.

en vade mecum es vademécum

fr vade-mecum

vagina *f*

Part de l'aparell genital femení, des de l'úter fins a la vulva.

en vagina es vagina fr vagin

vaginal *adj*

Relatiu o pertanyent a la vagina.

en vaginal es vaginal fr vaginal

valaciclovir *m*

Profàrmac antiviral que s'administra per via oral i que en l'organisme es transforma en aciclovir. Especialment indicat per al tractament dels herpes. Durant força temps s'havia especulat que també podia tenir una certa activitat antiretroviral; però d'ençà de la generalització de les teràpies combinades, se n'ha descartat pràcticament aquest darrer ús.

en valacyclovir es valaciclovir fr valaciclovir

valor de referència *m*

Nombre o quantitat màxima o mínima que en una anàlisi s'estableix com a indicador de normalitat per al diagnòstic de l'estat de salut; de manera que estar per sota o per sobre d'aquest valor significa una alteració que pot ser deguda a circum-

tàncies momentànies, patologies, efectes col·laterals, etc. Normalment, en les analítiques s'expressen al costat dels resultats quins en són el valors de referència i, si són alterats, s'hi sol posar un asterisc o diversos, segons que l'alteració sigui més o menys accentuada.

en normal range *es* valor de referència *fr* valeur normale

vas limfàtic *m*

Conducte per on circula la limfa, que té origen en l'estructura íntima dels teixits, independentment dels capil·lars sanguinis, i que, amb els ganglis limfàtics, constitueixen el sistema limfàtic que transporta la limfa de l'organisme a la vena subclàvia.

en lymphatic vessel *es* vaso linfático *fr* vaisseau lymphoïde

vena *f*

Vas sanguini que duu la sang des dels capil·lars cap al cor.

en vein *es* vena *fr* veine

veno-, ven-, veni-

Formes prefixades del mot vena, relacionat amb les venes.

vertigen *m*

Alteració del sentit de l'equilibri caracteritzada per una sensació de rotament de cap, que pot ser un efecte col·lateral de la medicació antiretroviral, sovint amb caràcter transitori.

en dizziness *es* vértigo *fr* vertige

VHB

Sigla del virus de l'hepatitis B.

VHC

Sigla del virus de l'hepatitis C.

via de transmissió *f*

Manera, pràctica o comportament a partir del qual la infecció de l'HIV es pot transmetre d'una persona a una altra. Les vies més comunes són la sexual desprotegida, compartir xeringues infectades en l'ús de drogues per via intravenosa i la transmissió vertical materno-filial.

es vía de transmisión *fr* voie de transmission

vida *f*

Fet de viure, estat dinàmic en què l'organisme evoluciona i s'adapta a diferents circumstàncies des del seu naixement fins a la mort, tot acomplint un seguit de funcions físiques i psíquiques quan ens referim a l'ésser humà.

en life *es* vida *fr* vie

Videx

Nom comercial del DDI o didanosina, produït per Bristol-Myers Squibb (BMS). També s'abreuja dDI.

vigilància epidemiològica *f*

Acció de recollir dades per fer un seguiment sobre l'abast i les característiques d'una epidèmia, amb una xarxa de professionals sanitaris o col·laboradors que periòdicament informen sobre els casos tractats o els detectats de nou, relatius a la malaltia que és objecte d'estudi.

en epidemiologic surveillance *es* vigilancia epidemiológica *fr* surveillance épidémiologique

VIH

Sigla del virus de la immunodeficiència humana. Vegeu **HIV**.

VIH-1

veg. **HIV-1**.

VIH-2

veg. **HIV-2**.

VIH+

Persona seropositiva. Vegeu **seropositiu**.

VIH-

Persona seronegativa. Vegeu **seronegatiu**.

Viracept

Nom comercial del nelfinavir. Vegeu **nelfinavir**. La seva abreviació és NFV.

viral *adj*

Relacionat, provocat o pertanyent a un virus. Víric.
en viral es viral fr viral

Viramune

Nom comercial de l'inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid nevirapina, produït per Boehringer-Ingelheim. L'abreviació és NVP.

virèmia *f*

Grup d'infeccions generalitzades causades per la presència d'un o més virus.
en viremia es viremia fr virémie

virèmia *f*

Presència de virus a la sang, virèmia plasmàtica.
en viresemia es viremia fr virémie

virèmia cel·lular *f*

Presència de virus o de partícules virals, a l'interior de la cèl·lula infectada.
en viremia es viremia celular fr virémie cellulaire

virèmia plasmàtica *f*

Presència de virus al plasma sanguini, a la sang.
es viremia fr virémie

víric *-a adj*

veg. **viral**.

virió *m*

Virus madur format per un nucli central (*core*) amb DNA o RNA, envoltat per una membrana proteica (càpsida) d'on es pot configurar un virus complet.
en virion es virión fr virion

viròleg -òloga *m i f*

Persona especialitzada en l'estudi i tractament dels virus.
en virologist es virólogo fr virologiste

virologia *f*

Branca de la microbiologia que estudia els virus.
en virology es virología fr virologie

virosi *f*

Afecció causada per virus.
en virosis es virosis fr virose

virus *m*

Agent infecció submicroscòpic compost d'una molècula d'àcid nucleic (RNA o DNA), envoltat per una coberta proteica (càpsida), que actua com a paràsit cel·lular, ja que per a la seva multiplicació necessita els ribosomes o enzims de la cèl·lula que infecta. El seu sistema de multiplicació es basa en la duplicació del seu RNA o DNA.
en virus es virus fr virus

virus atenuat *m*

Soca vírica afeblida que s'obté a partir de cultius especials, que ha per-

dut la seva capacitat d'infecció o de provocar una malaltia, però que conserva la d'estimular la creació d'anticossos.

en attenuated virus *es* virus atenuado *fr* virus atténué

virus d'Epstein-Barr *m*

Herpesvirus causant d'un dels dos tipus de mononucleosi (l'altre ho és per CMV). És de caràcter contagiós i afecta principalment el nas i la gorja.

en Epstein-Barr virus (EBV) *es* virus de Epstein-Barr *fr* virus d'Epstein-Barr

virus resistent *m*

Virus que, per les mutacions produïdes en la seva estructura genètica, deixa de ser sensible a l'acció d'un o més fàrmacs antivirals, cosa que li permet tornar-se a replicar i infectar altres cèl·lules T CD4.

en resistant virus *es* virus resistente *fr* virus résistant

virus salvatge *m*

Tipus d'HIV no sotmès a la pressió de cap medicament i que, per tant, no ha produït cap mutació ni resis-

tència, ni s'ha vist afeblit en la seva capacitat infectiva.

en wild-type (WT) virus *es* virus salvaje *fr* virus sauvage

vitamina *f*

Substància orgànica que, en petites quantitats, és essencial per al metabolisme cel·lular i que cal obtenir de la dieta. La seva manca o quantitats insuficients poden donar lloc a malalties: les avitaminosis.

en vitamine *es* vitamina *fr* vitamine

voluntari -ària *m* i *f*

Persona que dedica una part del seu temps i les seves capacitats a ajudar-ne d'altres afectades per la sida, per objectius cívics i socials sense contraprestació econòmica, i que contribueix a la sensibilització ciutadana d'aquesta problemàtica, dels seus afectats i de la necessitat de resolució.

en volunteer *es* voluntario *fr* bénévolant

vulva *f*

Conjunt d'òrgans genitals externs femenins.

en vulva *es* vulva *fr* vulve

W w

Wasting syndrome *f*

Malaltia definitiva de sida que es caracteritza per la pèrdua d'un 10% del pes normal. Vegeu també **caquèxia**.

en Wasting syndrome *es* síndrome de Wasting *fr* Wasting syndrome

Western Blot* *m*

Vegeu **transferència Western**.

WHO

Sigla de l'anglès World Health Organization. Vegeu **Organització Mundial de la Salut (OMS)**.

X x

---

xarop *m*

Substància líquida, espessa, formada per una solució de sucre en aigua que pot servir per a l'administració d'un medicament (dissolt o en suspensió). També se'n diu aixarop.

en syrup *es* jarabe *fr* sirop

xeringa *f*

Instrument destinat a introduir substàncies líquides en l'organisme o bé a extreure'n. Consisteix en un tub de vidre, metall o plàstic dins del qual s'acciona un èmbol i en un extrem del qual s'acobla una agulla

o estri penetrant. L'ús compartit de xeringues per a la injecció de drogues per via indovenosa contribueix a la propagació de la infecció per l'HIV.

en syringe *es* jeringa *fr* seringue

XHUP

Sigla de la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública de Catalunya. Xarxa d'hospitals de gestió pública o privada (concertada amb l'SCS) en què poden ser hospitalitzades totes les persones afiliades a la Seguretat Social.

Z z

---

zalcitabina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment, és més conegut com a DDC o pel seu nom comercial Hi-vid. La seva abreviatura és ddC.

en zalcitabine *es* zalcitabina *fr* zalcitabine

ZDV

Abreviació de zidovudina. Vegeu **zidovudina**.

Zerit *m*

Nom comercial del D4T o estavudina, produït per Bristol-Myers Squibb (BMS). La seva abreviació comuna és d4T.

Ziagen

Nom comercial de l'abacavir, produït per GlaxoWellcome. L'abreviació comuna és ABV.

zidovudina *f*

Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment, és més conegut pel seu nom comercial Retrovir. La seva abreviació és AZT o ZDV.

en zidovudine *es* zidovudina *fr* zidovudine

zinc *m*

Element químic amb el símbol Zn. Component essencial de molts enzims i amb un paper important en la síntesi de proteïnes. És present també a l'interior del *core* de l'HIV, en els anomenats dits de zinc, o filaments de zinc, l'acció dels quals és susceptible de ser inhibida amb un antiretroviral. Actualment, és en estudi als laboratoris.

en zinc *es* cinc *fr* zinc

Zintevir *m*

Medicament antiretroviral inhibidor de la integrasa, actualment en experimentació. També és conegut com a L-756,423. És produït per Aronex Pharmaceuticals.

zòster *m*

Manera col·loquial de referir-se a una afecció viral. Vegeu **herpes zòster**.

Zovirax

Nom comercial de l'antiviral aciclovir

A a

- AB** Ac, anticòs
- abacavir** abacavir
- abrasion** abracció
- absorption** absorció
- accompaniment** acompanyament
- acidophilus** acidòfil
- activated T-cell** limfòcit activat
- active** actiu
- active principle** principi actiu
- activism** activisme
- activist** activista
- activity** activitat
- acupuncture** acupuntura
- acute** agut
- acute HIV infection** infecció aguda
- acyclovir** aciclovir
- adefovir** adefovir
- adenopathy** adenopatia
- adenosine triphosphate** trifosfat d'adenosina, ATP
- adenovirus** adenovirus
- adherence** adhesió al tractament
- adipose tissue** teixit adipós
- adjuvant** adjuvant
- adverse event** efecte advers
- aerosol** aerosol
- affection** afecció
- ageusia** agèusia
- AIDS** sida
- AIDS Memorial Day** Memorial Internacional de la Sida
- AIDS Memorial Quilt** Tapís Memorial de la Sida
- AIDS-Defining Illness** malaltia definitiva de sida
- AIDS-Related Complex** complex relacionat amb la sida, ARC
- albumin** albúmina
- alcohol** alcohol
- algorithm** algorisme
- alkaline phosphatase** fosfatasa alcalina
- allergic** al·lèrgic
- allergy** al·lèrgia
- allopathy** al·lopatia
- ALT** GPT, transaminasa gamma GPT
- alternative medicine** medicina alternativa
- amebiasis** amebosi
- amino acid** aminoàcid
- amphotericin B** amfotericina B
- amprenavir** amprenavir
- amylase** amilasa
- anabolism** anabolisme
- anal** anal
- analgesic** analgèsic
- analog** anàleg
- anaphylaxis** anafilaxi
- androgen** androgen
- androgenous** androgen
- anemia** anèmia
- anesthesia** anestèsia
- angiogenesis** angiogènesi
- anguish** angoixa
- anilingus** anilingus
- anonymity** anonimat
- anonymous** anònim
- anorexia** anorèxia

anorexia nervosa anorèxia mental
anorgasmia anorgàsmia
antacid antiàcid
antiaids antisida
antibiotic antibiòtic
antibody anticòs
antidepressant antidepressiu
antifungal antifúngic
antigen antigen, Ag
antigenemia antigenèmia
antihistamine antihistamínic
antilipemic antilipèmic
antimicrobial antimicrobià
antioxidant antioxidant
antiprotozoal antiprotozoari
antipyretic antipirètic
antiretroviral antiretroviral
antisense antisentit
antisense drug anticodó
antiviral antiviral
antiviral drug medicació antiviral
anus anus
anxiety angoixa, ansietat
anxiolytic ansiolític
aphasia afàsia
aphtha afta
aphthosis aftosi
ARC CRS, complex relacionat amb la sida
armamentarium arsenal terapèutic
ART ART, teràpia antiretroviral, anti-retroviral
ART combination teràpia combinada
ART treatment medicació antiretroviral
aspergillus aspergil
aspirin aspirina
ass cul
assembly acoblament
AST GOT, transaminasa gamma

GOT

asthenia astènia
asymptomatic asimptomàtic
ataxia atàxia
atovaquone atovaquona
ATP trifosfat d'adenosina, ATP
atrophy atròfia
attachment penetració, fusió
attenuated virus virus atenuat
AUC AUC, àrea sota la corba
autovaccination autovacunació

B b

bacillus bacil
bacteremia bacterièmia
bacteria bacteri
balsam bàlsam
baseline basal
basophil basòfil
BIA BIA, anàlisi de bioimpedància
bile bilis
bilirubin bilirubina
bilirubinemia bilirubinèmia
bioavailability biodisponibilitat
biochemistry panel bioquímica (anàlisi)
biopsy biòpsia
bisexual bisexual
bitherapy biteràpia
black kiss llepar el cul
blinded trial assaig amb cegament
blister envàs retractilat
blood sang
blood brain barrier barrera hematoencefàlica
blood poisoning septicèmia
blood pressure pressió arterial
blood test anàlisi de sang
blood job mamada, fel·lació

bodily fluids fluid corporal
bone marrow medul·la espinal
bone marrow suppression mielosupressió
brain death mort cerebral
bronchitis bronquitis
bronchoscopy broncoscòpia
buddy acompanyant
(to) buddy acompanyar
buffalo humps gep de búfal, lipomatosi
Burkitt's lymphoma limfoma de Burkitt

C c

cachexia caquèxia
calcium calci
calculus càlcul
cancer càncer
candida vàndida
candidiasis candidosi
capsid càpsida
capsule càpsula
carbohydrate hidrat de carboni
carcinogen carcinogen
carcinoma carcinoma
carnitina carnitina
carrier portador, seropositiu
case history història clínica
catabolism catabolisme
catheter catèter
CBC hemograma
CD4 CD4, T4
CD4 count recompte de CD4
CD4 percent percentatge de CD4
CD4/CD8 ratio quocient CD4/CD8
CD8 CD8, T8
cell cèl·lula
cell count fórmula leucocítica

cellular immunity immunitat cel·lular
central nervous system sistema nerviós central, SNC
cephalalgia cefalea
cerebrospinal fluid líquid cefaloraquí
cervix cèrvix
cervix carcinoma carcinoma de cèrvix
chemist farmacèutic
chemokine quimiocina
chemotherapy quimioteràpia
chiromassage quiromassatge
chiropractic quiopràctica, quiopràxia
chiropractor quiopràctic
cholesterol colesterol
chorioretinitis corioretinitis
chronic crònic
chronic HIV infection infecció crònica
chronic patient malalt crònic
ciprofloxacin ciprofloxacina
cirrhosis cirrosi
clarithromycin claritromicina
clindamycin clindamicina
clinical trial assaig clínic
clinician clínic
Cmax. C_{màx.}
Cmin. C_{mín.}
CNS SNC, sistema nerviós central
cock polla, penis
cocktail còctel
codon codó
cohort cohort
coinfection coinfecció
coitus coit
colic còlic
colitis colitis

collutory col·lutori
collyrium col·liri
colonoscopy colonoscòpia
colposcopy colposcòpia
combination therapy teràpia combinada
communitarian comunitari
community comunitat
compassionate compassiu
compassionate use ús compassiu
complementary medicine medicina complementària
complete blood count hemograma
compliance adhesió al tractament
concentration drug nivell hemàtic, nivell plasmàtic
concerned afectat
condom condó, preservatiu
condyloma condiloma
confidentiality confidencialitat
conjunctivitis conjuntivitis
contagion contagi
contagious contagiós
contraindication contraindicació
control group grup de control
convalescence convalescència
core nucli viral, core*
coreceptor coreceptor
cortex còrtex
corticosteroid corticosteroide
cortisone cortisona
counselling counselling*
creatinine creatinina
cross-resistance resistència creuada
cryptococcal meningitis criptococcosi
cryptosporidiosis criptosporidiosi
CT scan escàner
culture cultiu
cunnilingus cunnilingi

cunt cony, vulva
cutaneous cutani
cytokine citocina
cytological test citologia
cytology citologia
cytomegalovirus citomegalovirus
cytoplasm citoplasma
cytosol citosol
cytotoxic citotòxic
cytotoxic T-lymphocyte limfòcit T citotòxic

D d

dapsone dapsona
day hospital hospital de dia
death mort
defense defensa
delavirdina delavirdina
dementia demència
dendritic cell cèl·lula dendrítica
depression depressió
dermatitis dermatitis
dermatologist dermatòleg
dermatosis dermatosi
diagnosis diagnòstic
diarrhea diarrea
didanosine didanosina
diet dieta, règim
dietitian dietista
discrimination discriminació
disease malaltia
disease management gestió de la malaltia
disinfection desinfecció
distal distal
diuresis diüresi
diuretic diürètic
dizziness vertigen, mareig
DNA àcid desoxiribonucleic, ADN

dose dosi
double-blinded trial assaig amb cegament doble
drug fàrmac, medicina, droga, remei
drug addict drogodependent, toxicoman
drug holidays vacances terapèutiques
drug option opció terapèutica
drug-drug interaction interacció medicamentosa
dysgeusia disgèusia
dyspepsia dispèpsia
dysphagia disfàgia
dysplasia displàsia
dyspnea dispnea

E e

early access accés avançat
EBV virus d'Epstein-Barr
echography ecografia
efavirenz efavirenz
ejaculation ejaculació
emotion emoció
emotional emocional
encephalitis encefalitis
encephalopathy encefalopatia
endemic endèmic
endogenous endogen
endoscopy endoscòpia
enteral enteral
enteric entèric
enteric coating entèric
enteritis enteritis
entry penetració, fusió
entry criteria criteris d'inclusió
envelope càpsida
enzyme enzim
eosinophil eosinòfil
epidemic epidèmia, epidèmic

epidemic surveillance vigilància epidemiològica
epidemiologist epidemiòleg
epidemiology epidemiologia
Epstein-Barr virus virus d'Epstein-Barr
erectile dysfunction disfunció erètil
erythrocyte eritròcit
erythropoietin eritropoetina
ethambutol etambutol
ethic committee comitè ètic
ethics ètica
ethylic etílic
etiology etiologia
examination prova diagnòstica
excipient excipient
exclusion criteria criteris d'exclusió
exogenous exogen
expanded access accés expandit
exposure to HIV exposició a l'HIV
extraction extracció

F f

false negative fals negatiu
false negative result fals negatiu
false positive fals positiu
false positive result fals positiu
famciclovir famciclovir
fat greix, lípid
fatty liver esteatosi hepàtica
fatty tissue teixit adipós
fellatio fel·lació
ferrum ferro
fever febre
fibrosis fibrosi
first-line regimen primera línia de tractament
first-line treatment primera línia de tractament

floaters mosques volants
fluconazole fluconazole
folic acid àcid fòlic
follicle fol·licle
folliculitis fol·liculitis
forgiveness marge d'oblit
foscarnet sodium foscarnet sòdic
(to) fuck cardar, follar
funduscopy control del fons d'ull
fungal fúngic
fungal infection infecció fúngica
fungus fong
fusion fusió, penetració
fusion inhibitor inhibidor de la fusió

G g

gall fel
gamma globulin gammaglobulina
ganciclovir ganciclovir
ganglion gangli limfàtic
gastroenteritis gastroenteritis
gastrointestinal tract tracte gastroin-
 testinal
gay gai
gene gen
genital wart berruga acuminada
genotype genotip
genotypic assay genotipat
genotyping genotipat
GI tract tracte gastrointestinal
glucide glúcid
glycemia glucèmia
glycoprotein glicoproteïna
growth factor factor de creixement
guidelines pautes de tractament
gynecologist ginecòleg

H h

hallucination al·lucinació
hand job palla
headache mal de cap
(to) heal guarir, curar
health centre ambulatori, CAP, dis-
 pensari
health worker sanitari
helper T-cell limfòcit T col·labora-
 dor
hematic hemàtic
hematocrit hematòcrit
hematology hematologia
hemoculture hemocultiu
hemophilia hemofilia
hemophilic hemofilic
hemorrhage hemorràgia
heparin heparina
hepatic hepàtic
hepatic steatosis esteatosi hepàtica
hepatitis hepatitis
hepatitis A, B, C hepatitis A, B, C
hepatologist hepatòleg
hepatomegalia hepatomegàlia
hepatotoxicity hepatotoxicitat
herbal drug droga vegetal
herpes herpes
histoplasmosis histoplasmosi
HIV HIV, VIH
HIV- HIV-, VIH-, seronegatiu
HIV+ HIV+, VIH+, seropositiu
HIV-1 HIV-1, VIH-1
HIV-2 HIV-2, VIH-2
HLA antigen HLA, sistema HLA
holistic holístic
holistic medicine medicina holística
homeopathy homeopatia
homoerotic homoeròtic
homoeroticism homoerotisme

homophobia homofòbia
homosexual homosexual
horizontal transmission transmissió horitzontal
hormone hormona
hospital pharmacy farmàcia hospitalària
host hoste
host cell cèl·lula hoste
HPV papil·lomavirus
human papillomavirus papil·lomavirus
humoral immunity immunitat humoral
hydroxyurea hidroxiurea
hyperglycemia hiperglucèmia
hyperimmune hiperimmune
hyperlipidemia hiperlipidèmia
hyperplasia hiperplàsia
hypertension hipertensió
hyperthermia hipertèrnia
hypertrophy hipertròfia
hyperuricemia hiperuricèmia
hypolipidemic hipolipemiant
hypotension hipotensió

I i

icterus icterícia
ill malalt
immune immune
immune reconstitution reconstitució immunitària
immune response resposta immunitària
immune stimulator immunomodulador
immune system sistema immunitari
immunity immunitat
immunization immunització

(to) immunize immunitzar
immunoassay immunoassaig
immunocompetent immunocompetent
immunocompromised immunocompromès, immunodeficient, immunodeprimit
immunodeficiency immunodeficiència
immunoglobulin immunoglobulina
immunologist immunòleg
immunology immunologia
immunomodulator immunomodulador
immunosuppression immunosupressió
impotence impotència
incubation incubació
indication recepta
indinavir indinavir
(to) infect infectar
infection infecció
inflammation inflamació
informed consent consentiment informat
infusion infusió, perfusió
inhibition concentration concentració inhibidòria
inhibition quotient quocient d'inhibició
inhibitor inhibidor
injection injecció
innocuous innocu
insomnia insomni
insulin insulina
integrase integrasa
integrase inhibitor inhibidor de la integrasa
integration integració
interferon interferó

interleukin interleucina
interleukin-2 interleucina-2
intern metge resident
intramuscular intramuscular
intravenous intravenós, endovenós
IQ quocient d'inhibició
iron ferro
isoniazid isoniazida
itraconazole itraconazole
ITT (en) tractament interromput

J j

---

jaundice icterícia, fel sobreixit

K k

Kaposi's sarcoma sarcoma de Kaposi
ketoconazole ketoconazole
kidney ronyó
killer cell limfòcit T assassí
kiss petó
KS SK, sarcoma de Kaposi

L l

L-acetylcarnitine L-acetilcarnitina
lactic acidosis acidosi làctica
lamivudina lamivudina
latency latència
latency period període de latència,
fase intermèdia
latex làtex
lentivirus lentivirus
lesbian lesbiana
lesion lesió
leukemia leucèmia
leukocyte leucòcit
leukocytosis leucocitosi

leukopenia leucopènia
libido libido
(to) lick ass llepar el cul, anilingus
life vida
life cycle of HIV cicle de replicació
de l'HIV
life expectancy esperança de vida
limit of detection nivell de detecció
limit of quantification nivell de de-
tecció
lipemia lipèmia
lipid lípid
lipid lowering agent antilipèmic
lipoatrophy lipoatròfia
lipodystrophy lipodistròfia
lipomatosis lipomatosi
lipoprotein lipoproteïna
lithiasis litiasi
liver fetge
liver pathology hepatopatia
lodenosina lodenosina
logarithm logaritme
long-term nonprogressor supervi-
vent de llarga durada
lopinavir lopinavir
LTR LTR
lubricant lubricant
lumbar puncture (LP) punció lumbar
lymph limfa
lymphadenopathy limfadenopatia
lymphatic system sistema limfàtic
lymphatic vessel vas limfàtic
lymphocyte limfòcit
lymphocyte count recompte limfoci-
tari
lymphocytosis limfocitosi
lymphoid tissue teixit limfàtic
lymphokine limfocina
lymphoma limfoma
lysis lisi

M m

macrophage macròfag
Madlung's disease malaltia de Madlung
magnetic resonance image ressonància magnètica
maintenance therapy teràpia de manteniment
malignancy malignitat, tumor
malignant maligne
marker marcador
marrow moll de l'os
masturbation masturbació, palla
medical history història clínica
medicament medicament, fàrmac
medicinal plant planta medicinal
medulla moll de l'os, medul·la
medullary medul·lar
memory T-cell cèl·lula T de memòria
meningitis meningitis
metabolism metabolisme
(to) metabolize metabolitzar
microbe microbi
microlesion microlesió
mitochondrial toxicity toxicitat mitocondrial
mitochondrion mitocondri
mitosis mitosi
molluscum contagiosum mol·lusc contagiós
monocyte monòcit
monotherapy monoteràpia
mourn dol
moxa moxa
moxibustion moxibustió
MRI ressonància magnètica
mucosa mucosa
mucous membrane mucosa
multicentered multicèntric

multicentered study estudi multicèntric
muscle mass massa muscular
mutation mutació
myalgia miàlgia
mycobacterium micobacteri
mycosis micosi
myelitis mielitis
myelopathy mielopatia
myelosuppression mielosupressió
myopathy miopatia

N n

naive naïf
naive T-cell cèl·lula T verge
natural history of disease història natural
natural killer cèl·lula assassina natural, limfòcit T assassí, NK
nef nef
nelfinavir nelfinavir
neoplasia neoplàsia
nephritic nefrític
nephritic colic còlic nefrític
nephritis nefritis
nephropathy nefropatia
nerve nervi
neuralgia neuràlgia
neurologic neurològic
neurology neurologia
neuron neurona
neuropathy neuropatia
neutropenia neutropènia
neutrophil neutròfil
nevirapina nevirapina
NGO ONG, organització no governamental
NHL limfoma no hodgkiniana
NK cell cèl·lula NK, limfòcit T assassí

NNRTI NNRTI, anàleg no nucleòsid
non-Hodgkin's lymphoma limfoma
 no hodgkinià

non-nucleoside inhibitor no nucleòsid

normal range valor de referència

NRTI NRTI, anàleg nucleòsid

nucleocapsid nucleocàpsida

nucleoside nucleòsid

nucleotide nucleòtid

nurse infermer

nutritional supplement complement
 nutricional

O o

ocular ocular

on treatment (OT) en tractament

open trial assaig sense cegament

ophthalmologist oftalmòleg

opportunistic infection infecció
 oportunista

oral oral

oral hairy leukoplasia (OHL) leuco-
 plàsia peluda

oral sex sexe oral

orderly infermer

osteoporosis osteoporosi

oxidation oxidació

P p

pain dolor

pancreas pàncrees

pancreatitis pancreatitis

pandemia pandèmia

paracetamol paracetamol

parenteral parenteral

parenteral medication medicació

parenteral

parenteral nutrition alimentació pa-
 renteral

parenteral transmission transmissió
 intravenosa

paresthesia parestèsia

pathogen patogen

pathogenesis patogènesi

pathology patologia

peak level C_{màx}.

pediatric aids sida pediàtrica

penetrance penetració

penis penis

pension pensió

pentafuside pentafusida

pentamidine pentamidina

perianal perianal

perinatal transmission transmissió
 perinatal

peripheral nervous system (PNS) sis-
 tema nerviós perifèric (SNP)

peripheral neuropathy neuropatia
 perifèrica

perleche boqueres

phagocytosis fagocitosi

phallus fal·lus

pharmacist farmacèutic

pharmacodynamics farmacodinàmi-
 ca

pharmacognosy farmacognòsia

pharmacokinetics farmacocinètica

pharmacovigilance farmacovigilància

(hospital) pharmacy farmàcia hospi-
 talària

phase I, II, III, IV fase 1, 2, 3, 4

phenotype fenotip

phenotypic assay fenotipat

phenotyping fenotipat

phlebitis flebitis

phosphorus fòsfor

phosphorylation fosforilació
photosensitivity fotosensibilització
physician metge, clínic
phytotherapy fitoteràpia
PI IP, inhibidor de la proteasa
PK farmacocinètica
placebo placebo
placebo effect efecte placebo
plasma plasma
plasma concentration nivell hemàtic, nivell plasmàtic, concentració hemàtica, concentració plasmàtica
plasmatic plasmàtic, plàsmic
plasmic plàsmic, plasmàtic
platelet plaqueta
pneumonia pneumònia, pulmonia
polymerase polimerasa
polymerase chain reaction reacció en cadena de la polimerasa, PCR
polymorphism polimorfisme
polyneuropathy polineuropatia
posology posologia
post-exposure prophylaxis profilaxi de postexposició, PEP
potassium potassi
pravastatin pravastatina
prescription recepta, prescripció
preseminal fluid líquid preseminal
prevalence prevalença
prevention prevenció
primary HIV infection primoinfecció
primary mutation mutació primària
primary prevention prevenció primària
primary prophylaxis profilaxi primària
prodrug profàrmac
prognosis prognosi, pronòstic
progression to AIDS progressió a sida
progressive multifocal leukoence-

phalopathy (PML) leucoencefalopatia multifocal progressiva
prophylactic profilàctic
prophylactic medication medicació profilàctica
prophylaxis profilaxi
protease proteasa
protease inhibitor inhibidor de la proteasa
protein proteïna
protocol protocol
protozoa protozous
proviral proviral
provirus provirus
psychological therapy teràpia psicològica
psychotropic drug psicòtrop
pyrimethamine pirimetamina

R r

radiograph radiografia
radiotherapy radioteràpia
(to) randomize aleatoritzar
randomized controlled trial assaig clínic aleatoritzat
rash granissada
reagent reactiu
rebound rebot
receptor receptor
receptor site coreceptor
recidivation recidiva
recipe recepta
recombinant recombinant
rectum recte
red blood cell glòbul vermell
red ribbon llaç vermell (contra la sida)
remission remissió
renal renal, nefrític

renal calculi litiasi renal
replication replicació
reportable disease malaltia de declaració obligatòria
reservoir reservori
resistance resistència
resistance assay test de resistències
resistant virus virus resistent
retinitis retinitis
retrovirology retrovirologia
retrovirus retrovirus
reverse transcriptase transcriptasa inversa
reverse transcriptase inhibitor inhibidor de la transcriptasa inversa
reverse transcription transcripció inversa
ribavirin ribavirina
rifabutin rifabutina
risk behaviour comportament de risc, pràctica de risc
risk factor factor de risc
risk group grup de risc
ritonavir ritonavir
RNA àcid ribonucleic, ARN

S s

safe sex sexe segur
salvage rescat
salvage therapy teràpia de rescat
sanctuary santuari
scanner escàner
screening cribratge
secondary mutation mutació secundària
secondary prevention prevenció secundària
secondary prophylaxis profilaxi secundària

self-help group grup d'ajuda mútua
semen semen
seminal seminal
seminal fluid líquid seminal
seroconvert seroconvertit
serologic sèric
serology serologia
seronegative seronegatiu
seropositive seropositiu
serum sèrum
sex hygiene higiene sexual
sexual orientation orientació sexual
sexual transmission transmissió sexual
sexually transmitted disease malaltia de transmissió sexual
SGOT GOT
SGPT GPT
shingles herpes zòster
shot injecció
sick feeling mareig
side effect efecte col·lateral, efecte secundari
sixty-nine seixanta-nou (69)
sodium sodi
solidarity solidaritat
sound sonda
sperm esperma
spermicide espermaticida, espermicida
spinal marrow medul·la espinal
spiramycin espiramicina
spleen melsa
sponsor promotor
sputum esput
sputum test anàlisi d'esput
statin estatina
stavudine estavudina
STD MTS, malaltia de transmissió sexual

sterilization esterilització
Stevens-Johnson syndrome síndrome de Stevens-Johnson
stigmatization estigmatització
stomatitis estomatitis
stone pedra, càlcul
strain soca
stress estrès
structured treatment interruption (STI) interrupció terapèutica
sulfa drug sulfamida
sulfadiazine sulfadiazina
symptom símptoma
symptomatic simptomàtic
symptomatology simptomatologia
syncytium sincici
syndrome síndrome
synergy sinergia
syringe xeringa
syrup xarop, aixarop
systemic sistèmic

T t

---

tablet comprimit, pastilla
tanefovir tanefovir
tat tat
T-cell cèl·lula T
T-cell count recompte limfocitari
tertiary prevention prevenció terciària
testosterone testosterona
therapeutic effectiveness eficàcia terapèutica
therapeutic option opció terapèutica
therapy teràpia
thrombocyte trombòcit
thrombocytopenia trombopènia
thrombosis trombosi
thymus tim

Tmax. Tmàx.
tolerance tolerància
topical tòpic
toxicity toxicitat
toxoplasma toxoplasma
toxoplasmosis toxoplasmosi
trace element oligoelement
transaminase transaminasa
transcription transcripció, traducció
transfusion transfusió
translation maduració
transmissible transmissible
transsexual transsexual
treatment tractament, fàrmac, teràpia, medicament
treatment-experienced pretractat
triglyceride triglicèrid
tritherapy triteràpia
tropism tropisme
trough level C_{mín}.
tuberculin tuberculina
tuberculosis tuberculosi
tumoral necrosis factor (TNF) factor de necrosi tumoral
twelve by twelve secció

U u

UNAIDS ONUSIDA
undesirable effect efecte advers
undetectable indetectable
urea urea
uric acid àcid úric
user usuari

V v

---

vaccine vacuna
vade mecum vademècum
vagina vagina
vaginal vaginal
vaginal secretion secreció vaginal
valacyclovir valaciclovir
varicella herpes zoster herpes zòster
vein vena
verruca acuminata berruga acuminada
vertical transmission transmissió vertical
viral viral
viral load càrrega viral
viral replication replicació vírica
viral suppression supressió viral
viremia virèmia, virèmia cel·lular
virion virió
virologic failure fracàs virològic, fracàs terapèutic
virologist viròleg
virology virologia
virosis virosi
virus virus
virusemia virèmia
vitamine vitamina
VL CV, càrrega viral
volunteer voluntari
vulva vulva

W w

---

wart berruga
Wasting syndrome Wasting (síndrome de)
Western Blot transferència Western
white blood cell glòbul blanc
WHO OMS, Organització Mundial de la Salut
wild-type virus virus salvatge
World AIDS Day Dia Mundial de la Sida
World Health Organization Organització Mundial de la Salut, OMS
WT virus salvatge

Y y

---

yoga ioga

Z z

---

zalcitabine zalcitabina
zidovudine zidovudina
zinc zinc
zinc finger dits de zinc
zinc finger inhibitor inhibidor dels dits de zinc

A a

abacavir abacavir

ABC AUC, àrea sota la corba

abrasión abrasió

absorció absorció

Ac Ac, anticòs

acceso expandido accés expandit

acceso temprano accés avançat

aciclovir aciclovir

ácido fólico àcid fòlic

ácido úrico àcid úric

acidófilo acidòfil

acidosis láctica acidosi làctica

acompañamiento acompanyament

acompañante acompanyant

acompañar acompanyar

acoplamiento acoblament

actividad activitat

activismo activisme

activista activista

activo actiu

acupuntura acupuntura

adefovir adefovir

adenopatía adenopatia

adenovirus adenovirus

adhesión al tratamiento adhesió al tractament

ADN DNA, ADN

adyuvante adjuvant

aerosol aerosol

afasia afàsia

afección afecció

afectado afectat

afta afta

aftosis aftosi

ageusia agèusia

agudo agut

albúmina albúmina

alcohol alcohol

aleatorizar aleatoritzar

alergia al·lèrgia

alérgico al·lèrgic

algoritmo algorisme

alimentación parenteral alimentació parenteral

alopatía al·lopatia

ALT ALT

alucinación al·lucinació

ambulatorio ambulatori

amebiasis amebosi

amilasa amilasa

aminoácido aminoàcid

amprenavir amprenavir

anabolismo anabolisme

anafilaxis anafilaxi

anal anal

analgésico analgèsic

análisis de esputo anàlisi d'esput

análisis de sangre anàlisi de sang

análogo anàleg

andrógeno androgen

anemia anèmia

anestesia anestèsia

anfotericina B amfotericina B

angiogénesis angiogènesi

angustia angoixa

anilingus anilingus

ano anus

anonimato anonimat

anónimo anònim
anorexia anorèxia
anorexia mental anorèxia mental
anorgasmia anorgàsmia
ansiedad ansietat
ansiolítico ansiolític
antiácido antiàcid
antibiótico antibiòtic
anticuerpo anticòs
antidepresivo antidepressiu
antifúngico antifúngic
antigenemia antigenèmia
antígeno antigen
antihistamínico antihistamínic
antimicrobiano antimicrobià
antioxidante antioxidant
antipirético antipirètic
antiprotozoario antiprotozoari
antirretroviral antiretroviral
antisentido anticodó, antisentit
antisida antisida
antiviral antiviral
apoyo emocional suport emocional
arsenal arsenal terapèutic
ARN RNA, ARN
ARV ART
asintomático asimptomàtic
aspergilo aspergil
aspirina aspirina
astenia astènia
ataxia atàxia
atazanavir atazanavir
atovacuona atovaquona
atrofia atrofia
AUC AUC, àrea sota la corba
autovacunación autovacunació

B b

bacilo bacil
bacteriemia bacterièmia
bacteria bacteri
bálsamo bàlsam
barrera hematoencefàlica barrera hematoencefàlica
basal basal
basófilo basòfil
bazo melsa
beso petó
beso negro llepar el cul, anilingus
BIA BIA
bilirrubina bilirubina
bilirrubinemia bilirubinèmia
bilis bilis
biodisponibilidad biodisponibilitat
biopsia biòpsia
bioquímica bioquímica
bisexual bisexual
biterapia biteràpia
blíster envàs retractil
boqueras boqueres
broncoscopia broncoscòpia
bronquitis bronquitis

C c

calcio calci
cálculo càlcul
cáncer càncer
cándida càndida
candidiasis candidosi
cápside càpsida
cápsula càpsula
caquexia caquèxia
carcinógeno carcinogen
carcinoma carcinoma

carcinoma de cèrvix carcinoma de cèrvix
carga viral càrrega viral
carnitina carnitina
catabolismo catabolisme
catéter catèter
cefalea cefalea
cèlula cèl·lula
cèlula asesina cèl·lula NK
cèlula de memòria cèl·lula T de memòria
cèlula dendrítica cèl·lula dendrítica
cèlula huésped cèl·lula hoste
cèlula NK cèl·lula NK
cèlula T cèl·lula T
cèlula virgen cèl·lula verge
centro alternativo de detección centre alternatiu de detecció
cepa soca
cèrvix cèrvix
ciclo vital del VIH cicle de replicació de l'HIV
cinc zinc
ciprofloxacina ciprofloxacina
cirrosis cirrosi
citología citologia
citomegalovirus citomegalovirus
citoplasma citoplasma
citoquina citocina
citosol citosol
citotòxic citotòxic
claritromicina claritromicina
clindamicina clindamicina
clínico clínic
Cmàx. Cmàx.
Cmín. Cmín.
cociente de inhibición quocient d'inhibició
cociente T4/T8 quocient CD4/CD8
cóctel còctel

codón codó
cohorte cohort
coinfeción coinfecció
coito coit
colesterol colesterol
cólico còlic
cólico nefrítico còlic nefrític
colirio col·liri
colitis colitis
colonoscopia colonoscòpia
colposcopia colposcòpia
colutorio col·lutori
comité ético comitè ètic
compasivo compassiu
complejo relacionado con el sida complex relacionat amb la sida, ARC
complemento nutricional complement nutricional
comprimido comprimit
comunidad comunitat
comunitario comunitari
concentración inhibitoria concentració inhibidora
condiloma condiloma
condón condó, preservatiu
conducta de riesgo comportament de risc, pràctica de risc
confidencialidad confidencialitat
conjuntivitis conjuntivitis
coño cony, vulva
consentimiento informado consentiment informat
contagio contagi
contagioso contagiós
contraindicación contraindicació
control del fondo del ojo control del fons de l'ull
convalecencia convalescència
core core*, nucli viral

corioretinitis corioretinitis
correceptor coreceptor
córtex còrtex
corticosteroide corticosteroide
cortisona cortisona
counselling counselling*
creatinina creatinina
cribado cribratge
criptococosis criptococcosi
criptosporidiasis criptosporidiosi
critérios de inclusión / de exclusión
 criteris d'inclusió / d'exclusió
crónico crònic
culo cul
cultivo cultiu
cunilingus cunnilingü
curar guarir, curar
cutáneo cutani
CV CV

D d

dapsona dapsona
debutante debutant
debutar debutar
dedos de zinc dits de zinc
defensas defenses
delavirdina delavirdina
demencia demència
depresión depressió
dermatitis dermatitis
dermatólogo dermatòleg
dermatosis dermatosi
desinfección desinfecció
Día Mundial del Sida Dia Mundial
 de la Sida
diagnosis diagnosi
diagnóstico diagnòstic
diarrea diarrea
didanosina didanosina

dieta dieta
dietista dietista
discriminación discriminació
disfagia disfàgia
disfunción eréctil disfunció erèctil,
 impotència
disgeusia disgèusia
disnea dispnea
dispepsia dispèpsia
displasia displàsia
distal distal
diuresis diüresi
diurético diürètic
dolor dolor
dolor de cabeza mal de cap
dosis dosi
droga droga
droga vegetal droga vegetal
drogodependiente drogodependent
duelo dol

E e

EDO MDO
ecografía ecografia
efavirenz efavirenz
efecto adverso efecte advers
efecto placebo efecte placebo
efecto secundario efecte col·lateral,
 efecte secundari
eficacia terapéutica eficàcia terapèu-
 tica
emoción emoció
emocional emocional
encefalitis encefalitis
encefalopatía encefalopatia
endémico endèmic
endógeno endogen
endoscopia endoscòpia
enfermedad malaltia

enfermedad de declaración obligatoria malaltia de declaració obligatòria
enfermedad de Madelung malaltia de Madelung
enfermedad de transmisión sexual malaltia de transmissió sexual
enfermedad definitoria de sida malaltia definitòria de sida
enfermero infermer
enfermo malalt
enfermo crónico malalt crònic
ensayo a doble ciego assaig amb cegament doble
ensayo abierto assaig sense cegament
ensayo ciego assaig amb cegament
ensayo clínico assaig clínic
enteral entèric, enteral
enteritis enteritis
en tratamiento en tractament
enzima enzim
eosinófilo eosinòfil
epidemia epidèmia
epidémico epidèmic
epidemiología epidemiologia
epidemiólogo epidemiòleg
eritrocito eritròcit
eritropoetina eritropoetina
escáner escàner
esperanza de vida esperança de vida
esperma esperma
espermicida espermaticida, espermicida
espiramicina espiramicina
esputo esput
estatina estatina
estavudina estavudina
esterilización esterilització
estigmatización estigmatització
estomatitis estomatitis

estrés estrès
estudio clínico aleatorizado assaig clínic aleatoritzat
estudio multicéntrico estudi multicèntric
etambutol etambutol
ética ètica
etílico etílic
etiología etiologia
ETS MTS
excipiente excipient
exógeno exogen
exposición al VIH exposició a l'HIV
extracción extracció
eyaculación ejaculació

F f

factor de crecimiento factor de creixement
factor de necrosis tumoral factor de necrosi tumoral
factor de riesgo factor de risc
fagocitosis fagocitosi
falo fal·lus
falso negativo fals negatiu
falso positivo fals positiu
famciclovir famciclovir
farmacéutico farmacèutic
farmacia hospitalaria farmàcia hospitalària
fármaco fàrmac
farmacocinética farmacocinètica
farmacodinámica farmacodinàmica
farmacognosia farmacognòsia
farmacovigilancia farmacovigilància
fase 1, 2, 3, 4 fase 1, 2, 3, 4
felación fel·lació
fenotipo fenotip
fibrosis fibrosi

fiebre febre
fitoterapia fitoteràpia
flebitis flebitis
fluconazol fluconazole
fluido corporal fluid corporal
foliculitis fol·liculitis
folículo fol·licle
follar cardar, follar
fórmula leucocitaria fórmula leucocítica
fórmula magistral fórmula magistral
foscarnet sódico foscarnet sòdic
fosfatasa alcalina fosfatasa alcalina
fosforilación fosforilació
fósforo fòsfor
fotosensibilidad fotosensibilització
fracaso virológico fracàs virològic, fracàs terapèutic
fúngico fúngic
fusión fusió

G g

gamaglobulina gammaglobulina
gamma-glutamil transferasa gamma-glutamilttransferasa
ganciclovir ganciclovir
ganglio gangli limfàtic
gastroenteritis gastroenteritis
gay gai
gen gen
genérico genèric
genotipo genotip
ginecólogo ginecòleg
glicoproteína glicoproteïna, gp
glóbulo blanco glòbul blanc
glóbulo rojo glòbul vermell
glucemia glucèmia
glúcido glúcid
GOT GOT

GPT GPT
grupo de ayuda mutua grup d'ajuda mútua
grupo de control grup de control
grupo de riesgo grup de risc
guías de tratamiento pautes de tractament

H h

hacerse la prueba fer-se la prova
hemático hemàtic
hematocrito hematòcrit
hematología hematologia
hemocultivo hemocultiu
hemofilia hemofília
hemofilico hemofilic
hemograma hemograma
hemorragia hemorràgia
heparina heparina
hepático hepàtic
hepatitis A, B, C hepatitis A, B, C
hepatólogo hepatòleg
hepatomegalia hepatomegàlia
hepatopatía hepatopatia
hepatotoxicidad hepatotoxicitat
herpes herpes
herpes zóster herpes zòster
hidrato de carbono hidrat de carboni
hidroxiurea hidroxiurea
hiel fel
hierro ferro
hígado fetge
hígado graso esteatosi hepàtica
higiene sexual higiene sexual
hiperglucemia hiperglucèmia
hiperinmune hiperimmune
hiperlipidemia hiperlipidèmia
hiperplasia hiperplàsia

hipertensió hipertensió
hipertermia hipertèrmia
hipertrofia hipertròfia
hiperuricèmia hiperuricèmia
hipolipemiante antilipèmic
hipotensió hipotensió
histoplasmosis histoplasmosi
historia clínica història clínica
historia natural història natural
HLA HLA, sistema HLA
holístico holístic
homeopatía homeopatia
homoerótico homoeròtic
homoerotismo homoerotisme
homofobia homofòbia
homosexual homosexual
hongo fong
hormona hormona
hospital de día hospital de dia
hospitalización a domicilio hospitalització a domicili
huésped hoste

I i

ictericia icterícia, fel sobreixit
impotencia impotència
incubación incubació
indetectable indetectable
indinavir indinavir
infección infecció
infección aguda infecció aguda
infección crónica infecció crònica
infección fúngica infecció fúngica
infección oportunista infecció oportunistista
infectar infectar
inflamación inflamació
infusión infusió, perfusió
inhibidor inhibidor

inhibidor de la fusión inhibidor de la fusió
inhibidor de la integrasa inhibidor de la integrasa
inhibidor de la proteasa inhibidor de la proteasa
inhibidor de la transcriptasa inversa inhibidor de la transcriptasa inversa
immune immune
inmunidad immunitat
inmunidad celular immunitat cel·lular, immunitat humoral
inmunización immunització
inmunizar immunitzar
inmunocompetente immunocompetent
inmunocomprometido immunocompromès
inmunodeficiencia immunodeficiència
inmunoensayo immunoassaig
inmunoglobulina immunoglobulina
inmunología immunologia
inmunólogo immunòleg
inmunomodulador immunomodulador
inmunosupresión immunosupressió
inocuo innocu
insomnio insomni
insulina insulina
integración integració
integrasa integrasa
interacción medicamentosa interacció medicamentosa
interferón interferó
interleucina interleucina
interleucina-2 interleucina-2
interrupción terapéutica interrupció terapèutica
intramuscular intramuscular

intravenoso intravenós, endovenós
inyección injecció
IP IP
isoniazida isoniazida
itraconazol itraconazole

J j

jarabe xarop
jeringa xeringa
joroba de búfalo gep de búfal

K k

Kaposi Kaposi
ketoconazol ketoconazole

L l

L-acetilcarnitina L-acetilcarnitina
lamivudina lamivudina
latencia latència
látex làtex
lavado de esperma rentat d'esperma
lazo rojo llaç vermell o llaçada vermella
lentivirus lentivirus
lesbiana lesbiana
lesión lesió
leucemia leucèmia
leucocito leucòcit
leucocitosis leucocitosi
leucoencefalopatía multifocal
progresiva leucoencefalopatía multifocal progressiva
leucopenia leucopènia
leucoplaquia vellosa leucoplàsia peluda
libido libido

limpiado de esperma rentat d'esperma
linfa limfa
linfadenopatía limfadenopatia
linfocina limfocina
linfocito limfòcit
linfocito activado limfòcit activat
linfocito T asesino limfòcit T assassí
linfocito T citotóxico limfòcit T citotòxic
linfocito cooperador limfòcit T col·laborador
linfocitosis limfocitosi
linfoma limfoma
linfoma de Burkitt limfoma de Burkitt
linfoma no de Hodgkin limfoma no hodgkinià
lipemia lipèmia
lípid lípid
lipoatrofia lipoatròfia
lipodistrofia lipodistròfia
lipomatosis lipomatosi
lipoproteína lipoproteïna
líquido cefaloraquídeo líquid cefaloraquídi
líquido preseminal líquid preseminal
líquido seminal líquid seminal
lisis lisi
litiasis litiasi
litiasis renal litiasi renal
lodenosina lodenosina
logaritmo logaritme
lopinavir lopinavir
LTR LTR
lubrificante lubricant

M m

---

macrófago macròfag
maduración maduració
malignidad malignitat
maligno maligne
mamada mamada, fel·lació
manejo de la enfermedad gestió de la malaltia
marcador marcador
mareo mareig
margen de perdón marge d'oblit
masa muscular massa muscular
masturbación masturbació
medicación antirretroviral medicació antiretroviral
medicación antiviral medicació antiviral
medicación extranjera medicació estrangera
medicación parenteral medicació parenteral
medicación profiláctica medicació profilàctica
medicamento medicament
medicina medecina, remei
medicina alternativa medicina alternativa
medicina complementaria medicina complementària
medicina holística medicina holística
médico metge
médico residente metge resident
médula medul·la
médula espinal medul·la espinal
médula ósea medul·la òssia
medular medul·lar
Memorial Internacional del Sida
Memorial Internacional de la Sida

meningitis meningitis
metabolismo metabolisme
metabolizar metabolitzar
mialgia miàlgia
micobacteria micobacteri
micosis micosi
microbio microbi
microlesión microlesió
mielitis mielititis
mielopatía mielopatia
mielosupresión mielosupressió
miopatía miopatia
mitochondria mitocondri
mitosis mitosi
molusco contagioso mol·lusc contagiós
monocito monòcit
monoterapia monoteràpia
moscas volantes mosques volants
moxa moxa
moxibustión moxibustió
mucosa mucosa
muerte mort
muerte cerebral mort cerebral
multicéntrico multicèntric
mutación mutació
mutación primaria mutació primària
mutación secundaria mutació secundària

N n

---

naive naïf
nef nef
nefrítico nefrític
nefritis nefritis
nefrolitiasis nefrolitiasi
nefropatía nefropatia
negativización negativització
nelfinavir nelfinavir

neoplasia neoplàsia
nervio nervi
neumonía pneumònia
neuralgia neuràlgia
neurología neurologia
neurológico neurològic
neurona neurona
neuropatía neuropatia
neuropatía periférica neuropatia pe-
 rifèrica
neutrófilo neutròfil
neutropenia neutropènia
nevirapina nevirapina
nivel de detecció nivell de detecció
nivel plasmático nivell hemàtic, ni-
 vell plasmàtic, concentració hemàti-
 ca, concentració plasmàtica
NNRTI NNRTI
NRTI NRTI
no nucleósido no nucleòsid
nucleocápside nucleocàpsida
nucleósido nucleòsid
nucleótido nucleòtid

O o

ocular ocular
oftalmólogo oftalmòleg
oligoelemento oligoelement
ONG ONG
ONUSIDA ONUSIDA
opción terapéutica opció terapèutica
oral oral
orientación sexual orientació sexual
osteoporosis osteoporosi
oxidación oxidació

P p

paja palla, masturbació
páncreas pàncrees
pancreatitis pancreatitis
pandemia pandèmia
papilomavirus papil·lomavirus
paracetamol paracetamol
parenteral parenteral
parestesia parestèsia
paritario paritari
pastilla pastilla
patogénesis patogènesi
patógeno patogen
patología patologia
pene penis
penetración penetració
pensión pensió
pensión contributiva pensió contri-
 butiva
pensión no contributiva pensió no
 contributiva
pentafusida pentafusida
pentamidina pentamidina
perianal perianal
período de latencia període de la-
 tència, fase intermèdia
período ventana període finestra
piedra pedra, càlcul
pirimetamina pirimetamina
placebo placebo
planta medicinal planta medicinal
plaqueta plaqueta
plaquetopenia plaquetopènia
plasma plasma
plasmático plasmàtic
polimerasa polimerasa
polimorfismo polimorfisme
polineuropatía polineuropatia
polla polla, fal·lus

porcentaje de T4 percentatge de CD4

portador portador

posologia posologia

potasio potassi

práctica de riesgo pràctica de risc

pravastatina pravastatina

preservativo preservatiu

presión arterial pressió arterial

pretratado pretractat

prevalencia prevalença

prevención prevenció

prevención primaria prevenció primària

prevención secundaria prevenció secundària

prevención terciaria prevenció terciària

primera línea de tratamiento primera línia de tractament

primoinfección primoinfecció

principio activo principi actiu

profármaco profàrmac

profiláctico profilàctic

profilaxis profilaxi

profilaxis de postexposición profilaxi de postexposició

profilaxis primaria profilaxi primària

profilaxis secundaria profilaxi secundària

prognosis prognosi

progresión a sida progressió a sida

promotor promotor

pronóstico pronòstic

proteasa proteasa

proteína proteïna

protocolo protocol

protozoos protozous

proviral proviral

provirus provirus

prueba del VIH prova de detecció d'anticossos

prueba diagnóstica prova diagnòstica

psicótropeo psicòtrop

pulmonía pulmonia

punción lumbar punció lumbar

Q q

quilitis angular quilitis angular, boqueres

quimioquina quimiocina

quimioterapia quimioteràpia

quiromasaje quiromassatge

quiopráctico quiopràctic

quiopraxis quiopràctica, quiopràxia

R r

radiografía radiografia

radioterapia radioteràpia

reacción en cadena de la polimerasa reacció en cadena de la polimerasa

reactivo reactiu

rebote rebot

receptor receptor

receta recepta

recidiva recidiva

recombinante recombinant

reconstitución inmunológica reconstitució immunitària

recto recte

recuento de T4 recompte de CD4

recuento linfocitario recompte limfocitari

reinfectarse reinfectar-se

relación médico-paciente relació metge-pacient

remisión remissió
renal renal
replicación replicació
replicación viral replicació vírica
rescate rescat
reservorio reservori
resistencia resistència
resistencia cruzada resistència creuada
resonancia magnética ressonància magnètica
respuesta inmunológica resposta immunitària
retinitis retinitis
retrovirología retrovirologia
retrovirus retrovirus
ribavirina ribavirina
rifabutina rifabutina
riñón ronyó
ritonavir ritonavir

S s

salpullido granissada, rash*
sangre sang
sanitario sanitari
santuario santuari
sarcoma de Kaposi sarcoma de Kaposi
sección secció
secreción vaginal secreció vaginal
secuenciar seqüenciar
semen semen
seminal seminal
septicemia sèpsia per salmonel·la, septicèmia
sérico sèric
seroconvertido seroconvertit
serodiscordante serodiscordant
seroestatus seroestat
serología serologia
seronegativo seronegatiu
seropositivo seropositiu
serorrevertido serorevertit
sesenta y nueve (69) seixanta-nou (69)
sexo oral sexe oral
sexo seguro sexe segur
sida sida
sida pediátrico sida pediàtrica
sidico sidós
sidoso sidós
sidótico sidòtic
sincicio sincici
síndrome síndrome
síndrome de Stevens-Johnson síndrome de Stevens-Johnson
sinergia sinergia
síntoma símptoma
sintomático simptomàtic
sintomatología simptomatologia
sistema inmunitario sistema immunitari
sistema linfático sistema limfàtic
sistema nervioso central sistema nerviós central
sistema nervioso periférico sistema nerviós perifèric
sistémico sistèmic
SK SK
sodio sodi
solidaridad solidaritat
sonda sonda
subpoblación linfocitaria subpoblació limfocitària
suero sèrum
sulfadiazina sulfadiazina
sulfamida sulfamida
superviviente de larga duración supervivent de llarga durada
supresión viral supressió viral

T t

T4 CD4, T4

T8 CD8, T8

tanefovir tanefovir

Tapiz Memorial del Sida Tapís Memorial de la Sida

tat tat

técnica invasiva tècnica invasiva

técnica ultrasensible tècnica ultrasensible

tejido adiposo teixit adipós

tejido linfático teixit limfàtic

terapia teràpia

terapia alternante teràpia alternant

terapia combinada teràpia combinada

terapia de mantenimiento teràpia de manteniment

terapia de rescate teràpia de rescat

terapia psicológica teràpia psicològica

test de resistencias test de resistències

test fenotípico fenotipat

test genotípico genotipat

testosterona testosterona

timo tim

tirar la toalla llençar la tovallola

Tmàx. Tmàx.

tolerancia tolerància

tópico tòpic

toxicidad toxicitat

toxicidad mitocondrial toxicitat mitocondrial

toxicómano toxicòman

toxoplasma toxoplasma

toxoplasmosis toxoplasmosi

tracto gastrointestinal tracte gastrointestinal

traducción traducció

transaminasa transaminasa

transcripción transcripció

transcripción inversa transcripció inversa

transcriptasa inversa transcriptasa inversa

transcriptasa reversa transcriptasa inversa

transexual transsexual

transferencia Western transferència Western, transferència de proteïnes

transfusión transfusió

transmisible transmissible

transmisión horizontal transmissió horitzontal

transmisión parenteral transmissió parenteral o intravenosa

transmisión perinatal transmissió perinatal

transmisión vertical transmissió vertical

transmisión sexual transmissió sexual

tratamiento tractament

trifosfato de adenosina trifosfat d'adenosina

triglicérido triglicèrid

triterapia triteràpia

trombocito trombòcit

trombopenia trombopènia

trombosis trombosi

tropismo tropisme

tuberculina tuberculina

tuberculosis tuberculosi

tuétano moll de l'os

U u

---

urea urea

uso compasivo ús compassiu

usuario usuari

V v

---

vacaciones terapéuticas vacances terapèutiques
vacuna vacuna
vademécum vademècum
vagina vagina
vaginal vaginal
valaciclovir valaciclovir
valor de referencia valor de referència
vaso linfático vas limfàtic
vena vena
verruga berruga
verruga acuminada berruga acuminada
vértigo vertigen
vía de transmisión via de transmissió
vida vida
vigilancia epidemiológica vigilància epidemiològica
VIH HIV, VIH
VIH- HIV-, VIH-, seronegatiu
VIH+ HIV+, VIH+, seropositiu
VIH-1 HIV-1, VIH-1
VIH-2 HIV-2, VIH-2
viral víric, viral
viremia virèmia
viremia celular virèmia cel·lular

virión virió
virología virologia
virólogo viròleg
virosis virosi
virus virus
virus atenuado virus atenuat
virus de Epstein-Barr virus d'Epstein-Barr
virus resistente virus resistent
virus salvaje virus salvatge
vitamina vitamina
voluntario voluntari
vulva vulva

W w

Wasting (síndrome de) síndrome de Wasting

Y y

---

yoga ioga

Z z

---

zalcitabina zalcitabina
zidovudina zidovudina

A a

---

abacavir abacavir

abrasion abracció

absorption absorció

Ac Ac, anticòs

accompagnant acompanyant

accompagnement acompanyament

accompagner acompanyar

aciclovir aciclovir

acide aminé aminoàcid

acide folique àcid fòlic

acide urique àcid úric

acidophile acidòfil

acidose lactique acidosi làctica

actif actiu

activisme activisme

activiste activista

activité activitat

acupuncture acupuntura

adéfovir adefovir

adénolipomatose malaltia de Madelung

adénopathie adenopatia

adénosine triphosphate trifosfat d'adenosina

adénovirus adenovirus

adhésion au traitement adhesió al tractament

adjuvant adjuvant

ADN DNA, ADN

aérosol aerosol

affection afecció

agueusie agèusia

aigu agut

ALAT ALT, GPT

albumine albúmina

alcool alcohol

algorithme algorisme

alimentation parentérale alimentació parenteral

allergie al·lèrgia

allergique al·lèrgic

allopathie al·lopatia

amibiase amebosi

amino-acide aminoàcid

amphotéricine B amfotericina B

amprénavir amprenavir

amylase amilasa

anabolisme anabolisme

anal anal

analgésique analgèsic

analogue anàleg

analyse de bio-impédance BIA

analyse de sang anàlisi de sang

analyse de sécrétion buccale anàlisi d'esput

anaphylaxie anafilaxi

androgène androgen

androgénique androgen

anémie anèmia

anesthésie anestèsia

angiogenèse angiogènesi

angoisse angoixa

anilingus anilingus

anonymat anonimat

anonyme anònim

anorexie anorèxia

anorexie mentale anorèxia mental

anorgasmie anorgàsmia

antiacide antiàcid
antibiotique antibiòtic
anticorps anticòs
antidépresseur antidepressiu
antifongique antifúngic
antigène antigen
antigénémie antigenèmia
antihistaminique antihistamínic
antiintégrase inhibidor de la integrasa
antimicrobien antimicrobià
antioxydant antioxidant
antiprotéase inhibidor de la proteasa, IP
antiprotozoaire antiprotozoari
antipyrétique antipirètic
antirétroviral antiretroviral, ART
antisens anticodó, antisentit
antisida antisida
antiviral antiviral
anus anus
anxiété ansietat
anxiolytique ansiolític
aphasie afàsia
aphte afta
aphtose aftosi
ARC ARC, complex relacionat amb la sida, CRS
ARN RNA, ARN
arrêt thérapeutique interrupció terapèutica
arsenal thérapeutique arsenal terapèutic
ASAT GOT
aspergille aspergil·la
aspirine aspirina
asthénie astènia
asymptomatique asimptomàtic
ataxie atàxia
atovaquone atovaquona

atrophie atròfia
AUC AUC, àrea sota la corba
autovaccination autovacunació

B b

bacille bacil
bactérie bacteri
bactériémie bacterièmia
baiser petó, cardar, follar
barrière hémato-encéphalique barrera hematoencefàlica
basophile basòfil
baume bàlsam
bénévolant voluntari
bénévole acompanyant
bilan biochimique bioquímica
bilan sanguin anàlisi de sang
bilan sérologique serologia
bile bilis
bilirubine bilirubina
bilirubinémie bilirubinèmia
biodisponibilité biodisponibilitat
biopsie biòpsia
bisexuel bisexual
bite polla
bithérapie biteràpia
blistère envàs retractil·la
bosse de bison gep de búfal
bouffer le cul llepar el cul
bourgeoisement acoblament
branlette palla, masturbació
bronchite bronquitis
bronchoscopie broncoscòpia

cachet	comprimit	chiropractie	quiopràctica, quiopràxia
cachexie	caquèxia	chiropraxie	quiopràctica, quiopràxia
calcium	calci	cholestérol	colesterol
calcul	càlcul	choriorétinite	corioretinitis
cancer	càncer	chronique	crònic
cancer du col de l'utérus	carcinoma de cèrvix	ciprofloxacine	ciprofloxacina
candida	càndida	cirrhose	cirrosi
candidose	candidosi	clarithromycine	claritromicina
capote	condó, preservatiu	clindamycine	clindamicina
capside	càpsida	clinicien	clínic
capsule	càpsula	Cmax.	Cmàx.
carcinogène	carcinogen	Cmin.	Cmín.
carcinome	carcinoma	cocktail	còctel
carnitine	carnitina	codon	codó
catabolisme	catabolisme	cohorte	cohort
cathéter	catèter	coïnfection	coïnfecció
cellule	cèl·lula	coït	coït
cellule dendritique	cèl·lula dendrítica	col de l'utérus	cèrvix
cellule hôte	cèl·lula hoste	colique	còlic
cellule NK	cèl·lula NK	colique néphrétique	còlic nefrític
cellule T	cèl·lula T	colite	colitis
cellule T de mémoire	cèl·lula T de memòria, limfòcit T de memòria	collutoire	col·lutori
cellule T naïve	cèl·lula T verge	collyre	col·liri
cellule tueuse	limfòcit T assassí	coloscopie	colonoscòpia
cellule tueuse naturelle	cèl·lula NK	colposcopie	colposcòpia
centre de dépistage anonyme et gratuit	centre alternatiu de detecció	coma dépassé	mort cerebral
céphalée	cefalea	comité éthique	comitè ètic
champignon	fong	communautaire	comunitari
charge virale	càrrega viral	communauté	comunitat
chatte	cony, vulva	compassionnel	compassiu
chimiocine	quimiocina	complément alimentaire	complement nutricional
chimiothérapie	quimioteràpia	compliance	adhesió al tractament
chiromassage	quiromassatge	comportement à risque	comportament de risc, pràctica de risc
chiropracteur	quiopràctic	comprimé	comprimit
		comptage de lymphocytes	recompte limfocitari

comptage de T4 recompte de CD4
concentration inhibitoire concentració inhibidòria
concentration plasmatique concentració hemàtica, concentració plasmàtica, nivell hemàtic, nivell plasmàtic
concerné afectat
condylome condiloma
confidentialité confidencialitat
conjonctivite conjuntivitis
consentement informé consentiment informat
contagieux contagiós
contagion contagi
contre-indication contraindicació
convalescence convalescència
core core*, nucli viral
corécepteur coreceptor
cortex còrtex
corticostéroïde corticosteroide
cortisone cortisona
counseling counselling*
crachat esput
créatinine creatinina
criblage cribratge
critères d'inclusion / d'exclusion criteris d'inclusió / d'exclusió
cryptosporidiose criptosporidiosi
cul cul
culture cultiu
cunnilingus cunnilingi, cunnilingus
cutané cutani
CV CV, càrrega viral
cycle de reproduction du VIH cicle de replicació de l'HIV
cytokine citocina
cytologie citologia
cytomégalovirus citomegalovirus
cytoplasme citoplasma

cytosol citosol
cytotoxique citotòxic

D d

dapson dapsona
débutant debutant
débuter debutar
défense defensa
delavirdine delavirdina
démence demència
dépistage prova de detecció d'anticossos
dépression depressió
dermatite dermatitis
dermatologue dermatòleg
dermatose dermatosi
désinfection desinfecció
deuil dol
deux fois par jour BID, dos cops al dia
diagnose diagnosi
diagnostic diagnòstic
diarrhée diarrea
didanosine didanosina
diète dieta
diététicien dietista
discrimination discriminació
dispensaire dispensari, ambulatori, CAP
distal distal
diurèse diüresi
diurétique diürètic
doigt à zinc dits de zinc
dose dosi
dossier médical història clínica
douleur dolor
drogue droga
drogue végétale droga vegetal
dysfonctionnement érectile disfunció erètil

dysgueusie disgèusia
dyspepsie dispèpsia
dysphagie disfàgia
dysplasie displàsia
dyspnée dispnea

E e

échec thérapeutique fracàs viro-
lògic, fracàs terapèutic
échographie ecografia
éfavirenz efavirenz
effet indésirable efecte advers
effet placebo efecte placebo
effet secondaire efecte col·lateral,
efecte secundari
efficacité thérapeutique eficàcia te-
rapèutica
éjaculation ejaculació
émotion emoció
émotionnel emocional
encéphalite encefalitis
encéphalopathie encefalopatia
endémique endèmic
endogène endogen
endoscopie endoscòpia
enrobage gastrorésistant entèric
entérique enteral, entèric
entérite enteritis
enzyme enzim
éosinophile eosinòfil
épidémie epidèmia
épidémiologie epidemiologia
épidémiologue epidemiòleg
épidémique epidèmic
érythrocyte eritròcit
erythropoïétine eritropoetina
espérance de vie esperança de vida
essai aveugle assaig amb cegament
essai clinique assaig clínic

essai double-aveugle assaig amb ce-
gament doble
essai génotypique genotipat
éthambutol etambutol
éthique ètica
éthylque etílic
étiologie etiologia
étude ouverte assaig sense cegament
étude randomisée assaig clínic alea-
toritzat
étude sur plusieurs hôpitaux estudi
multicèntric
examen prova diagnòstica
examen cytologique citologia
examen du fond d'oeil control del
fons de l'ull
excipient excipient
exogène exogen
exposition au VIH exposició a l'HIV

F f

---

facteur de croissance factor de crei-
xement
facteur de nécrose tumorale factor
de necrosi tumoral
facteur de risque factor de risc
faire le test du sida fer-se la prova
famciclovir famciclovir
faux négatif fals negatiu
faux positif fals positiu
fellation fel·lació
fer ferro
fibrose fibrosi
fiel fel
fièvre febre
fluconazole fluconazole
fluide corporel fluid corporal
foie fetge
follicule fol·licle

folliculite fol·liculitis
fongique fúngic
formule leucocitaire fórmula leucocítica
formule magistrale fórmula magistral
foscarnet sodique foscarnet sòdic
fusion fusió

G g

gamma glutamyl transpeptidase
 gammaglutamiltransferasa
gammaglobuline gammaglobulina
ganciclovir ganciclovir
ganglion gangli limfàtic
gastroentérite gastroenteritis
gay gai
gélule càpsula
gène gen
générique genèric
génotype genotip
gestion de la maladie gestió de la malaltia
globule blanc glòbul blanc
globule rouge glòbul vermell
glucide glúcid
glycémie glucèmia, glicèmia
glycoprotéine glicoproteïna
groupe à risque grup de risc
groupe d'entraide grup d'ajuda mútua
groupe de référence grup de control
guérir guarir, curar
gynecologue ginecòleg

H h

hallucination al·lucinació
hématique hemàtic
hématocrite hematòcrit
hématologie hematologia
hémoculture hemocultiu
hémogramme hemograma
hémophilie hemofília
hémophilique hemofílic
hémorragie hemorràgia
héparine heparina
hépatique hepàtic
hépatite hepatitis
hépatite A, B, C hepatitis A, B, C
hépatologue hepatòleg
hépatomégalie hepatomegàlia
hépatotoxicité hepatotoxicitat
herpès herpes
herpès zoster herpes zòster
histoire clinique història clínica
histoire naturelle història natural
histoplasmose histoplasmosi
holiste holístic
homéopathie homeopatia
homoérotique homoeròtic
homoérotisme homoerotisme
homophobie homofòbia
homosexuel homosexual
hôpital de jour hospital de dia
hormone hormona
hospitalisation à domicile hospitalització a domicili
hôte hoste
hydrate de carbone hidrat de carboni
hydroxyurée hidroxiurea
hygiène sexuelle higiene sexual
hyperglucémie hiperglucèmia
hyperlipidémie hiperlipidèmia

hyperplasie hiperplàsia
hypertension hipertensió
hyperthermie hipertèrmia
hypertrophie hipertròfia
hyperuricémie hiperuricèmia
hypolipémiant hipolipemiant
hypolipidémiant antilipèmic
hypotension hipotensió

I i

---

ictère icterícia
immun immune
immunisation immunització
immuniser immunitzar
immunité immunitat
immunité cellulaire immunitat cel·lular
immunité humorale immunitat humoral
immunocompétent immunocompetent
immunodéficiéce immunodeficiència
immunodéprimé immunocompromès
immunoessai immunoassaig
immunoglobuline immunoglobulina
immunologie immunologia
immunologue immunòleg
immunosuppression immunosupressió
impuissance impotència
incubation incubació
indéctable indetectable
indinavir indinavir
infecter infectar
infection infecció
infection aiguë infecció aguda
infection chronique infecció crònica

infection fongique infecció fúngica
infection opportuniste infecció oportunista
infirmier infermer
inflammation inflamació
inhibiteur inhibidor
inhibiteur d'entrée inhibidor de la fusió
inhibiteur de fusion inhibidor de la fusió
inhibiteur de la transcriptase inhibidor de la transcriptasa inversa
initiale basal
injection injecció
INNTI NNRTI
inoffensif innocu
insomnie insomni
insuline insulina
intégrase integrasa
intégration integració
interaction médicamenteuse interacció medicamentosa
interferon interferó
interleukine interleucina
interleukine-2 interleucina-2
interne metge resident
INTI NRTI
intramusculaire intramuscular
intraveineux intravenós, endovenós
isoniazide isoniazida
itraconazole itraconazol

J j

---

jaunisse icterícia, fel sobreixit
jeter l'éponge llençar la tovallola
Journée Mondiale du Sida Dia Mundial de la Sida

K k

Kaposi Kaposi
kétoconazole ketoconazole

L l

L-acétylcarnitine L-acetilcarnitina
lamivudine lamivudina
latence latència
latex làtex
lentivirus lentivirus
lesbienne lesbiana
lésion lesió
leucémie leucèmia
leucocyte leucòcit
leucocytose leucocitosi
leucoencéphalopathie multifocale progressive leucoencefalopatia multifocal progressiva
leucopénie leucopènia
leucoplasie orale chevelue (LOC) leucoplàsia peluda
libido libido
lipémie lipèmia
lipide lípid
lipoatrophie lipoatròfia
lipodystrophie lipodistròfia
lipomatose lipomatosi
lipoprotéine lipoproteïna
liquide céphalo-rachidien líquid cefaloraquidi
liquide préséminal líquid preseminal
liquide séminal líquid seminal
lithiase litiasi
lithiase rénale litiasi renal, nefrolitiasi
lodosine lodenosina

logarithme logaritme
lopinavir lopinavir
LRT LTR
lymphadénopathie limfadenopatia
lymphe limfa
lymphocyte limfòcit
lymphocyte activé limfòcit activat
lymphocyte T cytotoxique limfòcit T citotòxic
lymphocyte T helper limfòcit T col·laborador
lymphocytose limfocitosi
lymphokine limfocina
lymphome limfoma
lymphome de Burkitt limfoma de Burkitt
lymphome non hodgkinien limfoma no hodgkinià
lyse lisi

M m

macrophage macròfag
MADO MDO
mal au coeur mareig
mal de tête mal de cap
malade malalt
malade chronique malalt crònic
maladie malaltia
maladie à déclaration obligatoire malaltia de declaració obligatòria
maladie sexuellement transmissible malaltia de transmissió sexual
malignité malignitat
malin maligne
marqueur marcador
masse musculaire massa muscular
masturbation masturbació
matière lubrifiante lubricant
maturation maduració

médecin metge
médecine alternative medicina alternativa
médecine complémentaire medicina complementària
médecine holistique medicina holística
médicament medicament, fàrmac
médicament antirétroviral medicació antiretroviral
médicament antiviral medicació antiviral
médullaire medul·lar
Mémorial International du Sida
 Memorial Internacional de la Sida
méningite meningitis, criptococcosi
métaboliser metabolitzar
métabolisme metabolisme
microbe microbi
microlésion microlesió
mitochondrie mitocondri
mitose mitosi
moelle medul·la
moelle des os medul·la òssia, moll de l'os
moelle épinière medul·la espinal
molécule HLA antigen HLA, sistema HLA
molluscum mol·lusc contagiós
monocyte monòcit
monothérapie monoteràpia
mort mort
mort cérébrale mort cerebral
mouches volantes mosques volants
moxa moxa
moxibustion moxibustió
MST MTS, malaltia de transmissió sexual
multicentrique multicèntric
muqueuse mucosa

mutation mutació
mutation primaire mutació primària
mutation secondaire mutació secundària
myalgie miàlgia
mycobactérie micobacteri
mycose micosi
myélite mielitis
myélopathie mielopatia
myélosuppression mielosupressió
myopathie miopatia

N n

naïf naïf
nef nef
négativisation negativització
nelfinavir nelfinavir
néoplasme neoplàsia
néphrétique nefrític
néphrite nefritis
néphropathie nefropatia
nerf nervi
neurologie neurologia
neurologique neurològic
neurone neurona
neuropathie neuropatia
neuropathie périphérique neuropatia perifèrica
neutropénie neutropènia
neutrophile neutròfil
névirapine nevirapina
névralgie neuràlgia
niquer cardar, follar
non nucléoside no nucleòsid
nucléocapside nucleocàpsida
nucléoside nucleòsid
nucléotide nucleòtid

O o

oculaire ocular
oligoélément oligoelement
ONG ONG
ONUSIDA ONUSIDA
ophtalmologiste oftalmòleg
option thérapeutique opció terapèutica
oral oral
ordonnance recepta
orientation sexuelle orientació sexual
ostéoporose osteoporosi
oxydation oxidació

P p

pancréas pàncrees
pancréatite pancreatitis
pandémie pandèmia
papillomavirus papil·lomavirus
paracétamol paracetamol
parentéral parenteral
paresthésie parestèsia
paritaire paritari
pastille pastilla
patchwork du sida Tapís Memorial de la Sida
pathogène patògen
pathogénie patogènesi
pathologie patologia
pathologie hépatique hepatopatia
patient traité pretractat
pénétration penetració, fusió
pénis penis
pension pensió
pentafuside pentafusida
pentamidine pentamidina
perfusion infusió, perfusió
péri-anal perianal
période de latence període de latència, fase intermèdia
perlèche boqueres, quilitis angular
personnel sanitaire sanitari
phagocytose fagocitosi
phallus fal·lus
pharmacie hospitalière farmàcia hospitalària
pharmacien farmacèutic
pharmacocinétique farmacocinètica
pharmacodynamie farmacodinàmica
pharmacognosie farmacognòsia
pharmacovigilance farmacovigilància
phase 1, 2, 3, 4 fase 1, 2, 3, 4
phénotype fenotip
phlébite flebitis
phosphatase alcaline fosfatasa alcalina
phosphore fòsfor
phosphorylation fosforilació
photosensibilisation fotosensibilització
phytothérapie fitoteràpia
pierre pedra, càlcul
pipe mamada, fel·lació
piqûre injecció
placebo placebo
plante médicinale planta medicinal
plaquette plaqueta
plasma plasma
plasmatique plasmàtic, plàsmic
pléomorphisme polimorfisme
pneumonie pneumònia, pulmonia
polymérase polimerasa
polyneuropathie polineuropatia
ponction lombaire punció lumbar
porteur portador

posologie posologia
potassium potassi
pourcentage de T4 percentatge de CD4
pratique à risque pràctica de risc
pravastatine pravastatina
préservatif preservatiu
pression artérielle pressió arterial
prévalence prevalença
prévention prevenció
prévention primaire prevenció primària
prévention secondaire prevenció secundària
prévention tertiaire prevenció terciària
primo-infection primoinfecció
principe actif principi actiu
prise de sang extracció
progression vers le sida progressió a sida
promédicament profàrmac
promoteur promotor
pronostic prognosi, pronòstic
prophylactique profilàctic
prophylaxie profilaxi
prophylaxie primaire profilaxi primària
prophylaxie secondaire profilaxi secundària
protéase proteasa
protéine proteïna
protocole protocol
protozoaires protozous
proviral proviral
provirus provirus
psychotrope psicòtrop
pyriméthamine pirimetamina

Q q

---

quatre fois par jour QID, quatre cops al dia
quotient T4/T8 quocient CD4/CD8

R r

---

radiographie radiografia
radiothérapie radioteràpia
randomiser aleatoritzar
rate melsa
réactif reactiu
réaction de polymérisation en chaîne reacció en cadena de la polimerasa, PCR
rebondissement rebot
récepteur receptor
récidive recidiva
recombinant recombinant
rectum recte
réduction virale supressió viral
régénération immunitaire reconstrucció immunitària
rein ronyó
relation médecin-patient relació metge-pacient
remède medicina, remei
rémission remissió
rénal renal
réplication replicació
réplication virale replicació vírica
réponse immunitaire resposta immunitària
réservoir reservori
résistance resistència
résistance croisée resistència creuada
résonance magnétique ressonància magnètica

rétinite retinitis
rétrovirologie retrovirologia
rétrovirus retrovirus
ribavirine ribavirina
rifabutine rifabutina
ritonavir ritonavir
rougeur granissada, rash*
ruban rouge llaç vermell

S s

sanctuaire santuari
sang sang
sarcome de Kaposi sarcoma de Kaposi
sauvement rescat
scanner escàner, TAC
sécrétion vaginale secreció vaginal, fluid vaginal
section secció
séminal seminal
septicémie septicèmia
séquencer seqüenciar
seringue xeringa
sérique sèric
séroconverti seroconvertit
sérodiférent serodiscordant
sérologie serologia
séronégatif seronegatiu, HIV-
séronégativisé serorevertit
séropo seropositiu, HIV+
séropositif seropositiu, HIV+
sérum sèrum
seuil de détection nivell de detecció
sexe oral sexe oral
sexe sans risque sexe segur
SGOT GOT
SGPT GPT
sida sida
sida pédiatrique sida pediàtrica
sidaïque sidòtic
sidéen sidós
sidotique sidòtic
sirop xarop
SK SK, sarcoma de Kaposi
SNC SNC, sistema nerviós central
SNP SNP, sistema nerviós perifèric
sodium sodi
soixante-neuf (69) seixanta-nou (69)
solidarité solidaritat
sonde sonda
souche soca
sous traitement en tractament
souspopulation lymphocytaire subpoblació limfocitària
sperme esperma, semen
spermicide espermicida, espermicida
spiramycine espiramicina
SSR sexe segur
statine estatina
statut sérologique seroestat
stavudine estavudina
stéatose hépatique esteatosi hepàtica
stérilisation esterilització
stigmatisation estigmatització
stomatite estomatitis
stress estrès
sucette mamada, fel·lació
sulfadiazine sulfadiacina
sulfamide sulfamida
support émotionnel suport emocional
(se) surinfecter reinfectar-se
surveillance épidémiologique vigilància epidemiològica
symptomatique simptomàtic
symptomatologie simptomatologia
symptôme símptoma

syncytium sincici
syndrome síndrome
syndrome de Stevens-Johnson síndrome de Stevens-Johnson
synergie sinergia
synthèse traducció
système immunitaire sistema immunitari
système lymphatique sistema limfàtic
système nerveux central sistema nerviós central, SNC
système nerveux périphérique (SNP) sistema nerviós perifèric (SNP)
systemique sistèmic

T t

T4 CD4, T4
T8 CD8, T8
tanéfovir tanefovir
tat tat
technique invasive tècnica invasiva
test de résistances test de resistències
test phénotypique fenotipat
test ultrasensible tècnica ultrasensible
testostérone testosterona
thérapeutique d'entretien teràpia de manteniment
thérapie teràpia
thérapie combinée teràpia combinada
thérapie de sauvetage teràpia de rescat
thérapie psychologique teràpia psicològica
thrombocyte trombòcit
thrombocytopenie plaquetopènia
thrombopenie trombopènia
thrombose trombosi
thymus tim
tissu adipeux teixit adipós
tissu lymphoïde teixit limfàtic
Tmax. Tmàx.
tolérance tolerància
topique tòpic
toxicité toxicitat
toxicité mitochondriale toxicitat mitocondrial
toxicomane toxicoman, drogodependent
toxoplasme toxoplasma
toxoplasmose toxoplasmosi
tractus gastrointestinal tracte gastrointestinal
traitement tractament
traitement de première instance primera línia de tractament
traitement parentéral medicació parenteral
traitement prophylactique medicació profilàctica
traitement prophylactique de post-exposition profilaxi de postexposició
transaminase transaminasa
transcriptase inverse transcriptasa inversa
transcription transcripció
transcription inverse transcripció inversa
transfert de type Western transferència Western
transfusion transfusió
transmissible transmissible
transmission horizontale transmissió horitzontal

transmission mère-enfant transmissió vertical
transmission parentérale transmissió parenteral
transmission périnatale transmissió perinatal
transmission sexuelle transmissió sexual
transmission verticale transmissió vertical
transsexuel transsexual
triglycéride triglicèrid
trithérapie triteràpia
trois fois par jour TID, tres cops al dia
tuberculine tuberculina
tuberculose tuberculosi

U u

une fois chaque heure QH, cada hora
une fois par jour QD, un cop cada dia
urée urea
usage compassionnel ús compassiu
utilisateur usuari

V v

vacance thérapeutique interrupció terapèutica, vacances terapèutiques
vaccin vacuna, vaccí
vade-mecum vademècum
vagin vagina
vaginal vaginal
vaisseau lymphoïde vas limfàtic
valaciclovir valaciclovir
valeur normale valor de referència
veine vena
verrue berruga

verrue acuminée berruga acuminada
vertige vertigen
vie vida
VIH HIV, VIH
VIH-1 HIV-1, VIH-1
VIH-2 HIV-2, VIH-2
VIH+ HIV+, VIH+, seropositiu
VIH- HIV-, VIH-, seronegatiu
viral viral
virémie virèmia, virèmia plasmàtica
virémie cellulaire virèmia cel·lular
virion virió
virologie virologia
virologiste viròleg
virose virosi
virus virus
virus atténué virus atenuat
virus d'Epstein-Barr virus d'Epstein-Barr
virus résistant virus resistent
virus sauvage virus salvatge
vitamine vitamina
voie de transmission via de transmissió
valve vulva

W w

Wasting syndrome Wasting syndrome

Y y

yoga ioga

Z z

zalcitabine zalcitabina
zidovudine zidovudina
zinc zinc

ABREVIACIONS MÉS COMUNES

ABT-378/r	lopinavir + ritonavir (Kaletra)	BID	<i>bis in die</i> , dos cops al dia
ABV	abacavir	CAC	centre d'atenció continuada
Ac	anticòs	CAP	centre d'atenció primària
ACTG	Aids Clinical Trials Group	CBC	<i>complete blood count</i> , hemograma
ACV	aciclovir	CCR5	estructura proteica dels CD4
ADN	àcid desoxiribonucleic	CD4	tipus de limfòcit o cèl·lula T
AE	<i>adverse event</i> , efecte advers	CD4	estructura de la membrana dels limfòcits T CD4
Ag	antigen	CD8	tipus de limfòcit o cèl·lula T
AIDS	<i>acquired immunodeficiency syndrome</i> , síndrome d'immunodeficiència adquirida	CDC	Centers for Disease Control and Prevention
ALT	<i>alanine aminotransferase</i> , tipus de transaminasa	CEESCAT	Centre d'Estudis de la Sida a Catalunya
ARC	<i>aids-related complex</i> , complex relacionat amb la sida	CIP	codi d'identificació personal (de la targeta sanitària personal)
ARN	àcid ribonucleic	Cmàx.	càrrega màxima
ARNm	àcid ribonucleic missatger	Cmín.	càrrega mínima
ART	<i>antiretroviral therapy</i> , teràpia antiretroviral	CMV	citomegalovirus
AST	<i>aspartate aminotransaminase</i> , tipus de transaminasa	CNS	<i>central nervous system</i> , sistema nerviós central, SNC
ATP	<i>adenosine triphosphate</i> , trifosfat d'adenosina	CRS	complex relacionat amb la sida
AUC	<i>area under the curve</i> , àrea sota la corba	CTL	<i>cytotoxic T-lymphocyte</i> , limfòcit citotòxic o limfòcit T CD8
AZT	zidovudina	CV	càrrega viral
bDNA	<i>branched-DNA</i> , DNA ramificat	CXCR-4	estructura proteica dels CD4
BIA	<i>bio impedance analysis</i>	D4T	estavudina

DDC	zalcitabina	HIV	<i>human immunodeficiency virus</i> , VIH
DDI	didanosina	HIV-1	tipus d'HIV
DLV	delavirdina	HIV-2	tipus d'HIV
DNA	<i>deoxyribonucleic acid</i> , àcid desoxiribonucleic	HIV+	persona seropositiva
EATN	European Aids Treatment News	HIV-	persona seronegativa
EBV	<i>Epstein-Barr virus</i> , virus d'Epstein-Barr	HLA	<i>human lymphocyte antigen</i> , antigen d'histocompatibilitat o sistema HLA
EFV	efavirenz	HTLV	<i>human T-cell lymphotropic virus</i>
EIA	enzimoimmunoassaig	HU	hidroxiurea
ELISA	<i>enzyme-linked immunosorbent assay</i>	IAC	International AIDS Conference
EMEA	European Medicines Evaluation Agency	IAS	International AIDS Society
EPO	eritropoetina	IC	<i>inhibition concentration</i> , concentració inhibidòria
FDA	Food and Drug Administration	ICS	Institut Català de la Salut
GAM	grup d'ajuda mútua	IDV	indinavir
GGT	gammaglutamil transfe-rasa	IFN	interferó
GOT	transaminasa glutamico-oxalacètica	Ig	immunoglobulina
gp	glicoproteïna	IL-2	interleucina 2
gp120	glicoproteïna de l'HIV-1	IP	inhibidor de la proteasa
gp160	glicoproteïna precursora de l'HIV-1	IQ	<i>inhibition quotient</i> , quocient d'inhibició
gp41	glicoproteïna de l'HIV-1	ITT	<i>intent-to-treat</i>
GPT	transaminasa glutamico-pirúvica	IV	intravenós
GTT	<i>glucose tolerance test</i> , test de tolerància de la glucosa	KS	<i>Kaposi's Sarcoma</i> , sarcoma de Kaposi
HAART	<i>highly active anti-retroviral therapy</i> , teràpia combinada antiretroviral altament activa	LAV	<i>lymphadenopathy associated virus</i>
HDL	<i>high density lipoprotein</i> , lipoproteïna d'alta densitat	LDL	<i>low density lipoprotein</i> , lipoproteïna de baixa densitat
		log.	logaritme
		LTR	<i>long terminal repeat</i>
		MAC	<i>Mycobacterium avium</i>

	<i>complex</i>		polimerasa
MAI	<i>Mycobacterium avium intracellulare</i>	PEP	<i>post-exposure prophylaxis</i> , profilaxi de postexposició
MDO	malaltia de declaració obligatòria	PI	<i>protease inhibitor</i> , inhibidor de la proteasa
MEGAHAART	tractament ART altament eficaç	PIX	Programa d'intercanvi de xeringues
MIP-1	<i>macrophage inflammatory protein-1</i>	PML	<i>progressive multifocal leukoencephalopathy</i> , encefalopatia multifocal progressiva
MTS	malaltia de transmissió sexual	PNS	<i>peripheral nervous system</i> , sistema nerviós perifèric
NFV	nelfinavir	PK	<i>pharmacokinetics</i> , farmacocinètica
NK	<i>natural killer</i>	PPAS	Programa per a la Prevenció i l'Assistència de la Sida
NNRTI	<i>nonnucleoside reverse transcriptase inhibitors</i>	QD	<i>quaque die</i> , un cop al dia
NRTI	<i>nucleoside reverse transcriptase inhibitors</i>	QH	<i>quaque hora</i> , cada hora
NVP	nevirapina	QID	<i>quater in die</i> , quatre cops al dia
OCAT	Organització Catalana de Trasplantaments	RANTES	<i>Regulated-upon-Activation, Normal T-Expressed and Secreted</i>
OMS	Organització Mundial de la Salut	rev	proteïna produïda per l'HIV
OND	Oficina per a la No Discriminació (Ajuntament de Barcelona)	RNA-HIV	<i>ribonucleic acid of HIV</i> , RNA viral
ONG	organització no governamental	RT	<i>reverse transcriptase</i> , transcriptasa inversa
ONT	Organización Nacional de Trasplantes	RTV	ritonavir
ONUSIDA	Programa conjunt de les Nacions Unides sobre l'HIV/sida	SCS	Servei Català de la Salut
OT	<i>on treatment</i> , en tractament	SK	sarcoma de Kaposi
p24	proteïna estructural de l'HIV	SNC	sistema nerviós central
PCP	<i>Pneumocystis carinii pneumonia</i>	SNP	sistema nerviós perifèric
PCR	<i>polymerase chain reaction</i> , reacció en cadena de la	STI	<i>structured treatment interruption</i> , interrupció terapèutica
		SQV	saquinavir

T-1249	inhibidor de la fusió	UNAIDS	ONUSIDA
T-20	inhibidor de la fusió	VHB	virus de l'hepatitis B
T4	limfòcit CD4, T4	VHC	virus de l'hepatitis C
T8	limfòcit CD8, T8	VIH	virus de la immunodeficiència humana
TAC	tomografia axial computada (escàner)	VIH-1	virus de la immunodeficiència humana del tipus 1
TB	tuberculosi	VIH-2	virus de la immunodeficiència humana del tipus 2
TBC	tuberculosi	VIH+	persona seropositiva
TH1	resposta immunitària cel·lular	VIH-	persona seronegativa
TH2	resposta immunitària humoral	WHO	OMS
TID	<i>ter in die</i> , tres cops al dia	WT	<i>wild-type (virus)</i> , virus salvatge
Tmàx.	temps màxim	XHUP	Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública
T1/2	temps mitjà	ZDV	zidovudina
3TC	lamivudina		
UAU	unitat d'atenció a l'usuari		
UDVI	usuari de drogues per via intravenosa		
UDVP	usuari de drogues per via parenteral		

A a

---

a-, **an-** no, sense
acu- agulla, agut
aden-, **adeno-** gangli, glàndula
adip-, **adipo-** greix
aer-, **aero-** aire
-algèsia, **-àlgia**, **algio-**, **algo-** dolor
anti- contrari
-asa enzim

B b

---

bacil-, **bacilo-** bastonet, bacil
bacteri-, **bacterio-** bastonet, bacteri
bi- dos
bili- bilis o relacionat amb la bilis
bio- vida
bronc-, **bronco-** relacionat amb els
bronquis

C c

---

carcin-, **carcino-** càncer
cardi-, **-cardi**, **-càrdia**, **cardio-** cor
cat-, **cata-** cap avall, a baix, movi-
ment cap a baix
cefal-, **cefalo-**, **-cefàlia**, cap
-cel, **cel-**, **celio-** cavitat
circum- al voltant de
cirro- groc, relacionat amb la cirrosi
cit-, **cito-** cèl·lula
col-, **colo-** còlon
colp-, **colpo-** vagina
contra- contrari

cori-, **corio-** pupil·la
cripto- amagat
cunni- vulva, cony
cut-, **cuto-** pell

D d

---

de- sense, des de
derm-, **dermat-**, **dermato-**, **dermo-**,
-dèrmic, **-dèrma** pell
dis- dificultat, mal

E e

---

eco- ressò
-èmia sang
en-, **end-**, **endo-** dins
enter-, **entero-**, **-entèric** budell, in-
testí
ep-, **epi-** al damunt de, sobre
esteato- greix
estomat-, **estomato-** boca
etio- causa

F f

---

fago- menjar
fal·l-, **fal·li-**, **fal·lo-** penis
farma-, **farmaco-** fàrmac, medica-
ment
-fàsia paraula
fit-, **fito-** planta
fleb-, **flebo-** vena
fol·licul-, **fol·liculo-** petit sac, fol·li-
cle

G g

---

gastr-, gastro- ventre, estómac
gen-, -gen, -gènic, geno- que dóna vida, origen
gin-, gineco- dona
glico- sucre
gluc-, gluco- dolç, sucre
granul-, granulo- gra

H h

---

hema-, hemato-, hemo- sang
hepa-, hepat-, hepato- fetge
hidro- aigua
hip-, hipo- per sota, en menys quantitat, mancaça
hiper- sobre, damunt de, ultra mesura
hist-, histo- teixit
homo- home

I i

-iasi condició, estat morbós
immuno- relatiu al sistema immunitari
infect-, infecto- infecció
infra- per sota de
indo- dins, a l'interior de
inter-, intra-, intro- dins, a l'interior de
-itis inflamació

L l

---

leuc-, leuco- blanc, incolor, relatiu als leucòcits
limf-, limfo- limfa, relacionat amb la limfa o el sistema limfàtic
lip-, lipo- greix
lipo- mancat de
lis-, -lisi, liso- dissolució

M m

---

macro- gran
mega-, megalo- gran, gros
meta- canvi, transformació, situació més enllà
miceto-, mico- fong
micro- petit
miel-, mielo- moll, medul·la
mi-, mio- múscul
mito- fil, filament
mono- un, únic, sol, en solitari
muc-, mucí-, mucó- mucosa, mucós
muta- canviar

N n

---

nefr-, nefro- ronyó
neo- nou
neur-, neuro- nervi
nucleo- nucli

O o

---

ocul-, oculo- ull
odont-, odonto- dent
oftalm-, oftalmo- ull
olfact- olor, aroma

oligo- en poca quantitat
-oma tumor
-omatosi formació, procés, patologia
onco- tumor
-opia ull, vista, relacionat amb la visió
-osi formació, procés, patologia
-osi malaltia no inflamatòria
-osi estat o condició
ost-, oste-, osteo- os

P p

pan- tot, enter, sencer
par-, para- al costat de, més enllà de, contra
pato- sofriment, malaltia
-pènia escassetat, manca de
peri- al voltant de, a la vora de
plasm-, plasma-, plasmato-, plasm- cosa formada
pneumo- pulmó
poli- múltiple, divers
post- després de, al darrera de
pro- en el lloc de, en comptes de, a favor de
prot-, proto- primer, primitiu

Q q

químio- química
quir-, quiro- mà

R r

rad-, radio- raig
re- retorn, repetició
ren-, reni-, reno- ronyó
retino- retina
retro- enrere, cap enrere

S s

sero- sèrum o líquid serològic
super-, supra- sobre, damunt, en excés

T t

-tomia, tomo- tall, incisió
tox-, toxi-, toxico-, toxo- tòxic, verí, metzina, toxicitat
tri- tres
trof-, -trofia, trofo- alimentació

U u

ultra- excessivament, més enllà de
ur-, -úria, urin-, urino-, uro-, urono- orina

V v

vacu- vacuna
ven-, veno- vena
vir-, viro- virus

ORGANITZACIONS NO GOVERNAMENTALS DE SERVEI SOBRE LA SIDA A CATALUNYA

ABD

Carrer de Sant Germà, 12, 1r
08004 Barcelona
Tel. 93 2890530 Fax 93 3256835

ACAS

Carrer de Belmirall, 4, 1r
17004 Girona
Tel. 972 219282 Fax 972 410335

ACAS Alt Empordà

Carrer de Méndez Núñez, 32, local 43
17600 Figueres
Tel. 972 672167 Fax 972 673738

ACAS Baix Empordà

Carrer de Sant Llorenç, 14, baixos
17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel. 972 324005 Fax 972 320070

ACAS Garrotxa

Baixa del Tura, 10, baixos
17800 Olot
Tel. 972 272136 Fax 972 261030

ACSAR

Av. del Paral·lel, 204
08015 Barcelona
Tel. 93 2924077 Fax 93 2924173

ACTUA

Carrer de Gomis, 38, baixos
08023 Barcelona
Tel. 93 4185000 Fax 93 4188974

ACTUA Vallès

Carrer de Turull, 164, baixos
08202 Sabadell
Tel. 93 7271900 Fax 93 7250111

AEC-GRIS

Via Laietana, 30, 6è B
08003 Barcelona
Tel. 93 5075152 Fax 93 5075153

AIDE

Carrer de Provença, 125, 1r
08226 Terrassa
Tel. 93 7857744 Fax 93 7311104

AIS

Carrer de Rocafort, 187, 1r 4a
08029 Barcelona
Tel. 93 5317839 Fax 93 5317838

Àmbit Prevenció

Carrer d'Aribau, 154, 3r
08036 Barcelona
Tel. 93 2371376 Fax 93 2181379

Àmbits Esport

Carrer de Teodora Lamadrid, 47, local 1
08022 Barcelona
Tel. 93 4178500 Fax 93 4184563

ASAUPAM

Carrer de Sant Pere més alt, 31, 2n 3a
08003 Barcelona
Tel. 93 3927411 Fax 93 4682437

ASIHD

Carrer de Martí, 37, àtic 3a
08024 Barcelona
Tel. 93 2102926 Fax 93 4277578

**Associació d'Atenció
i Acollida Sida Servei**

Av. de les Drassanes, 13-15
08001 Barcelona
Tel. 93 8987187

**Assoc. de Planificació Familiar
de Catalunya i Balears**

Carrer de Pere Vergés, 1, 10è despatx 1
08020 Barcelona
Tel. 93 3055322 Fax 93 3055322

Associació Antisida de Lleida

Rambla de Ferran, 22, 3r 2a
25007 Lleida
Tel. 973 221212 Fax 973 221212

**Associació Ciutadana
Antisida de Catalunya**

Carrer de la Junta de Comerç, 23,
baixos
08001 Barcelona
Tel. 93 3170505 Fax 93 3425793

Associació la Llum del Bages

Carrer la Culla, s/n
08240 Manresa
Tel. 93 8742112

Associació Salut i Família

Via Laietana, 40, 3r 2a B
08003 Barcelona
Tel. 93 2682453 Fax 93 3198566

Assoc. UNESCO

per al Diàleg Interreligiós
Carrer de Mallorca, 285, pral.
08037 Barcelona
Tel. 93 4589595

ASUT

Av. de les Drassanes, 13-15
08001 Barcelona
Tel. 93 4430373 Fax 93 4430373

ATOS

Carrer dels Escudellers Blancs, 1,
baixos
08002 Barcelona
Tel. 93 3182056 Fax 93 3182056

AUMMO

Carrer Joan Camps i Giró, 3
08400 Granollers
Tel. 93 8601415 Fax 93 8601416

Casal Lambda

Carrer de Verdaguer i Callís, 10
08003 Barcelona
Tel. 93 3195550 Fax 93 3103035

CEPS

Carrer del doctor Sant Ponç, 60-66
08030 Barcelona
Tel. 93 3456048 Fax 93 3462515

CJAS

Carrer de la Granja, 19-21, baixos
08024 Barcelona
Tel. 93 4157539 Fax 93 2176483

Comitè 1r de Desembre

Carrer d'Aribau, 154, 3r
08036 Barcelona
Tel. 93 2375450 Fax 93 2181379

Creación Positiva

Carrer de Sants, 2, 1r 1a
08014 Barcelona
Tel. 93 4314548

Creu Roja a Barcelona

Carrer de Joan d'Àustria, 120
08016 Barcelona
Tel. 93 3006565 Fax 93 4852512

Creu Roja a Catalunya

Av. de Vallvidrera, 73
08017 Barcelona
Tel. 93 2051414 Fax 93 2056215

Creu Roja a Tarragona

Av. del Principat d'Andorra, 61
43002 Tarragona
Tel. 977 244769 Fax 977 223411

EX-AEQUO

Ronda del General Mitre, 144, 2n 1a
08006 Barcelona
Tel. 93 2010502 Fax 93 2010502

Federació Catalana d'ONG/Sida

Carrer de la Providència, 42, 3r 1a B
08024 Barcelona
Tel. 93 2850873 Fax 93 2130890

FLUSIP

Av. de Pompeu Fabra, 10
08024 Barcelona
Tel. 93 2841422 Fax 93 2841422

Fundació Acollida i Esperança

Carrer de Muntaner, s/n
08915 Badalona
Tel. 93 4652432 Fax 93 3954161

Fundació Autònoma Solidària

(UAB) Campus de Bellaterra, edifici A
08193 Bellaterra
Tel. 93 5812485 Fax 93 5813099

Fundació de Lluita contra la Sida

Carretera del Canyet, s/n (Can Ruti)
08916 Badalona
Tel. 93 4657897 Fax 93 4657602

Fundació Dr. Ferran

Carrer d'Esplaneles, 44-58
43500 Tortosa
Tel. 977 519100

Fundació Gresol Projecte Home

Riera de Sant Jordi, 151
08390 Montgat
Tel. 93 4693225 Fax 93 4693528

Fundació Salut i Comunitat

Carrer d'Ali Bei, 25, 3r
08010 Barcelona
Tel. 93 2440570 Fax 93 4482364

Fundació Teresa Ferrer

Carrer de Baldiri Reixac, 50, baixos
17003 Girona
Tel. 972 205505 Fax 972 214966

Gais Positius

Carrer de Finlàndia, 45, 3r
08014 Barcelona
Tel. 93 2980642 Fax 93 2980618

Grup IGIA

Carrer d'Enric Granados, 116, 1r 2a
08008 Barcelona
Tel. 93 4152599 Fax 93 4157089

GTT

Carrer del Pi, 10, 1r 2a
08002 Barcelona
Tel. 93 3020411 Fax 93 3173832

IRES

Carrer dels Capellans, 2, 1r
08002 Barcelona
Tel. 93 4864750 Fax 93 3097870

JIS

Ronda de la Torrassa, 105
08903 L'Hospitalet de Llobregat
Tel. 93 4219310 Fax 93 3328030

Projecte dels NOMS

Carrer dels Escudellers Blancs, 1,
baixos
08002 Barcelona
Tel. 93 3182056 Fax 93 3178206

SAPS

Av. de les Drassanes, 15
08001 Barcelona
Tel. 93 4852512 Fax 93 4430373

Sida Studi

Carrer de Sant Pere més alt, 17, baixos
08003 Barcelona
Tel. 93 2681484 Fax 93 2682318

Stop Sida

Carrer de Finlàndia, 45, 3r
08014 Barcelona
Tel. 93 2980588 Fax 93 2980589

Teatrecció

Carrer Abat Odó, 51, 4t 2a
08030 Barcelona
Tel. 93 3117564

Ventijol

Carrer de Cuba, 2 (hotel d'entitats)
08030 Barcelona
Tel. 93 2741460 Fax 93 2741392

VIH-DA Associació

Carrer de Sant Pere, 81, 1r 3a
08911 Badalona
Tel. 93 3894675 Fax 93 3894675

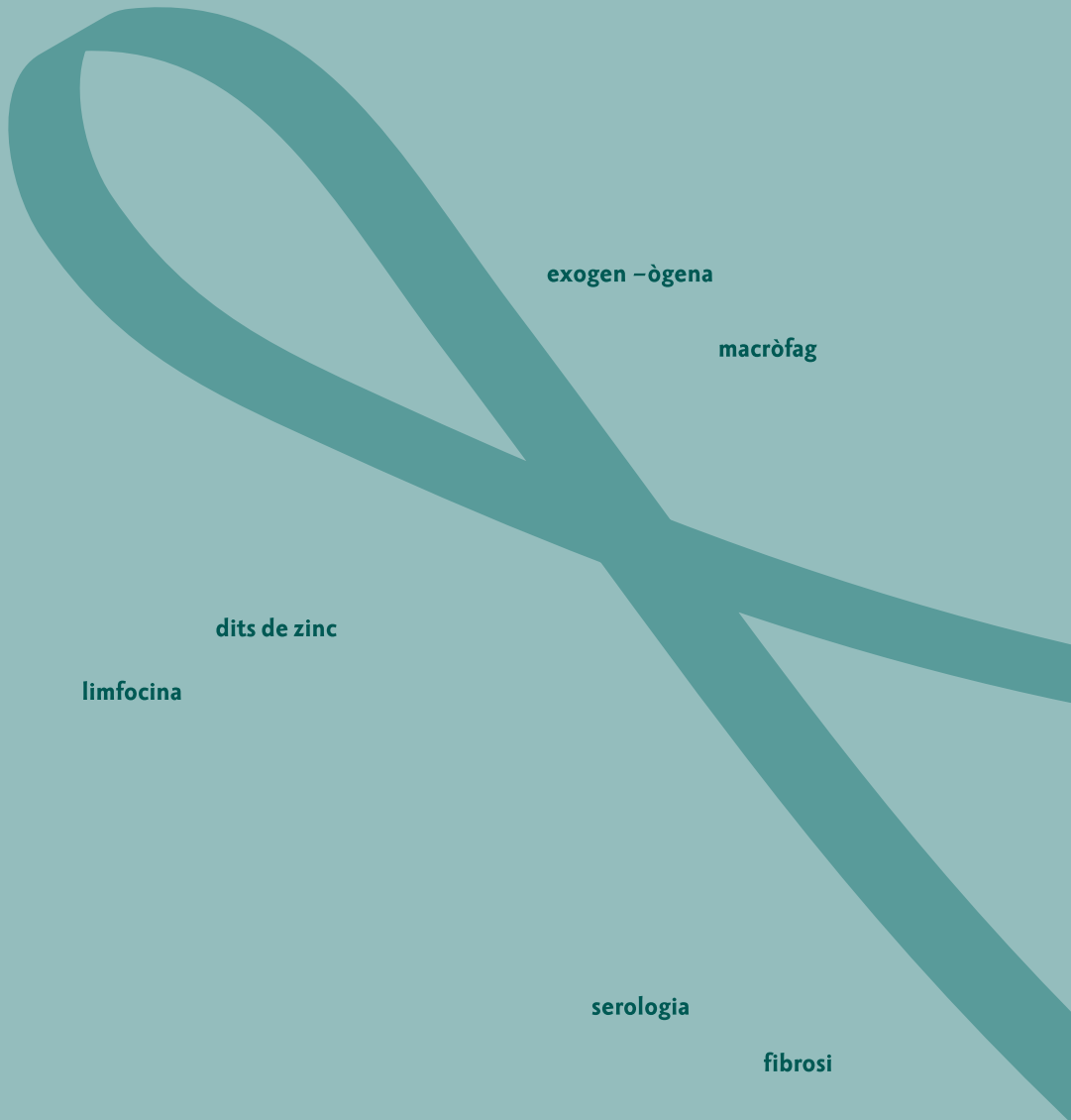
Obres generals

- *Gran diccionari de la llengua catalana*. 1a. edició. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
- *Gran Enciclopèdia Catalana*. 2a. edició, 10a. reimpressió actualitzada. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
- *Le Nouveau Petit Robert*. París: Dictionnaires Le Robert, 1997.
- *The New Oxford Dictionary of English*. Nova York: Oxford University Press Inc., 1998.

Bibliografia de terminologia específica

- *AIDS Glossary*. AEGIS.com. 1998.
- *AIDS Medical Glossary. Treatment Issues*. Nova York, 1997.
- *ATIS Glossary*. Hivatis. org. 2001.
- *Diccionari enciclopèdic de medicina*. 2a. edició. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- *Diccionario de Medicina*. Madrid: Ed. Espasa Calpe, 2000.
- *Diccionario de términos médicos*. 13a. edició. Barcelona: Ed. Masson, 2000.
- Manuile I et al. *Dictionnaire Médical*. 8a. edició. París: Ed. Masson, 2000.
- *Glosario de Términos VIH, de la A a la Z*. Fundación Wellcome España, 1997.
- *Glossary* (dins Information series for positive people). Londres: NAM, 2000.
- *Glossary: Description of Drugs and Treatments*. AIDS Treatment Data Network, EUA, 2000 (a Internet).
- *Glossary of HIV/AIDS Related Terms*. San Francisco AIDS Foundation, 1997 (a Internet, també en castellà).
- *Glossary of Terms*. Aidsline, National Library of Medicine, EUA, 1998 (a Internet).
- *Guía práctica del sida. Clínica, diagnóstico y tratamiento*. 6a. edició. Barcelona: Ed. Masson, 2000.
- *Larousse Médical*. París: Ed. Larousse & Bordas, 2000.
- Spilker B. *Medical Dictionary in Six Languages: English, German, French, Italian, Spanish, Portuguese and Japanese*. Nova York, 1999.
- Canfield Willis M. *Medical Terminology. The language of Health Care*. Pennsylvania: Ed. Williams & Wilkins, 1996.
- *Sida. Un glossaire*. París: Act-up, 1998 (consultable també a Internet).
- *Têtu+, édition 2000. Le guide gratuit d'information sur le VIH*. Têtu, núm. 40. París, 2000.
- *Têtu+, édition 2001. Le guide gratuit d'information sur le VIH*. Têtu, núm. 51. París, 2001.
- *VIH, glosario de medicamentos, glosario de términos, glossary of terms*. La Red de Información del Sida, EUA, 1997 (a Internet, en castellà i en anglès).

ribavirina

exogen -ògena

macròfag

dits de zinc

limfocina

serologia

fibrosi

DNA viral

Amb la col·laboració de: